ATEITIS

1982 4

ATEITIS 1982 4

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

„... nubaudė už tai, kad mylėjome savo Tėvynę..." 101
Pogrindžio rezistencija Lietuvoje — V. Vardys 102
„Jaunystė... Tavo žingsnius telydi Rūpintojėlio žvilgsnis". 111
Virgilijus Jaugelis — nepalaužiamos dvasios kovotojas 112
Ryškieji kovotojai už žmogaus teises Lietuvoje — G. Damušytė 114
Mūsų rūpestis Lietuva — K. A. Ambrozaitis 118
Pabers geltonas ašaras klevai— J. Malerytė 120
Paskutinieji dr. E. Draugelio metai ir dienos — kun. J. Šeškevičius 122
ATVIRAI: Ką man reiškia jaunimo globojimas — N. Balčiūnienė 123
STUDENTAI: Toronto studentų ateitininkų nuomonės 124
Eilėraščiai — V. Aleksa 126
ATŽALOS: Lietuvos likimas yra mūsų likimas — Sesė Geltonkasė 128
VEIKLA: 130

Šį numerį redagavo kun. Kęstutis Trimakas. Išdėstė Jonas Kuprys. Nuotraukos: Iš Lietuvių informacijos centro archyvo (viršelis, 101, 102-103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112-113, 114-115, 117, 118), A. Grigaitis (120, 121, 126, 127), K. Trimakas (122,), A. Razgaitis (123, 141), R. Musonytė (124, 125, 134), D. Norvilaitė (128), A. Pabedinsko (132-133), N. Šatinskas (138, 139), K. Veselkaitė (142, 144).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave, Apt. 409, Forest Park, IL 60130, USA. Telef.: 312-366-2446.
Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Edis Razma (studentų nr.), Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Vida Kuprytė ir dr. Linas Sidrys.
Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė Jono Kuprio

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Telef.: 312-434-2243.
Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija.
Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1982 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

Šis Ateities numeris yra dedikuojamas visiems Lietuvos laisvės kovotojams už Geležinės uždangos, nepalaužiama valia trupinantiems sovietų priespaudą Tėvynėje.

„... nubaudė už tai, kad mylėjome savo Tėvynę...“

Mus griežtai nubaudė už tai, kad mylėjome savo Tėvynę Lietuvą, už tai, kad trokštame savo tautai laisvės, už tai, kad nesutikome tapti lietuvių tautos išgamų arba jos priešų vergais. Tačiau mūsų sąžinė rami, nes priešas nepajėgė palaužti mūsų valios. Dabar mes esame kelyje į katorgą, po kurios seks ilgi tremties metai Sibire. Nežinia, ar visi kada nors sugrįšime į savo Tėvynę. Tačiau savo ateitį pasitinkame ramūs ir tvirti...

Iš niūraus kalėjimo požemio siunčiame savo padėką, nuoširdžiausius linkėjimus ir meldžiame Dievo palaimos ir gausių malonių visiems, kas prisimena mus geru žodžiu. Mes turime viltį, jog mūsų auka, sudėta ant Tėvynės aukuro, palaikys liepsną, kurios neužgesins jokios gyvenimo smulkmenos.

Ištrauka iš lietuvių tautos laisvės kovotojų G. V. Iešmanto, P. Pečeliūno ir V. Skuodžio laiško, rašyto 1981 m. sausio 17 d. Pskovo kalėjime (LKB Kronika, Nr. 49)

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
BIBLIOTEKA

Pogrindžio rezist

Man duotas uždavinys — trumpai apibūdinti Lietuvos rezistencinį judėjimą. Mano pranešime todėl kurs nors klausytojas gali pasigesti detalių. Apie jas tačiau galima pasiskaityti vis gausėjančioje tiek lietuviškoje, tiek angliškoje literatūroje, pradedant, žinoma, su pačiais šaltiniais, tai yra pogrindžio leidiniais ir literatūra. Kalbant apie dabartinę lietuviškąją rezistenciją, būtina atsiminti, kad mūsų žinios yra ribotos, todėl reikia būti atviram tiek įvykių, tiek idėjų kaitai, o tai reiškia, jog reikalingas atsargumas tiek darant įvairią ideologinę ar kt. klasifikaciją, tiek formuluojant apibendrinimus.

Tautinė Lietuvos rezistencija šiandien susidaro iš trejopos veiklos sąjūdžių: tikėjimo, žmogaus ir tautos teisių kovos. Tiek savo veiklos, tiek veikėjų atžvilgiu tie sąjūdžiai yra taip tarpusavy susipynę, kad vakaruose jie dažnai nėra išskiriami, bet vadinami tik vienu „katalikų“ sąjūdžio vardu. Idėjine prasme, žinoma, šių trejopų teisių negalima išskirti, t.y., jei pritariama žmogaus teisėms, yra logiška palaikyti ir tautos suverenumo siekimą. Gi tikėjimo laisvės principas dabar jau visuotinai — nors ir ne komunistiniame pasaulyje — yra pripažintas kaip vienas iš žmogaus ar civilinės teisės elementų. Išskirti tačiau bendrinę kovą už žmogaus ar tikėjimo laisvę nuo tautos pastangų atgauti suverenumą yra metodiškai galima ir analitiškai svarbu. Jaunas amerikietis profesorius David Kowalewski, pavyzdžiui, apskaičiavęs 1970-77 metais Lietuvoje užregistruotą išorinę tų kovos sąjūdžių akciją demonstracijomis, priėjo išvados, kad tuo metu dvi trečiosios Lietuvos rezistentų aktyvumo buvo pašvęstos religinių teisių, o viena trečioji tautinių teisių atgavimui. Tokiu būdu pagal Kowalewski išeitų, kad tikėjimo teisių sąjūdis Lietuvoje tuo metu buvo — ir taip turbūt ir šiandien pasilieka — du kartus stipresnis už grynai tautinių teisių kovą. Iš tų siekimų atskirumo kai kas Vakarų lietuvių tarpe yra padaręs išvadą, kad Lietuvos rezistencija yra politiškai suskilusi į „katalikišką“ ir į „tautišką“. Tam suskilimo tvirtinimui paremti cituojamos pogrindinės *Perspektyvos,* aprašančios Vilniuje, Ragaišienės bute, įvykusį posėdį su užsienio žurnalistais, kuriame vienas iš Lietuvos rezistentų (beveik aišku, kad tai Antanas Terleckas) menkinęs Bažnyčios vaidmenį, kritikavęs kunigus, išskyręs „katalikišką“ nuo „tautinės“ rezistencijos. Dėl Bažnyčios svarbumo tautinėje kovoje nebuvo jam klausimo, bet jis kėlė mintį, kad Bažnyčia esanti kaip uola, t.y. defenzyvinis veiksnys, gi Lietuvos reikalai negalį pagerėti be ofenzyvinės

Pranešimas, skaitytas Ateities *Jubiliejinio kongreso bendrajame posėdyje 1981 m. rugsėjo 6 d. Chicagoje.*

encija Lietuvoje

Vytautas Vardys

Jaunimas dalyvauja procesijose okupuotoje Lietuvoje, nepaisydami mokytojų perspėjimų nei saugumo terorizavimo.

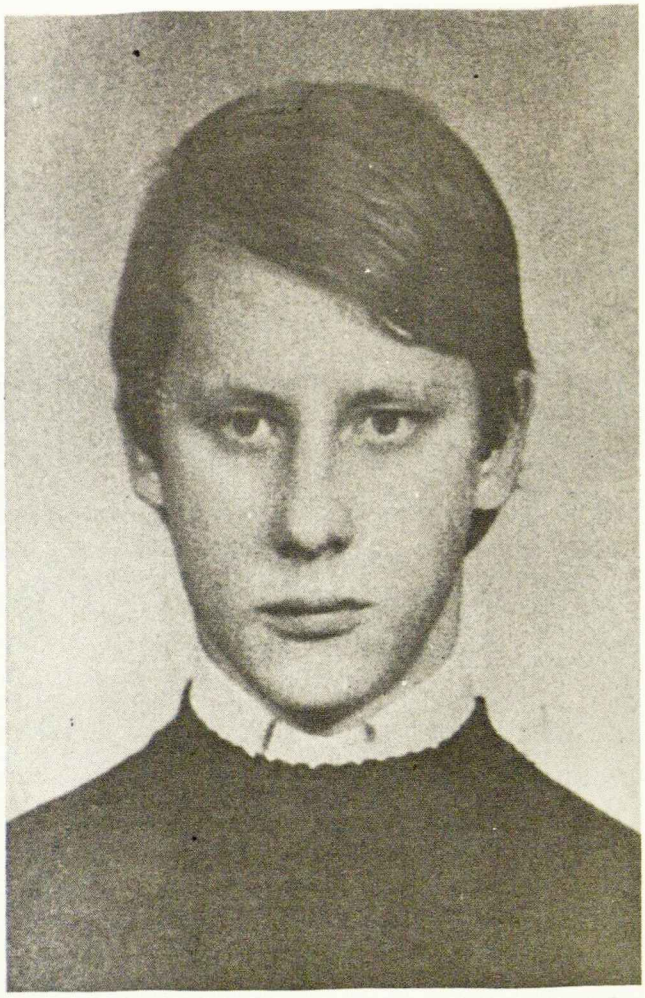

Julius Sasnauskas, nuteistas 1980 rugsėjo 21 pusantriems m. lagerio ir penkeriems tremties už neva antisovietinę propagandą.

Gimęs 1959 m., jis nuo pat gimnazijos laikų buvo persekiojamas už religines bei tautines pažiūras.

veiklos. Koncentravimasis į tautinių teisių kovą kaip tik ir duodąs tą reikalingą ofenzyvinę jėgą. Šis epizodas tačiau nerodo politinio skilimo tarp „religininkų" ir „tautininkų". Ir Vakaruose esantis Vladas Šakalys neseniai yra nuneigęs tokio skilimo buvimą. Ragaišienės buto konferencija greičiau rodo nuomonių skirtumus taktikos klausimais, ypač ten iškilusių kritišku kunigijos vaidmens klausimu pogrindyje. „Perspektyvų" žurnalo redakcija betgi nesutiko su kritiku, kad koncentracija į tikėjimo teisių gynybą buvusi nepatenkinama taktika. Nesutiko žurnalo redakcija nei su kunigijos pakaltinimu kaip autokratų bei mažiau susirūpinusių tautinių teisių klausimais. Spaudos konferencijos metu iškilusių samprotavimų ir kritikos reikšmė Vakaruose kai kieno buvo perdėta. Ar nuomonių skirtumai taktikos klausimais išsivystys į ryškesnę politinę diferenciaciją, parodys tik ateitis.

Lietuviškoji rezistencija palyginamuoju tarybiniu mastu

Prieš darant tolesnį Lietuvos rezistencijos apibūdinimą, naudinga įstatyti ją į Tarybų Sąjungoje vykstančio pogrindinio idėjinio pasipriešinimo veiklos, t.y. į taip vadinamojo disidentizmo veiklos rėmą, palyginant lietuviškąją su kitų tautų vedama kova už žmogaus ir tautos teises. Pagal profesoriaus Kowalewskio duomenis, Lietuvoje 1965-78 metais dokumentuota protesto akcija, t.y. įvairios demonstracijos ar vieši pasireiškimai, neskaitant spaudos leidimo, sudarė 10.3% visų Tarybų Sąjungoje disidentų organizuotų demonstracijų ar viešo protesto įvykių. Turint minty, kad Lietuvos gyventojai tesudaro tik 1.3% visos sovietinės imperijos gyventojų skaičiaus, 10.3% jai tenkančios viešos rezistencinės veiklos rodo, kad Lietuvos visuomenė turbūt yra labiausiai kritiška Maskvos valdžios potvarkių bei politikos atžvilgiu. Reikia pripažinti betgi, kad Lietuvos sąjūdžiui, ypač kovai už religijos teises, įtakos yra padariusi Maskvos rusų liberalų pogrindinės veiklos filosofija. *Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos* informacija bei ruso biologo Sergiejaus Kovaliovo teismas Vilniuje 1975 metais aiškiai atskleidžia tam tikrą lietuvių ryšį su maskviečiais, pirmoje eilėje akademiku Andriejum Sacharovu, o taip pat su pirmuoju svarbiu rusų samizdato leidiniu *Chronika tekuščich sobytii,* „Einamųjų įvykių kronika". Maskvos disidentus su lietuviais riša bendra konkrečios veiklos strategija, būtent, nevartoti prievartos priemonių, bet telkti informaciją apie žmogaus teisių pažeidimus, tą informaciją skleidžiant krašte ir užsieny, kad tokiu būdu būtų suorganizuota viešoji opinija, kuri priverstų Maskvą tuos pažeidimus pataisyti, ir dar daugiau, priverstų pakeisti įstatymus ir komunistinę asmens laisvės filosofiją. Vakaruose mūsų tarpe kai kam pasirodė, kad toks Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos nusistatymas įrikiuoja lietuviškąjį tikėjimo teisių sąjūdį ne į rezistenciją, bet į savotišką lojalią opoziciją. Taip betgi nėra. Tiesa, ir maskviečiai, ir lietuviai rezistentai tokiu būdu siekė įsipilietinti, bandydami valdžią. Tačiau kadangi sovie-

tam jokia jų įstatymų kritika nėra priimtina ir kadangi kitamin̆iai Tarybų Sąjungoje gyvenamosios vietos nėra, ir bendrasis tarybinis ir lietuviškasis protesto ir teisių sąjūdis, įimant ir LKBK, pasirodė ir pasiliko pogrindyje, sovietinėmis akimis nelegalioje pozicijoje, rezistencijoje. Šalia maskviečių, Lietuvos rezistentai yra palaikę ryšius su žydų grupėmis. Jiems taip pat turėjo būti pažįstama ir Rusijos baptistų veikla. Pradėję protestuoti po 1961 įvestų jų bažnyčios varžymų, baptistai ėmėsi peticijų rašymo taktikos, vėliau paplitusios krašte ir atėjusios į Lietuvą. Baptistai pirmieji iš religinių grupių pradėjo leisti ir pogrindinį biuletenį. Iš pogrindinės lietuviškosios spaudos galima susidaryti įspūdį, kad lietuviai turi ryšių ir su Ukrainos katalikais-unitais, bent tikėjimo gynybos lauke. Bendrinėje žmogaus ir tautinių teisių kovoje lietuviai yra ieškoję ryšio su latviais, nors kaip iš Viktoro Petkaus teismo eigos išryškėjo, nevisada tas ryšys buvo naudingas, o taipgi su estais, su kuriais santykiavimas davė daug pozityvesnių rezultatų. Tai rodo 1981 m. suimto esto ornitologo Mart Niklus ilgas rašinys apie Vilnių, keliones į Lietuvą ir ryšius su Lietuvos rezistentais.

Tačiau nors lietuviškasis rezistencijos sąjūdis ir dalinasi su maskviečiais panašia filosofija ir strategija, jisai turi grynai lietuviškas, iš lietuviškojo gyvenimo ir tradicijų išaugusias šaknis, randamas dar 19 amžiaus Valančiaus vestos už tikėjimą kovos sąjūdyje. Valančiaus pagrindinės priemonės buvo slapta spauda ir slaptos lietuviškos mokyklos. Šios rezistencinės tradicijos buvo tęsiamos negandui Lietuvą uždengus 1940 metais, ypač vokiečių okupacijos ir partizaninio prieš Maskvą karo metais.

Tikėjimo teisių kovos sąjūdis

Kaip ir 19-ajame šimtmety, naująją, maždaug 1968 metais prasidėjusią lietuviškąją rezistenciją įžiebė atnaujinta kova už katalikybės teises.

Kruščiovui ėmus stipriau persekioti religiją, 60-jame dešimtmety padidėjo Lietuvos Bažnyčios nelaimės. Visų pirma, nuo 1969 valdžia ėmė mažinti vienintelės Kauno kunigų seminarijos klierikų skaičių, kol nuo maždaug 80 1958 metais tas skaičius palaipsniui buvo nukirstas iki 25. Tai įvyko 1965-66 mokslo metais. Tais pačiais metais Lietuvos komunistinė valdžia prie baudžiamojo kodekso pridėjo paragrafą, nurodantį bausmes už vaikų mokymą religijos. Aštrus tarybinis 1927 metų įstatymas, pramatęs totalią bažnyčios ir kunigų kontrolę bei pastarųjų izoliavimą nuo visuomenės, uždraudęs ir mažamečių religinį mokymą, buvo Lietuvoje įvestas dar 1940 metų gruodžio mėnesį, taigi, nei pusmečiui nepraėjus nuo pilnos krašto okupacijos, tačiau tas įstatymas nebuvo pilnai taikomas net pokario metais, viešai net neskelbiant kai kurių suvaržymų. Tai buvo padaryta 1966 m., visų pirma, religinio švietimo srity. Visas naujai perredaguotas įstatymas buvo paskelbtas 1976 m. Šiaip naujau suvaržydama Bažnyčią jos svarbiausios funkcijos atlikime, Maskva betgi sugebėjo atnaujinti santykius su Vatikanu ir iš Vatikano politikos, ypač Lietuvoje padarytų paskyrimų, Lietuvos kunigijos aktyvas susidarė pažiūrą, kad iš vienos pusės Maskva nori pasmaugti Lietuvos Bažnyčią, nukirsdama ir kunigų ir tikinčiųjų prieauglį, ir iš kitos, kad Maskva siekia tai padaryti su Vatikano pagalba, t.y. pačios Bažnyčios, teisingiau, hierarchų rankomis. Pasipylė kunigų peticijos valdžiai, reikalaujančios pataisyti padėtį, o taip pat leisti katalikišką religinę spaudą.

Į tai režimas atsakė kunigų teismais. Šešiolikos mėnesių laikotarpyje, tarp 1970 m. rugsėjo ir 1972 m. sausio, respublikos teismai už vaikų mokymą tikybos kalėjimo bausmėmis nubaudė tris kunigus: Antaną Šeškevičių, Juozą Zdebskį ir Prosperą Bubnį. Taip pat nuteista buvo Kleopa Bičiučaitė. Tačiau Lietuvos katalikai nebuvo taip lengvai įbauginami. Jie atsakė

„Priimk, Viešpatie, mano mažą auką“.

Laišką rašau iš Lukiškio kalėjimo. Buvai mano teisme ir matei,kaip tai, kas vieną dieną buvo atmesta, kitą dieną vėl priimta ir apkaltinta... taip reikėjo! Priimk kaip auką.

Sėdžiu kameroje, kurioje žmonės renkami į tolimesnius etapus. (...) Čia asmeniniai pasimatymai neleidžiami. Skiriami bendri per stiklo sieną ir kalbamasi telefonu. Turbūt reikia, kad Kūrėjas būtų pagarbintas ir tose vietose, kur Jis labiausiai užmirštas.

Kartoju Gemos (Stanelytės — Red. past.) žodžius: „Priimk, Viešpatie, mano mažą auką.

Ištrauka iš inž. Vytauto Vaičiūno, kovotojo už Lietuvos laisvę, laiško, rašyto 1981 m. birželio 27 d. (LKB Kronika, Nr. 49)

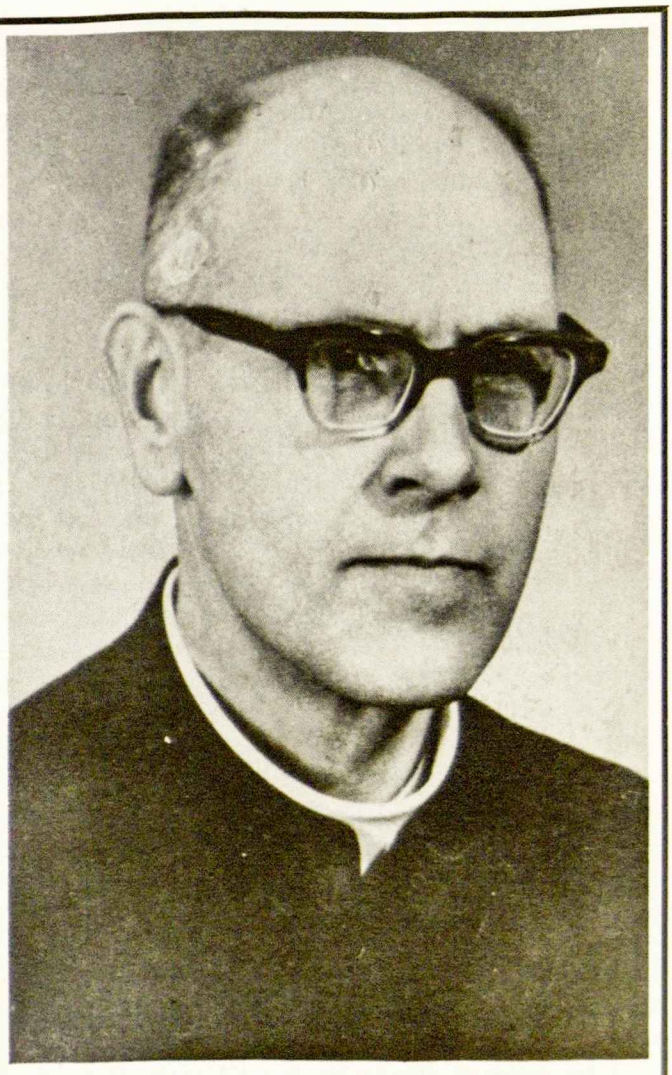

Kun. Bronius Laurinavičius, Lietuvos Helsinkio Grupės narys, tragiškai žuvo 1981 lapkričio 24 d. Vilniuje. Pasitvirtino gandai, kad tai KGB darbas. LKB Kronika Nr. 50 praneša, kad kun. B. Laurinavičių po sunkvežimiu pastūmė keturi vyrai. Nuo 1980 spalio mėnesio, Lietuvoje žuvo trys kunigai neaiškiose aplinkybėse.

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" išleidimu. Tai įvyko 1972 m. kovo 19 dieną, šv. Juozapo šventėje. „Kronika" tebeeina ir šiandien. 1981 m. rugpjūčio mėn. Vakarus pasiekė jau 48-tas jos numeris. „Kronika" šiandien yra pats seniausias, leidimo nenutraukęs Tarybų Sąjungos disidentų leidinys. „Kronikos" sąjūdis dar labiau suaktyvino tikėjimo teisių kovą, įdėdamas esminį įnašą ir į bendrinę žmogaus teisių gynybą Lietuvoje. Valdžia todėl stengėsi „Kroniką" sužlugdyti. Per tris teismų bangas tarp 1974-80 metų į baudžiamąsias darbo stovyklas ar kalėjimus buvo išsiųsti 13 pagautų „Kronikos" bendradarbių, bet jos redaktoriai nesurasti. Keršydamas už „Kronikos" išleidimą, sovietinis saugumas ne tik įsibangavo su teismais, areštais, tardymais ir ieškojimais, bet taip pat nors laikinai pakirto iki tol kai kada slapta, o dažnai ir tik pusiau slaptą, privatų maldaknygių ir kitos grynai maldinės religinės literatūros dublikavimą. Tuo Valstybės Saugumo Komitetas aiškiai norėjo įgelti aktyviesiems katalikams, besiskundžiantiems, kad valdžia neleidžia spausdinti ne tik religinės, bet ir specifiniai maldinės, liturginės literatūros.

Tikėjimo teisių sąjūdžiui naujo impulso davė trys kiti veiksniai: pirma, skaičiais auganti pogrindinė spauda (jos šiandien Lietuvoje yra daugiau nei bet kurioje kitoje sovietinėje respublikoje); antra, prasidėjęs Eucharistijos bičiulių sąjūdis, kurio tikslas buvo grynai malda ir susikaupimas, kuris neformaliai suburia katalikų grupes gilesnei tikėjimo praktikai; ir trečia, po popiežiaus Jono Pauliaus II išrinkimo susiformavęs to išrinkimo inspiruotas Katalikų Komitetas Tikėjimo Teisėms ginti. Jį sudarė būrelis sąmoningųjų Lietuvos kunigų, nekantrių dėl labai mažo progreso tikėjimo teisių atgavime. 1980 m. nuteisus docentą Vytautą Skuodį, jis buvo kooptuotas į Komitetą nariu; tai pirmas ir iki šiol vienintelis komiteto pasaulietis. Kunigai, sudarantys komitetą (1981 m.) yra šie: Leonas Kalinauskas, Jonas Kauneckas, Vaclovas Stakėnas, Sigitas Tamkevičius, Algimantas Keina, Alfonsas Svarinskas, Vincas Vėlavičius.

Šį aktyvistų grupė nesiriboja vien katalikų teisių gynyba. Savo raštais ir peticijomis ji yra užtarusi ir kitų tikybų bei tautybių tikinčiuosius. Per savo trejus gyvavimo metus (nuo 1978 m. rudens) komitetas naujai ir konkrečiai aprašė Lietuvos katalikams daromas teisines skriaudas ir formalavo jų poreikius bei reikalavimus. Juos galima sutraukti į keturis punktus. Pirma, komitetas reikalauja atšaukti 1976 metų religinėms bendruomenėms reguliuoti įstatymą, kuris visokeriopai varžo parapijų ir kunigų veiklą. Tą reikalavimą, žadėdami įstatymą boikotuoti, yra parėmę 522 Lietuvos kunigai (iš pilno apie 700 skaičiaus) ir du vyskupai. Antra, komitetas reikalauja laisvės Kauno kunigų seminarijai: kad į ją būtų galima laisvai įstoti ir kad ji pati galėtų tvarkyti savo akademinę programą bei savarankiškai valdytis. Trečia, ši grupė, kaip ir visi Lietuvos katalikai, nori religinės spaudos ir religinio švietimo laisvės. Ketvirta, komitetas yra nekartą protestavęs prieš tikinčiųjų diskriminaciją mokyklose ir visuomenėje, prieš prie-

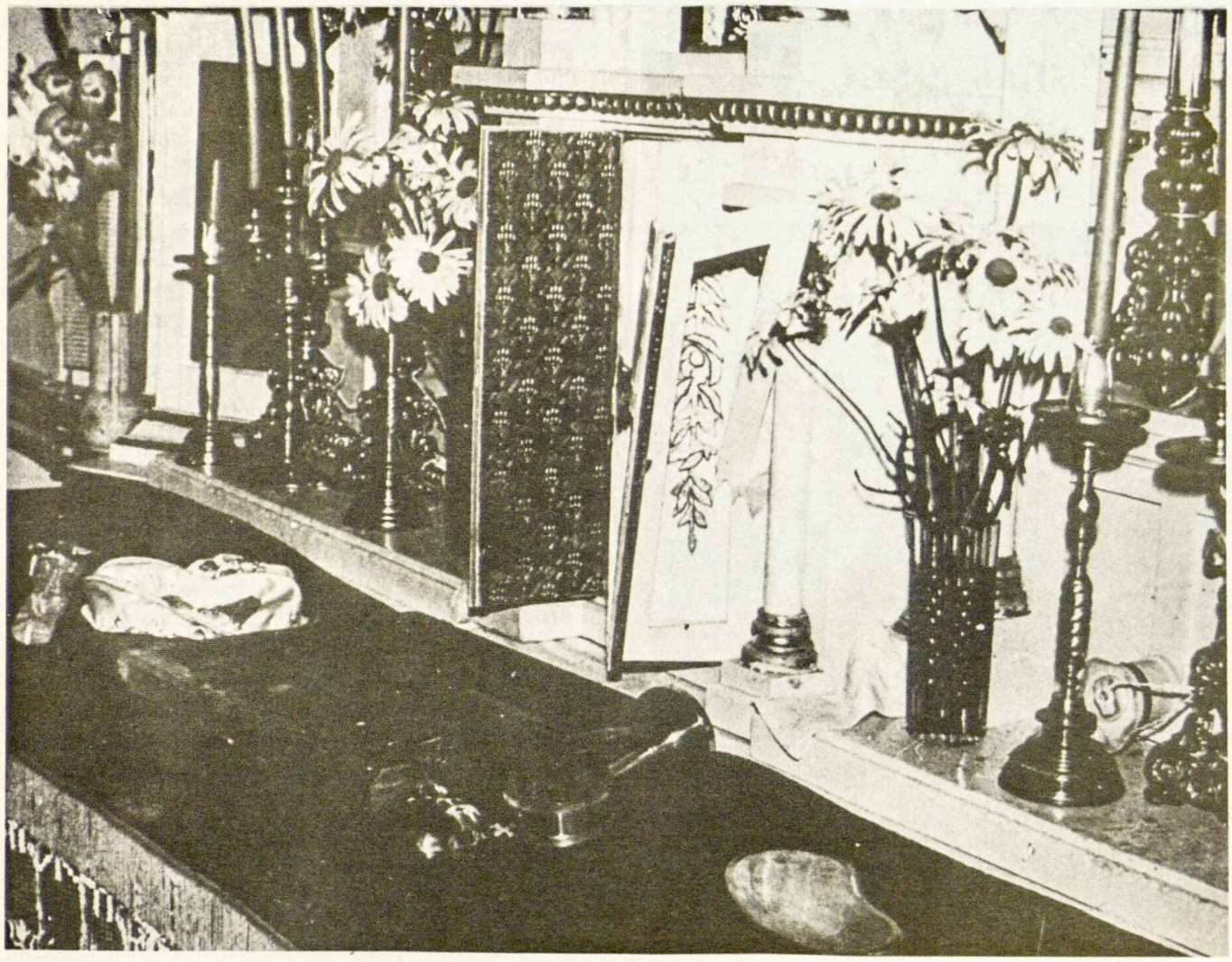

Desekruotas bažnyčios altorius Lietuvoj. Kirviu išskaldytas tabernakulio durelės ir išniekintas Švč. Sakramentas.

vartinę ateistinę indoktrinaciją, o taip pat reikalavęs apginti bažnyčias nuo vagysčių, plėšikavimų, o kunigus nuo fizinio užpuldinėjimo, pasibaigiančio net žudynėmis. Ypač pastaraisiais metais yra buvęs pastebėtas keistas kunigų apiplėšinėjimas ir žudymas. Komitetui tie reiškiniai kelia įtarimą, kad valdžia šiuos užpuolimus toleruoja, o KGB gal juos net organizuoja kunigams įbauginti. Pastebėta, kad užpuolami aktyvesnieji kunigai. Ryšy su Vatikanu Katalikų Komitetas Tikėjimo Teisėms Ginti, kaip ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", yra siūlę Vatikanui ne akcentuoti naujų vyskupų ar kitų hierarchų paskyrimo reikalą, bet Bažnyčios apaštalinės misijos laisvę. Šalia čia minėtųjų trijų veiksnių, tikėjimo teisių gynyboje savo būdais ima pasireikšti ir jau visose diecezijose sudarytos kunigų tarybos.

Tikėjimo teisių sąjūdis Lietuvoje matomai siekia dvejopų tikslų: pirma, stiprinti tikėjimą Lietuvos žmonių tarpe tiek maldos apaštalavimo, tiek viešo tikėjimo išpažinimo formomis. Antra, jis renka informaciją apie tikėjimo teisių pažeidimus, į jas reaguoja, kviesdamas sovietinės valdžios pareigūnus atitaisyti daromas skriaudas, o taip pat kviesdamas Romos popiežių ir užsienio katalikus paremti jų vedamą kovą už tikėjimo teises. Tokiu būdu Lietuvos katalikai bando suorganizuoti paramą dviem alternatyvom: arba pakeisti sovietinei politikai tikybų atžvilgiu arba bent sulaikyti valdžios organus nuo žiauresnio įstatymų pritaikymo Lietuvoje. Maskvos ir Vilniaus valdžioms tikėjimo teisių sąjūdžio veikla darosi vis didesnė ir didesnė problema, nes sąjūdis yra pasidaręs masinis. Tai liudija 1979 m. Maskvon siųsta peticija, prašanti grąžinti konfiskuotąją Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčią tikybiniam naudojimui. Tą peticiją pasirašė 148149 žmonės.

Žmogaus teisių gynėjai

Antrąją Lietuvos rezistencijos dalį sudaro žmogaus teisių sąjūdis. Reikia pabrėžti, kad ir šios rezistencijos dalies — taip pat kaip ir tautinės kovos sąjūdžio — nugarkaulį sudaro tikėjimo teisių gynėjai. Ši išvada peršasi iš pogrindinės spaudos šaltinių. „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" buvo pirmoji

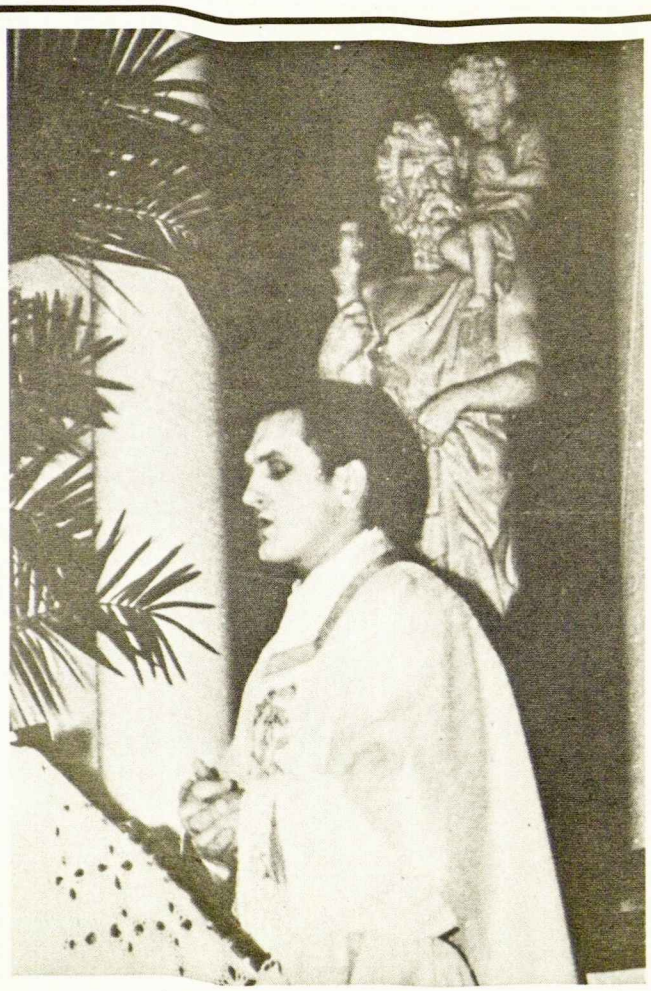

Kun. Ričardas Černiauskas, Šv. Mikalojaus bažnyčios vikaras Vilniuje, buvo suimtas 1981 rugpjūčio 20 už neva jaunimo rekolekcijų vedimą. Jam buvo uždėtas šešių dienų areštas. Paskutiniu metu milicija jį grąsina mirtimi už tiesos žodžio skelbimą.

žmogaus teisių gynyboje kregždė, tikėjimo teisių apsaugos ėmusis bendriniame žmogaus teisių įstatymdavystės ir filosofijos rėme. „Perspektyvų" redaktoriai teisingai rašė, kad toks „Kronikos" priėjimas labai padėjo pasaulyje pagarsinti ne tik Lietuvos katalikų, bet ir visų lietuvių priespaudą Tarybų Sąjungoje. Kurį laiką tačiau, ypač tarp 1977-78 metų, pagrindiniu žmogaus teisių eksponentu Lietuvoje buvo tapusi Lietuvos Helsinkio grupė, įsteigta metams nepraėjus (1976 gruodžio 1) nuo Helsinkio susitarimo pasirašymo 1975 metais. Tosios žmogaus teisių gynimo Lietuvoje iniciatyvinės grupės tikslas buvo sekti, kaip Maskvos valdžia vykdo Helsinkio susitarimus žmogaus teisių klausimais ir registruoti tų susitarimų pažeidimus Lietuvoje. Lietuviškasis komitetas buvo viena iš trijų Tarybų Sąjungoje aktyviai veikiančių iniciatyvinių Helsinkio grupių. Pogrindinė spauda nurodo, nors to tiesioginiai nesakydama, kad lietuviškosios grupės organizatorium buvo katalikų teisių sąjūdžio veikėjas Viktoras Petkus, kuris iš pradžių bandė suorganizuoti bendrą Baltijos valstybių komitetą. Helsinkio komitetas atstovavo įvairiom ideologinėm pažiūrom. Jame be Petkaus iš tikėjimo teisių veikėjų dalyvavo kun. Karolis Garuckas. „Kairioji" visuomenės dalis — vartojant tradicinę diferenciaciajos sąvoką, kuri nebūtinai atitinka Lietuvos realybę — buvo atstovaujama dviejų poetų, Onos Lukauskaitės-Poškienės ir užsieny Tomo Venclovos. Be šių keturių lietuvių, komitete dalyvavo ir žydų tautybės fizikas, mokslo daktaras ir žydų emigracijos sąjūdžio aktyvistas Eitan Finkelsteinas. Lyg norėdama pabrėžti tikėjimo laisvės svarbą Lietuvoje, šioji grupė pirmuoju savo dokumentu — jų sekė keli tuzinai — paskelbė raštą apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Šiame rašte nurodoma tikėjimo laisvės kaip žmogaus teisės svarba, analizuojama Bažnyčios padėtis totalitarinės ideologijos valstybėje ir išvardinami teisių pažeidimai bei diskriminacija. Šią deklaraciją indorsavo ir naujai paskelbdino Maskvos Helsinkio grupė, tuo duodama lietuviškajam dokumentui dar daugiau svorio ir atkreipdama į jį daugiau tarptautinio dėmesio. Helsinkio grupė taipgi nesiribojo tik lietuvių skriaudų registravimu, bet taipgi iškėlė estų, rusų ir kitų teisių pažeidimus.

Helsinkio grupės aktyvumas tačiau greit ir žymiai sumažėjo. Taip įvyko daugiausiai dėl Maskvos akcijos prieš komitetą. Jau 1977 metais KGB ėmėsi iniciatyvos prieš Maskvos, paskum prieš Ukrainos ir pagaliau prieš Lietuvos grupę. Pirmąja auka tapo rusiškoji Maskvos grupė, kurios organizatorius Jurijus Orlovas buvo ilgiem metam pasiųstas į koncentracijos lagerį. Kiti grupės nariai buvo arba suimti ar išblaškyti (išsiųsti į užsienį). Lietuvoje akcijos buvo imtasi irgi visų pirma prieš lyderį, t.y. prieš Viktorą Petkų, kuris 1978 m. buvo nuteistas 15 metų bausme. Kun. Garuckas buvo tardytas, bet, būdamas nepagydomas ligonis, išvengė arešto. Jam mirus, jo vietą užėmė kun. Bronius Laurinavičius, stiprios dvasios, pastoracijai atsidavęs kunigas ir patriotas. Tačiau kai į užsienį svečiu-dėstytoju išvyko Tomas Venclova, jam buvo atimta pilietybė, ir jis panašiu asmeniu grupėje

liko nepakeistas. Finkelšteinas buvo KGB nutildytas. Į grupę savanoriškai įsijungė docentas Vytautas Skuodis ir buvo kooptuoti dr. Algirdas Statkevičius su Mečislovu Jurevičium ir inžinierium Vytautu Vaičiūnu. Dr. Statkevičius tačiau buvo uždarytas į psichiatrinę ligoninę „gydymui", gi kiti trys nuteisti įvairiomis laisvės atėmimo bausmėmis. Grupėje teliko tik kun. Laurinavičius ir Lukauskaitė-Poškienė. Jie toliau registruoja faktus ir rašo raportus, nors jie dabar pasirodo daug rečiau.

Tautinių teisių kova: pogrindy ir sistemoje

Helsinkio grupę taip nusilpninus, įsisteigė Katalikų Komitetas Tikėjimo Teisėm Ginti, kurio pagrindu ir viltim buvo naujasis popiežius, kuris, laikui bėgant, ėmėsi ne tik katalikų, bet ir bendražmoginių teisių gynybos, be tikėjimo ir tautybės skirtumo.

Jau anksčiau minėtame Vilniaus pokalbyje su užsienio korespondentais vienas iš lietuvių rezistentų buvo išsireiškęs, kad žmogaus teisių kova Lietuvoje turi tautinį atspalvį. Vargiai tai gali būti kitaip. Kaip minėjau, natūralu, kad žmogaus ir tautos teisių kova sutaptų, nes idėjine prasme tautos laisvė reiškia žmogaus laisvės prailginimą ir praplėtimą. Egzistenciniame buvime negalima šitų aspektų labai lengvai vienas nuo kito atskirti, kaip negalima lengvai atskirti Lietuvoje vykstančios akcijos už tikėjimo teises nuo specifiškai tautinės veiklos. Socialinėje dabartinės Lietuvos realybėje nėra tokios glaudžios konvergencijos tarp katalikybės ir tautiškumo kaip Lenkijoje, ir Lietuvos Bažnyčia todėl neturi tokio kaip Lenkijoje pajėgumo daryti įtaką įvykiams. Tačiau tiek rezistencinė dokumentacija, tiek politiniai įvykiai rodo, kad Lietuvoje tebeegzistuoja stiprus katalikybės ir tautiškumo sutapimo laipsnis socialiniame kontekste ir dar daugiau, kad nemažoje dalyje lietuviškosios visuomenės gyvuoja labai stiprus simbijotinio ryšio pajautimas, t.y. supratimas, kad asmeninė pagalba reikalinga abiem pusėm, Bažnyčiai ir tautai išlikti ir klestėti. Nėra tokio ryšio tarp jokių kitų Lietuvos institucijų. Sovietinė pusė iš paskutiniųjų bando Bažnyčią pakeisti komunistų partija ir katalikybę komunizmu, tačiau rezultatu beveik nėra. Maskva esmėje yra pasiūliusi lietuvių tautai nusipirkti tautos identiteto ir kultūros minimalinio išlikimo galimybę katalikybės atsisakymo ir valdiško ateizmo priėmimo kaina, bet iki šiol ta propozicija tebuvo priimta tik dalies valdančiųjų lietuviškųjų biurokratijų ir lietuviškajai visuomenei atnešė tik socialinę disorganizaciją, o kai kuriems jos segmentams ir idėjinį pasimetimą. Istoriniai institucijų ir tradicijų ryšiai liko nesugriauti.

Ryškiai mums tai parodė pačios komunistinės valdžios reakcija į Romo Kalantos susideginimą ir jaunimo maištą Kaune 1972 metų gegužės 14-19 dienomis. Kalantos auka ir iš jos sekusios jaunimo demonstracijos buvo tautinės reikšmės įvykis. Šis tautinis jaunimo prasiveržimas, apėmęs taipgi asmeninės ir tikėjimo laisvės aspektus, turėjo žymių pasėkų,

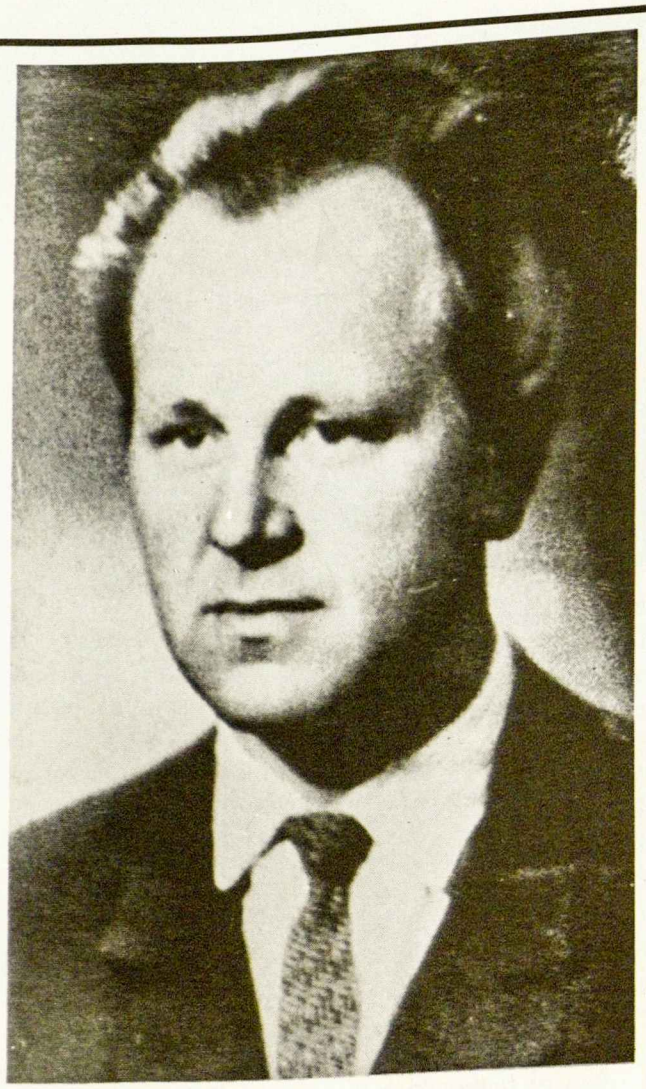

JAV-se gimęs geologas Vytautas Skuodis, kuris atlieka bausmę lageryje už savilaidos veiklą.

tačiau ne tautinės laisvės ar tautinių teisių srity, bet Katalikų Bažnyčios padėčiai pagerinti. Tą pačią vasarą atsileido spaudimas, greit pasikeitė bažnytinių reikalų administratorius Vilniuje ir prasidėjo — iki Anilionio paskyrimo 1979 m. gale — savotiška Maskvos detantė K. Bažnyčios Lietuvoje atveju. Galima spėti, kad Maskva atleido religinio spaudimo virves, kad pristabdytų tautinės ir tikėjimo teisių kovos sąjūdžių didėjančią vienybę.

Šis augantis ryšys yra ryškiausiai matomas pogrindinėje pasipriešinimo veikloje: pogrindinėje spaudoje, etnografų būrelių, filmininkų būrelių veikloje, įvairiose politinio pobūdžio deklaracijose.

Norint tačiau kiek įmanoma pilniau atkurti pasipriešinimo paveikslą, reikia pažymėti, kad tautinis pasipriešinimas Lietuvoje vyksta ne tik pogrindyje, bet ir pačios sovietinės sistemos rėmuose. Pogrindis, žinoma, skiriasi ir savo aktoriais, ir taktika, ir siekimų pobūdžiu. Pogrindyje aiškiai ir tiesiai pasisakoma prieš Maskvos okupaciją, prieš komunistinę ideologiją, prieš kultūrą ir kitokią rusifikaciją ir prieš įvairias maskvinės sistemos rezultatams priskiriamas socialines negeroves kaip alkoholizmą, šeimų irimą, nusikaltimų augimą ir t.t. Sistemos rėmuose pasipriešinimą veda įvairūs pavieniai, daugiau mažiau oficialūs, t.y. lojalūs žmonės, inteligentija, grupė, kurią ir „Komunisto" redaktorius Genrikas Zimanas visumoje priskiria prie „tikrų tarybinių žmonių". Šis antrasis pasipriešinimo būdas nėra tiesioginis. Jeigu pasipriešinimo (ir lietuvių bei kitų baltų tautiškumo) laipsnius bandytume klasifikuoti kaip etninį, kultūrinį, ekonominį ir politinį, sovietinės sistemos rėmuose pasipriešinimui būdinga rasime tik etninę ir kultūrinę, bei ekonominę, ne politnę akciją. „Oficialieji" žmonės nekritikuoja tarybinių įstatymų, politikos, neatmeta ir pačios sistemos, nors ir pakalba apie iškylančias negeroves. Tačiau tie žmonės beveik instinktyviniu būdu, siekdami išlaikyti etninį savo pačių ir savos bendruomenės tapatumą, bando išlaikyti tai, kas sava, lietuviška. Sisteminio pasipriešinimo pavyzdžių galima rasti etninėje, ekonominėje ir ypač kultūrinėje kategorijoje, nes tose srityse dar įmanoma reikštis nerizikuojant viskuo, kas asmeniškai iki šiol karjeroje įsigyta. Šiandien todėl ir apie tautiškumą turime kalbėti diferencijuotai. Yra Lietuvoje etninio, kultūrinio, ekonominio ir politinio-visuomeninio tautiškumo, pasireiškiančio tam tikra kova už šias keturias tautos veikimo laisvės sritis. Sistemos rėmuose politinio-visuomeninio pasipriešinimo, t.y., politinio tautiškumo pasireiškimų nežinome. Nežinome turbūt dėlto, kad jų nėra.

Šio pokalbio rėmuose kalbėjome apie pogrindinį pasipriešinimą, neliesdami sisteminio pasipriešinimo apraiškų, kurių yra tikrai nemaža ir kurias yra tekę studijuoti. Nebebuvo laiko kalbėti ir apie ryšį, kuris egzistuoja tarp žmogaus, o ypač tikėjimo teisių sąjūdžio ir trijų žinomų sisteminio pasipriešinimo laipsnių. Vakaruose mes turime Lietuvos įvykius sekti su ypatingu dėmesiu, kad sugebėtume kiek įmanoma tiksliau suprasti ir visuomeninės lietuvių sąmonės išsivystymą, ir pačios visuomenės diferenciaciją. Daug politinių ir kitokių sąvokų, kurias esame vartoję ankstesniam tautos diferenciacijos, Bažnyčios ir valstybės santykių, kultūrines veiklos charakteriui nusakyti, šiandien nebetinka, nes yra pasikeitusi istorinė realybė. Ji reikalauja mūsų įžvalgumo, nes socialinė kaita tebėra greita. Šiandieninėje pogrindinėje rezistencijoje žmogaus, tikėjimo ir tautos teisių kova — ir ją vedantys trys sąjūdžiai — kol kas išsitenka ryškiai nepasidalinusiame, vieningame pasipriešinime. Šiame rėme aiškintini ir tikėjimo bei tautiškumo simbiotikos klausimai Lietuvoje.

To paties autoriaus
Lietuvos rezistencijos temomis

„Katalikiškoji rezistencija ir tautos likimas", *Aidai,* Nr. 7 (1978), pp. 285-292; tęsinys Nr. 8, pp. 357-363.

„Rezistencija Lietuvoje po Antrojo Pasaulinio karo", *Aidai,* Nr. 2 (1981), pp. 65-73.

„Lithuania's Catholic Movement Reappraised", *Survey* (London), Summer-Fall, 1981, 26 p.

The Catholic Church, Dissent and Nationality in Soviet Lithuania (Boulder-New York: European Q/Columbia UP, 1978), 336 pp.

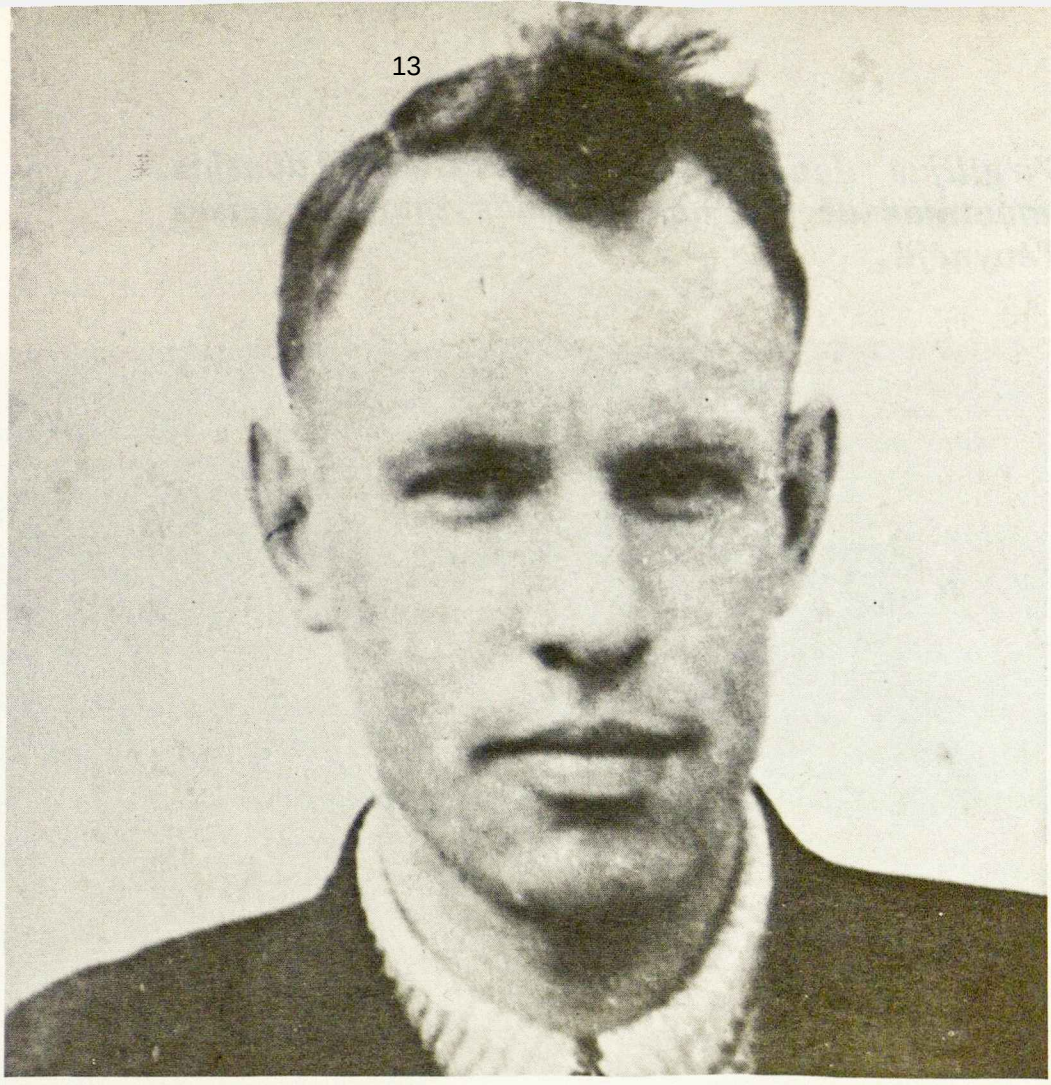

Anastazas Janulis, 1980 lapkričio 24-26 Kaišiadoryse nubaustas 3,5 m. griežto režimo lagerio už LKB Kronikos, Aušros, Rūpintojėlio ir Lietuvos archyvo dauginimą bei platinimą. Jis vienai mokinei rašo:

„Jaunyste... Tavo žingsnius telydi Rūpintojėlio žvilgsnis".

Jaunyste, sveikinu Tau būdingą kūdikišką patiklumą, nesavanaudišką pasiaukojimą, veiklų idealizmą; alpinistų drąsą, siekiant Tiesos, Gėrio ir Grožio... linkiu tau Tikėjimo, Vilties ir Meilės, kas įgalina paprastus darbus daryti nepaprastais, o nepaprastus — paprastais. Tavo žingsnius telydi pakelės Rūpintojėlio žvilgsnis. Eucharistija ir Marija tebūna Tau sparnais, keliančiais sielą ad astra. Šiandien, kada daugelis yra linkę iš gyvenimo tik imti, Tu, jaunyste, duok!

Ant kryželio, kurį nešioju ant savo krūtinės, parašyta: „Esu prikaltas ant Kristaus kryžiaus". O kaip norėčiau, kad šie žodžiai manyje išsipildytų, kad būčiau jų vertas. Parašyta: Dievas myli linksmą davėją. Dėlto ir aš sieloje giedu Te Deum, kad Dievas pasirinko mane aukai — eit Jo Sūnaus takais, jei reiks — nuo Alyvų daržo iki Golgotos.

Ištrauka iš kalinamo lietuvių tautos laisvės kovotojo AJanulio laiško vienai mokinei (LKB Kronika, Nr. 49)

Virgilijus Jaugelis — nepalaužiamos dvasios kovotojas už sovietų laužomas žmogaus teises Tėvynėje

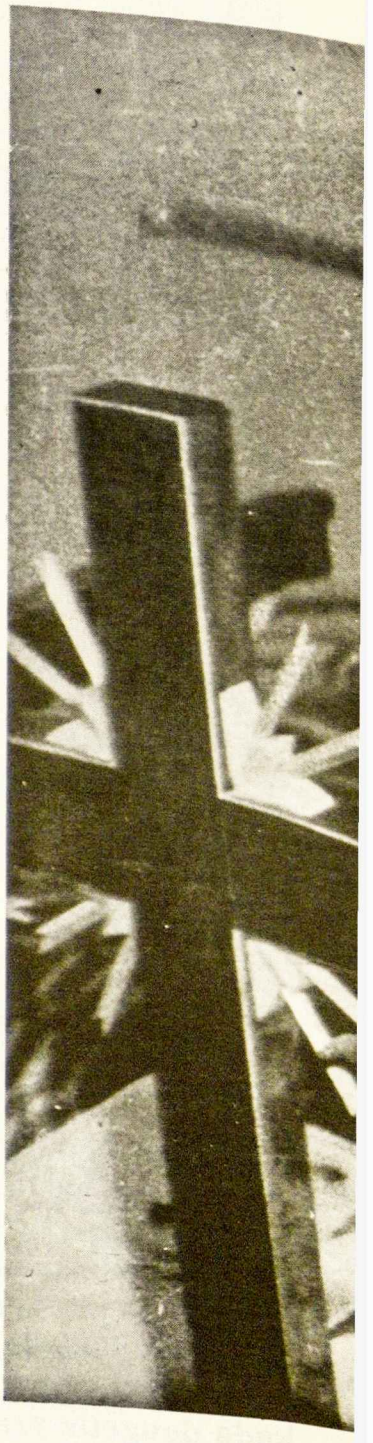

Baigęs gimnaziją 1966 m., aštuoniolikmetis Virgilijus Jaugelis stengėsi įstoti į kunigų seminariją Kaune, tačiau nebuvo priimtas nei 1966, nei 1967, nei 1968, nei 1969, nei 1970, nei 1971 metais. 1971 m. jis ėmė ruoštis kunigystei slaptoje pogrindžio seminarijoje. Nuo 1971 m. Virgilijus pradėjo ir viešą ir slaptą protesto kovą prieš komunistų valdžią, daugindamas ir platindamas LKB Kroniką, rašydamas protesto laiškus ir rinkdamas parašus (pvz. memorandumui Jungtinėms Tautoms 1972 m.). Komunistų valdžia jam keršijo primušimais (1971, 1975), areštais ir suėmimais (1971, 1975, 1976), tardymu (1974), teismu (1974), kalėjimu (1974) ir kalinimu Pravieniškių lageryje blogiausioje kriminalistų brigadoje (1975), kur jam stipriai sumušama galva ir sulaužomas žandikaulis. 1975 m. nustačius vėžio ligą, vos gyvas paleidžiamas namo. Tačiau Virgilijaus veikla už žmogaus teises nesiliovė, kaip nesiliovė ir komunistų persekiojimai. 1978 m. jis slapta įšventinamas kunigu ir padarė marijonų vienuoliškus įžadus. Tų pačių metų gale jis pasirašė Maskvos Helsinkio grupės dokumentą, protestuojant prieš žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje. Laisvės kovą tęsė iki pat savo mirties. Palaužtas vėžio ligos, mirė 1980 m. vasario 17 d.

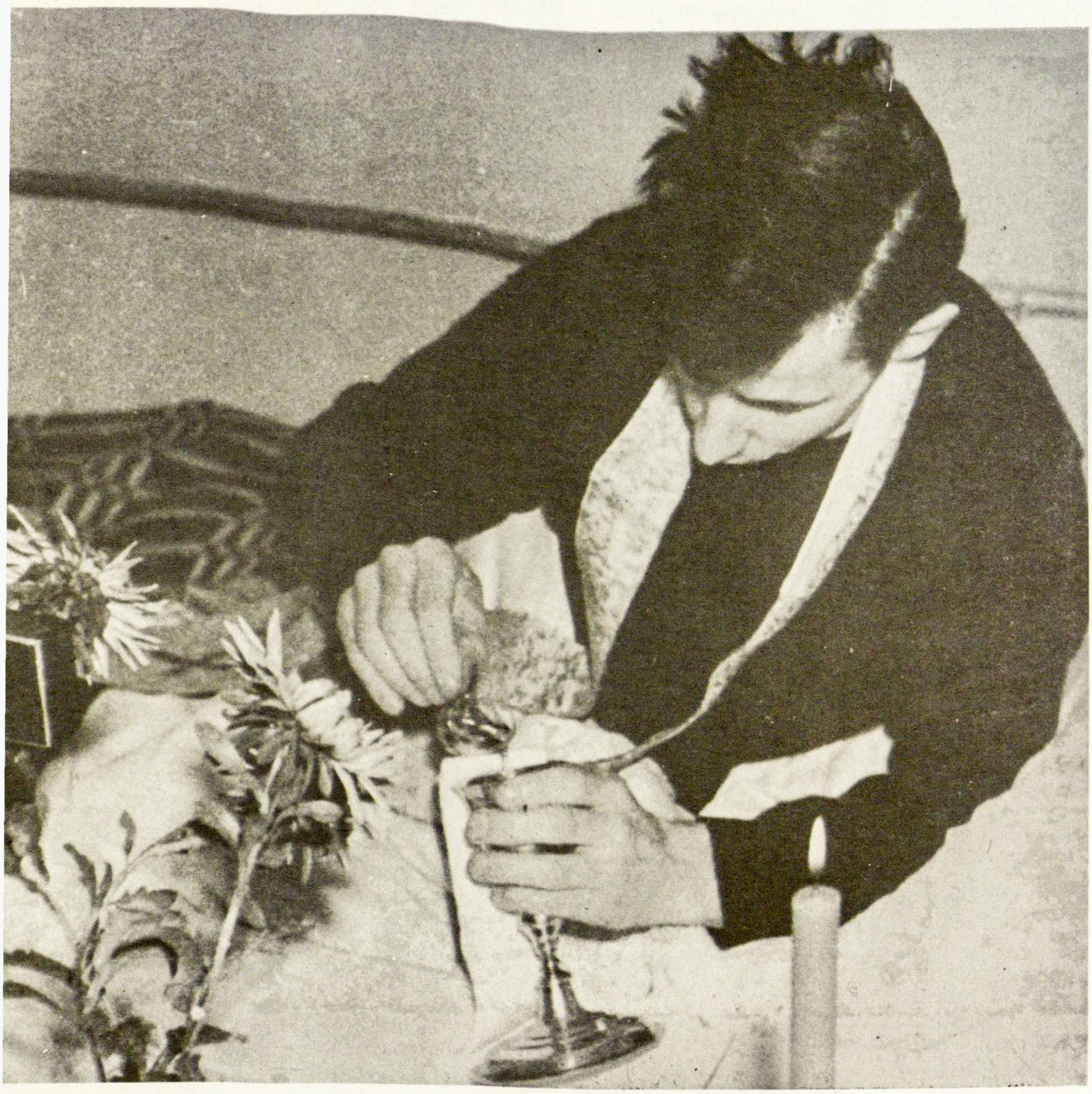

Kun. Virgilijus Jaugelis atnašauja Mišias mirties patale. Slaptai įšventintas kunigu 1978 m. po to, kai bedieviai neleido jam stot į Kauno seminariją, jis mirė vėžiu 1980 m.

1979 rugpjūčio 26 d. eisena į Šiluvą.
Procesiją veda kun. K. Krikščiūnaitis.

Ryškieji kovotojai už žmogaus teises Lietuvoje

Gintė Damušytė

Šiuo metu pavergtos Lietuvos gyvenimas yra nušviestas dideliais asmeninės aukos pavyzdžiais. Kai Lietuvos kūrimosi metais himno autorius įdėjo žodžius „Lietuva didvyrių žemė", daug kas gal pagalvojo, ar tai ne per daug pasakyta. Bet dabarties apokalipsinių pavojų metu iškyla tiek daug asmenų, kurių troškimas stoti tiesos ir teisingumo pusėje panaikina bet kokio teroro baimę. Štai keli liudijimai.

Prieš pat savo tremtį Vladas Lapienis, sąžinės kalinys, rašė:

„Jeigu būdami kaliniais ar tremtiniais nuosekliai vykdome Kristaus Testamentą, tada mūsų gyvenimas ir čia yra prasmingas, o laikas, būnant kaliniu ar tremtiniu, ne tik neprarastas, bet gražiausiai pasitarnauja dvasiniam atgimimui. Nesvarbu, ar mes esame už grotų, ar spygliuotų vielų, tremtyje ar kur kitur. Svarbu, kad galime kentėti ir aukotis, todėl džiaukimės ir būkime linksmi".

Lapienis šią vasarą grįžo į Lietuvą, pabaigęs terminą lagery ir tremty už religinę veiklą okupuotoj Lietuvoj. Ši citata iš jo laiško ryškiai byloja mūsų jubiliejinio kongreso šūkį: Ateitis Kristui ir Lietuvai! Nepaisant kasdieninių rūpesčių sunkiose okupacijos sąlygose, Lapienis stojo už drąsia ir be abejo rizikingą lietuvių kovą, gindamas religines ir žmogaus teises.

1960-ajam dešimtmety buvo sustiprinta antireliginė kampanija Sovietų Sąjungoje. Bet iš tų represijų, pagal prof. Vytautą Vardį, 1970-ajam dešimtmetyje išaugo naujoji rezistencija, būtent iškilo lietuvių pastangos išsaugoti ne tik religines, bet ir tautines vertybes.

Jos pasireiškimo formos prasidėjo *asmenine rezistencija,* išaugo į *grupinę rezistenciją* ir tenka laukti ir tikėtis, kad virs *masine-visuotine rezistencija.*

1980 m. gruodžio 22 kartu buvo nuteisti trys *asmenys* — Gintautas Iešmantas, Vytautas Skuodis ir Povilas Pečeliūnas už neva „anti-sovietinę agitaciją ir propagandą", būtent už pogrindžio spaudos leidimą. Kova dėl Lietuvos nepriklausomybės ir meilė Tėvynei atvedė tris skirtingus žmones (partinį, demokratą ir tikintį) į Vilniaus Aukščiausiąjį teismą.

Iešmantas buvo 1974 m. pašalintas iš darbo *Komjaunimo tiesos* redakcijoj ir iš Komunistų partijos už jo bute rastus antitarybinio turinio eilėraščius. Jis teisme šitaip pasakė:

„Visų pirma dėkingas teismui, kad sudarė sąlygas ir davė galimybę viešai paskelbti savo pažiūras. Labai simboliška ir tai, kad mes trys, iki šiol

Pranešimas, skaitytas Ateities *Jubiliejinio kongreso bendrajame posėdyje 1981 m. rugsėjo 6 dieną Chicagoje.*

nepažįstami žmonės, apjungti į vieną grupę... Simboliška ir tai, kad mano laiškas, perrašytas Skuodžio ranka ir rastas jo bute, kalba apie pareigą Tėvynei ir kad skola Tėvynei ir jos labui aukojimasis yra aukščiau už asmeninius interesus. Tai liudija, kad idėja ir tiesos troškimas apjungia idėjos draugus".

Povilas Pečeliūnas, apkaltintas *Alma Mater* leidinio redagavimu, buvo lietuvių kalbos ir literatūros dėstytoju Vilniaus vakarinėje vidurinėje mokykloje. Teismo metu jo sužadėtinė Danutė Keršiūtė teisiamiesiems įteikė po gėlę, už ką buvo suimta, apkaltinta nepadoriu elgesiu ir nubausta 7 dienų arešto. Gauta žinia, kad Keršiūtė ir Pečeliūnas š.m. rugpjūčio 22 dieną buvo numatę Permės lagery, kur jis kalinamas, susituokti.

Vytauto Skuodžio dukros buvo teismo salėj irgi apstumdytos, nes įteikė tėveliui gėlių ir paskui net nebuvo įleistos į teismo salę per nuosprendžio paskelbimą. Skuodžio byla dabar geriau žinoma dėl praėjusios vasaros jo vardan įvykusių demonstracijų. Jis prieš 52 metus gimė Čikagoj ir su tėvais grįžo, kur siekė aukštojo mokslo geologijos srity. „Ne užsienio laidos, kaip tvirtina KGB, o 1939-40 m. invazija suformavo mano pažiūras", sakė Skuodis teismo metu. „Mano amžiaus žmogui nurodinėti, ką turiu klausyti, ką skaityti, mažiausiai, yra naivu... Filosofinės studijos man padėjo sugrįžti į Katalikų Bažnyčią, nors prieš tai apie 15 metų buvau indiferentu".

Skuodis dar skyrėsi nuo kitų dviejų teisiamųjų tuo, kad buvo įsijungęs, nors ir trumpam, į *grupinę* rezistencinę veiklą. 1979 m. jis įstojo į Lietuvos Helsinkio grupę, o nuteisimo dieną Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų komitetas jį priėmė į savo eiles.

Lietuvos Helsinkio grupė buvo įkurta, savaime suprantama, po Helsinkio susitarimų, remti jų vykdymą tarybinėje Lietuvoje. Šią grupę sudaro skirtingų pažiūrų žmonės, kurie stebi ir reaguoja į Helsinkio akto straipsnių laužymus. Vienas iš jos aktyviausių narių buvo a.a. kun. Karolis Garuckas, jėzuitas, kuris buvo net ir Lietuvos Bažnyčios hierarchijoj peikiamas už ryžtingus įsitikinimus. Viktoras Petkus, anksčiau dukart kalėjęs už ateitininkų veiklą, už Helsinkio grupės veiklą, šiuo metu atlieka 15 metų bausmę. Balys Gajauskas įstojo į Lietuvos Helsinkio grupę jau būdamas lagery už veiklą ryšium su Solženicino fondu, kuris rėmė kalinių šeimas. Dr. Algirdas Statkevičius, psichiatras ir kelių socialinių klausimų knygų autorius, yra uždarytas psichiatrinėj ligoninėj už dalyvavimą Helsinkio grupėj. Jis jaudinasi, kad netrukus jį pradės prievarta gydyti kenksmingais chemikalais. Du naujausieji nariai, Mečislovas Jurevičius ir Vytautas Vaičiūnas, laukia teismo už nevą viešosios tvarkos ardymą (Autorės pastaba: 1981 birželio 25-26 d. Jurevičius nuteistas 3 metams, Vaičiūnas 2,5 m.), būtent religinių procesijų organizavimą. Tomas Venclova yra JAV-se, o dar nesuimtieji, bet persekiojamieji nariai lieka: kun. Bronius Laurinavičius, poetė Ona Laukauskaitė-Poškienė ir žydų tautybės Eitanas Finkelšteinas.

1978 m. įsisteigė Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų komitetas, kuris siekia lygių teisių katalikams su ateistais. Tai yra kitas *grupinės* rezistencijos reiškinys. Šį komitetą iš pradžių sudarė vien kunigai: kun. Jonas Kauneckas, Alfonsas Svarinskas, Sigitas Tamkevičius, Vincas Velavičius ir Juozas Zdebskis. Praeitais metais įsijungė keturi nauji nariai: kun. Leonas Kalinauskas, kun. Algimantas Keina, kun. Vaclovas Stakėnas ir docentas Vytautas Skuodis. Katalikų komiteto nariai yra nuolat persekiojami bei terorizuojami: Svarinską ir Tamkevičių be sustojimo grasina areštu, o Zdebskis neišaiškintomis priemonėmis buvo neseniai sunkiai apdegintas (atrodo, kad čia buvo prikištos KGB rankos).

Manifestacinis rūpestis Katalikų Bažnyčios ir lietuvių tautos ateitimi pasirodo *masinėj* rezistencijoj, būtent dažnesnėse demonstracijose, eisenose, peticijose, ir t.t.

522 Lietuvos kunigai ir 2 vyskupai pasirašė protestą prieš religinių susivienijimų nuostatus, kurie administracinėmis priemonėmis stengiasi sunaikinti Katalikų Bažnyčią Lietuvoj. Kaip pvz. religinėms procesijoms lauke reikalaujamas rajono leidimas, o kol kas nė vienai grupei toks leidimas nebuvo duotas.

Nepaisant to, Eucharistijos Bičiulių iniciatyva 1979 m. rugpjūčio 26 d. įvyko žygis iš Tytuvėnų į Šiluvą. Procesiją vedė jaunas kunigas, kun. Kastytis Krikščiukaitis. Susirinko apie 1000 žmonių, kurių tarpe buvo daugiausia jaunimo. Grįžtančius į namus pavienius eisenos dalyvius gaudė KGB agentai, vežė į saugumą ir tardė, kas organizavo šią eiseną. Lietuvoj toks reiškinys yra dažnas.

Paskutiniu metu išpopuliarėjo peticijų pasirašymas Lietuvoj. 1979 metais daugiau kaip 180,000 žmonių pasirašė prašymą Brežnevui, reikalaujantį Klaipėdos bažnyčios grąžinimo. Tai nuostabus skaičius okupacijos sąlygose. Jau ne kartą peticijose pasirodo ir jaunimo parašai: kaip pvz. Leonoros Sasnauskaitės, Kęstučio Subačiaus, Vytauto Bogušio. Štai trys jaunuoliai, kuriuos riša tas pats idėjos draugas — Julius Sasnauskas. Jis yra Leonoros 22 metų brolis, o Kęstučio ir Vytauto klasės draugas, su kuriais buvo iš gimnazijos išmestas dėl religinių ir tautinių įsitikinimų. Šiuo metu jis atlieka bausmę už neva *Vyties* pogrindžio leidinio redagavimą ir kad pasirašė 45 Pabaltiečių pareiškimą — būtent dokumentą apie Molotovo-Ribbentropo paktą. Andrius Tučkus, dar vienas Sasnausko draugas, teismo metu pasveikino Julių. Vilniaus universiteto rektoriaus nutarimu, Tučkus buvo pašalintas iš universiteto „už veiksmus ir įsitikinimus, nesuderinamus su tarybinio studento morale, už šmeižikiškų dokumentų pasirašinėjimą, už antitarybinę veiklą, už nepadorų elgesį Sasnausko ir Terlecko teismo metu". Kokia sovietinė hipokrizė ir melas apkaltinimo rašte!

Neatsilieka ir Lietuvos vaikai rezistencinėj veikloj. Staselė Sipavičiūtė, geriausia mokinė jos grupėje Kauno Mažylio Medicinos mokykloj, negavo stipendijos vien dėl to, kad į komjaunimą nestojo, nes pasi-

sakė, yra tikinti. Asta Jociūtė ir Kareivaitė mokykloje buvo tardomos ir išjuokiamos už dalyvavimą Betygalos parapijos 50 metų šventėj. Sauliui Pulkauskui mokytoja nuo kaklo nuplėšė grandinėlę su kryželiu, kai jis atsisakė ją nusiimti. Pasityčiodama, ji žadėjo jam nužeminti pažymius.

Sąrašas tų ryškiųjų kovotojų ilgas. Praeitais metais 14 Lietuvos didvyrių (mūsų turimomis žiniomis) buvo suimti ar nuteisti. Jų tarpe Justas Gimbutas, kuris jau po 32,5 metų kalinimo vėl buvo nuteistas vieneriems metams, nes atsisakė sovietinės pilietybės ir prašė jį išleisti į užsienį pas seserį. Kalinimo metu jo kairę ranką ir koją paralyžavo.

Ekonomistas Antanas Terleckas už „antitarybinę" veiklą buvo nuteistas ir atimtas nuo žmonos ir keturių vaikų.

Ona Vitkauskaitė ir Genovaitė Navickaitė atlieka bausmę už LKB Kronikos spausdinimą kriminalinių moterų stovykloj, ir tas sovietinėj sistemoj yra būdinga, kad kiekvieną sąžinės rezistentą nori apkaltinti kriminaline veikla.

Jaunuolis Liutauras Kazakevičius šiuo metu yra įkalintas psichiatrinėj ligoninėj už aktyvų dalyvavimą disidentų teismuose.

„... Genovaitė Navickaitė atlieka bausmę už LKB Kronikos spausdinimą kriminalinių moterų stovykloj..."

Povilas Buzas ir Anastazas Janulis už *LKB Kronikos* veiklą atlieka bausmes Sibiro lageriuose (autorės pastaba: Buzas, atlikęs bausmę, jau grįžo į Lietuvą).

— „Gemma-Jadvyga Stanelytė buvo nuteista už religinės eisenos organizavimą".

Gemma-Jadvyga Stanelytė buvo nuteista už religinės eisenos organizavimą.

Įsigilinkime į asmeninę Petro Paulaičio auką. Jis jau yra iškalėjęs daugiau kaip ketvirtį šimtmečio ir dar iš kalėjimo nepaleidžiamas.

Atsėdėjusieji kalinimo laiką ir grįžusieji atgal į Tėvynę, vis vien lieka persekiojamais kaliniais. Pvz. Nijolė Sadūnaitė, kuri buvo ypatingam pasauliniam dėmesyje, yra kGB sekiojama, sulaikant jos paštą ir kliudant jos asmeniniui gyvenimui.

Čia tik ledyno viršūnė. Dar yra labai daug nežinomų ir slaptai veikiančių žmonių, kurie leidžia pogrindžio spaudą ir visom savo galiom remia lietuvių tautos pasipriešinimą okupanto prievartai. Į tą skaičių įeina apie pora tūkstančių slaptų seselių.

Vienas *bendras bruožas* jungia visus šiuos rezistentus — *jų gyvenime yra jau įvykęs reikšmingas dvasinis lūžis:* jie drąsiai stoja tiesos ir teisingumo pusėje, paneigdami persekiotojo smurtą. Toks heroizmas yra grynai asmeninio gilaus apsisprendimo išdava. Taip atrodo, kad jis gali išsivystyti į branduolinę reakciją, kuri pasireikš netolimoj ateity masine-dvasine revoliucija. Argi mes galime tokio didingo dvasinio lūžio metu būti tiktai paprastais stebėtojais? Juk šie reiškiniai skatina mus visus ištiesti ranką kovojantiems broliams ir sesėms ir tapti tos garbingos kovos dalyviais.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Kauno seminarijos dėstytojai ir klierikai. Pagal Bažnyčios įstatymus Kunigų seminarijos reikalus turėtų tvarkyti vyskupai, o iš tikrųjų juos tvarko tarybinės valdžios pareigūnai. Kandidatus į seminariją patvirtina ir atmeta valdinė Religijų reikalų taryba. Tarybinės valdžios pareigūnai kandidatus ir klierikus verbuoja darbui prieš Bažnyčios interesus.

Mūsų rūpestis Lietuva

Kazys G. Ambrozaitis

Ar reikia ryšio su Kraštu?

Esame politiniai pabėgėliai, arba išeiviai. Lietuviai pradėjo pasitraukti iš Lietuvos jau nuo pradžios carų okupacijos. Laike antrojo pasaulinio karo dalis buvo išvežta prievarta, jie yra tremtiniai, kurie nors ir galėjo grįžti, bet negrįžo. Kodėl bėgome? Dėl baimės. Sibiran išvežtieji yra pilna žodžio prasme tremtiniai. Krašte prie tautos kamieno dar vis tik liko 2/3 tautiečių.

Sibire tremtiniai pasmerkti fizinei mirčiai, nes nei tautiniai, nei kultūriniai, nei religiniai negali išsilaikyti. Jie labiausiai reikalingi Krašto ir mūsų pagalbos, tačiau galimybės yra labai ribotos.

Krašte likusieji yra labiausiai persekiojami. Nežiūrint labai rafinuotos priespaudos, dalis Krašto tautiečių sugeba ne tik pasyviai, bet ir aktyviai priešintis. Kraštas daro didžiausių pastangų išlikti gyvi tautiniu, kultūriniu religiniu atžvilgiu, net ir ekonominiu. Šioje nelygioje kovoje ir pastangos, ir metodai nuolat keičiasi. Tie metodai daugumoj mums visiškai jau nesuprantami, kartais net sunkiai įsivaizduojasi. Nesuprantamai dėl ryšio nutrūkimo pokariniu metu, nes iš vienos pusės — susitikimas ir susižinojimas nebuvo galimas, o iš kitos pusės — mes, bebėgdami nuo raudonojo siaubo, tiek įsibėgėjome, kad bijojome į Lietuvos pusę net atsisukti, o iš ten atvykusį kiekvieną įtarėme ir vengėme jo išklausyti ar jam paduoti ranką. Per eilę metų pasikeitė žmonės, aplinka. Kadangi tuo pasikeitimu per mažai domėjomės, tai ir iš ten atvykusių pradėjom nesuprasti, o ir nuvykę sunkiai supratom jų sąlygas.

Tokia yra grubi situacija, kokios istorijoj dar nėra buvę. Lietuvis, pasilikęs tėvų žemėj, ten žiauriai persekiojamas, tačiau gudriai išlikęs nesunaikintas, kartais

Pranešimas sendraugiams Ateities *Jubiliejiniame kongrese.*

ištrūksta ir atvažiuoja pas laisvėj gyvenančius, o čia mes vengiam paduoti ranką, jį įtariame, neįvertiname jų didelių pastangų pasyvioj ar aktyvioj kovoj prieš okupantą. Toji tragedija egzistuoja šiandien, ir ne vienas grįžo atgalios su dar labiau skaudančia širdimi ir didesne neviltimi.

Kodėl reikia ryšio?. Mes išeivijoje pasmerkti nutausti, nes negalime prisiauginti nei rašytojų, nei poetų, nei kalbininkų, kurie galėtų palaikyti masių tautiškumą, kaip kad brendę ir augę rašytojai nepriklausomoj Lietuvoj. Mums reikia, kad Kraštas maitintų mus tautine dvasia, o kovojanti Krašto dalis per mus gali skelbti pasauliui savo skausmą, gauti informacijos, net medžiaginės paramos. Tai abipusis reikalas ryšio palaikymui.

Duoti ar imti?

Ryšys turi būti abipusis, kaip ir abipusiai interesai. Kaip jau minėjau, išeivių nutautimas yra istorinis faktas ir neišvengiamas. Nutausti gali kiekvienas, tačiau daug pastangų reikia dėti, kad nutautimą prailgintume.

Svarbu jaunimui įžiebti tautinę gyvybę. Labai vienas iš praktiškų būdų tai nuvežti vaikus į Tėvų žemę — Lietuvą. Baimė, kad paprašymas vizos ir užpildymas specialių blankų ves prie Status quo pripažinimo, nepasitvirtino. Amerikos piliečių lankymasis Maskvoj ar Vilniuj jokios įtakos neturi į Lietuvos okupacijos nepripažinimą. Nežinau nė vieno atvejo, kad jaunuolis, nuvažiavęs kelioms dienoms ar kelioms savaitėms, grįžtų suklaidintas. Priešingai, visi grįžta patriotai, įsitikinę, kad toks kraštas tikrai yra. Gaila tik, kad mūsų lituanistinėse mokyklose per 30 metų buvo mokoma, kokią Lietuvą palikome, bet ne kokia ji yra dabar, kas ją valdo, kas ją skriaudžia ir kaip. Važiuojančių jaunuolių paruošimas yra būtinas. Krašte nuvykęs sąmoningas jaunuolis suteikia daug džiaugsmo ir vilčių. Šakalio teigimas nepasitvirtina. Ne visi suaugusieji gali ar turėtų važiuoti, tačiau pageidaujama abipusiai kuo daugiau. Šiuo metu vienintelis ryšys, kuris labiausiai patikimas ir kol kas sėkmingas, tai per turistus.

Tapkime knygnešiais: kiekvienas važiuojantis nuveža bent vieną knygą.

Grįžę iš Sibiro reikalingi vaistų.

Knygų ir žurnalų nuvežimas reiškia daugiau, negu kiti materialiniai dalykai. Laukiama Lietuvos istorija, ypač trumpoji, kišeninė. Laukiami istoriniai prisiminimai, filosofiniai veikalai ir t.t.

Iš ten labai svarbu gauti rankraščius, rinkti prisiminimus, rinkti medžiagą apie pokario partizanus.

Šiuo metu už knygos gabenimą nebaudžia, kartais tik atima. Gaila, kad daugelis atsisako vežti. Apie kitus vežtinus dalykus viešai nekalbama.

Drąsa ar baimė

Pogrindžio organizacija nepaprasta. Ne tik mes, bet ir daugelis, kurie susirūpinę raudonojo komunizmo pavojum, stebisi okupuotos Lietuvos pogrindžio ištverme ir sumanumu. Aukų daug, bet tas nesustabdo noro kovoti už laisvę. Reiktų žinoti, kad laiškai iš užsienio visi tikrinami ir registruojami, tik retais atvejais praeina nepatikrinti. Slaptosios spaudos sekimas ypatingai sustiprintas, kai kurie laikraštukai vargu ar beišeis. Paskutiniu laiku likviduotos trys spaustuvėlės. Naujokų šaukimas padidintas. Vedami paskubomis nauji keliai pagal Lenkijos sieną. Maisto trūkumo dar nėra. Visokeriopas sekimas padidėjo. Sunku gauti politinių kalinių sąrašus, bet jų skaičius padidėjo. Iš kitos pusės, radijo klausymas padidėjo, žmonės drąsiau kalba. Yra daug įrodymų, kad ten baimė daugeliu atvejų neegzistuoja.

Mūsų dėmesys Lietuvai dar per mažas. Politiniams kaliniams tik mes galime padėti savo tarptautiniu triukšmu. Sunkiai gimusios pogrindžio literatūros čia dauginimas ir platinimas dar per mažas, išskyrus LK Kroniką. Lietuvos okupacijos bylos judinimas laisvajame pasaulyje per tylus ir lėtas. Visokeriopa pagalba kovojančiam pogrindžiui abejinga ir visiškai menka. Dažnai užsikemšam ausis ir negirdime jų balso, kai tuo tarpu jie nuoširdžiai susirūpinę *mūsų* likimu čia, kad per greitai nenutaustume. Ir štai kyla klausimas, ar mes einame šv. Petro keliu — išsižadėjimo keliu. Kai Kristus buvo sunkiausioj padėty, teisiamas prikalti ant kryžiaus, jo artimiausias draugas sakė: aš jo nepažįstu. Kai važiuojančiam į Lietuvą paprašom nuvežti bent vieną knygą, atsakymas — bijau. Ko bijai? Baimė ir nuovargis yra svetimi šiandien kovojančioj Lietuvoj. O mes čia laisvėj. Argi mes, būdami tautos dalis, išeivijoj neturime misijos? Esame įsirašę sau „stokime drąsiai į kovą garbingą, dirbkim, kovokim dėl Lietuvos". Per 70 metų niekados taip nereikėjo mums šešto principo, kaip *drąsa ar baimė*. Daugiau drąsos pažinti okup. kraštą — sąlygas, jų pastangas literatūroj, mene, ekonomijoj, pogrindyje! Daugiau drąsos, ištiesiant pagalbos ranką kovojančiam Kraštui. Kuo jis kaltas, kad pasiliko tėvų žemėj, o aš pabėgau. Daugiau drąsos gelbstint politinius kalinius. Daugiau drąsos knygnešiui, vežančiam knygą ir susitinkant su broliu tautiečiu. Daugiau drąsos, akis akin susitinkant su okupantu, kur jį besutiktume, ar Helsinky, ar Madride, ar Washingtone. Būkime pavyzdžiu jaunimui, nes iš kur gi jie tos drąsos išmoks ar gaus. Ar ne tragedija, kad kai jaunimas parodo drąsos ir ryžtasi vykti ir ten susitikti su jaunimu, mes juos smerkiame memorandumais, rezoliucijom ir t.t. Daugiau drąsos prieiti ir padėti kraštui nešti kryžių, bet ne nuo jo bėgti ir slėptis ir sakyti: tegu kiti jį padeda nešti.

Būčiau laimingas, jeigu šiame sukaktuviniame kongrese, šiose svarstybose pripažintume ir išvažiuotume iš kongreso sau įsirašę šeštąjį principą: drąsą, ne baimę.

Kai susipažinsim, anot Gintės Damušytės, su aukomis, kurias pogrindis šiandien sudeda Lietuvos ir Bažnyčios labui, turėsime pripažinti, kad ir mes negalime pasilikti stebėtojais, bet turime įsijungti į tą tautos nelygią kovą. Kaip? Tai kiekvieno sąžinės reikalas.

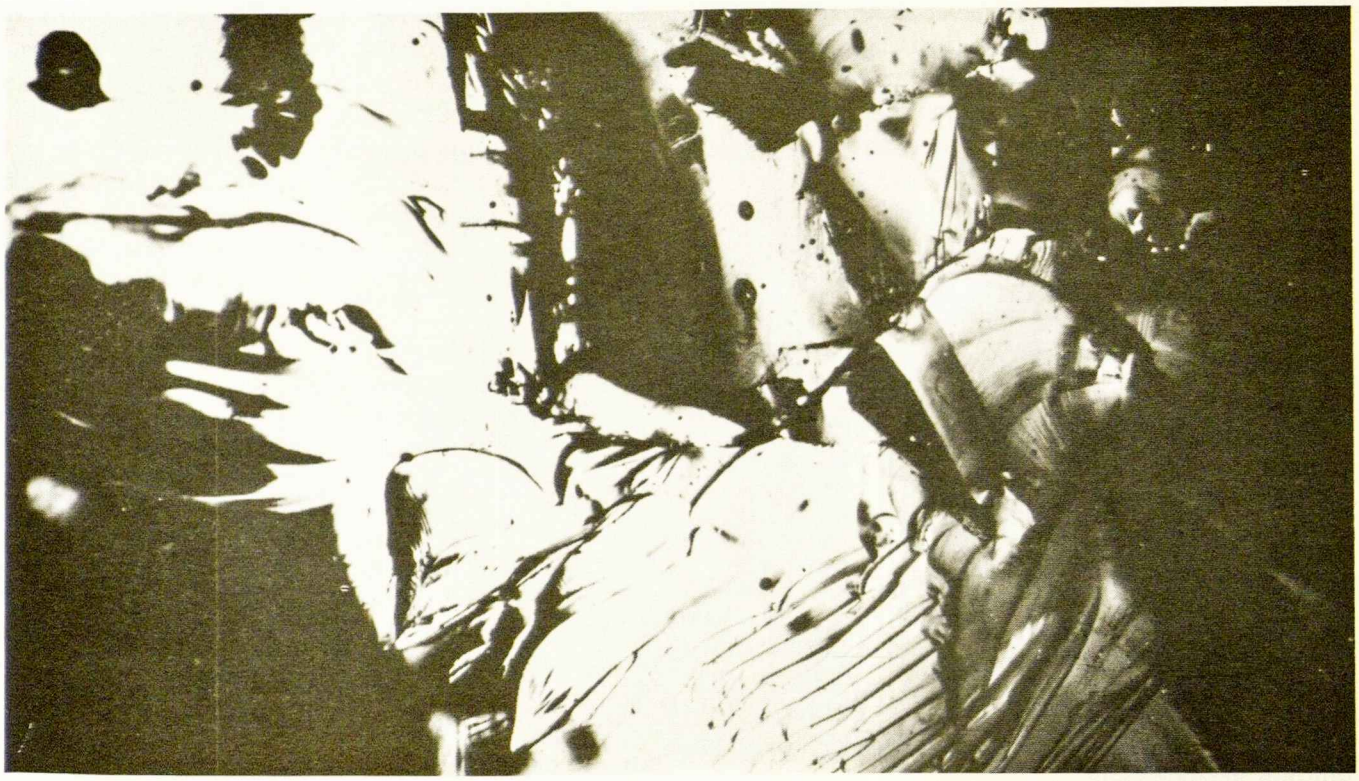

Jolanta Malerytė

Pabers geltonas ašaras klevai...

LIETUS MANO KIEME

Klevo lapais rudeniniais
Šlapios katės
Čiužinėjo, kol paslydo...
Liepos matė,
Bet pagelbėt nesuspėjo...
Lapai lūžo,
Mano katės nubildėjo
Ir į liepas įsivėlė,
O po kiemą
Smagūs lietūs čiužinėjo
Kiaurą dieną.

— — —

Rugiagėlių ruginis šilkas
Kartu ir mėlynas, ir pilkas...

Dangus į puodelius supiltas
Gal šviesiai mėlynas, gal pilkas...

Tarp mūsų lūžo vienas tiltas —
Toks skaudžiai mėlynas ir pilkas...

Kas liko — į eiles įpinta...
Paliko mėlyna ir pilka.

— — —

Kaip rudens —
Neišverksi ir neišraudosi...
Kaip vandens —
Nepaglostysi, neprijaukinsi...
Suskardens
Vėjas ilgesio stygą vienodą
Ir prikels,
Ką, galvojai, miškams sugrąžinsi.

Ir paseks —
Tas nepriglaustas, nenuramintas,
Kaip žmogus
Savo laime kasdiene užspringsta...
Ir ateis —
Nors palaidotas, bet nesumintas
Ir paklaus,
Ar sukrautos prie vieškelio stirtos...

Kaip rudens
Neišverksi ir neišraudosi,
Kaip vandens
Nepaglostysi, neprijaukinsi,
Taip tave —
Nei išlaisvinsi, nei pažabosi,
Nes tik tu —
Nors sudeginsi — nesunaikinsi.

— — —

Pabers geltonas ašaras klevai,
O man bus liūdna ir klevų tų gaila...
Surinkčiau ašaras visas visas
Ir vėl ant medžių pakabinčiau. Kvaila!..
Tarytum nežinau — nukritęs lapas nežaliuos,
Jis numirė. Bet jeigu tik galėčiau,
Vis tiek surinkčiau juos visus
Ir ant klevų iškabinėčiau!

— — —

Pulsiu į glėbį klevams
Ir pavasarį saldų išgersiu...
Rankomis srūva sula,
Srūva saulė kamienais įšilusiais
Ir taip sukasi sukas galva,
Lyg iš naujo pamilus...

— — —

Pabiro saulės šypsenos
Prisirpusios, raudonos,
Pabiro saulės šypsenos
Kalneliuose ir kloniuos.

Lengvutės skaidrios šypsenos
Į žemuoges pavirto.
Pati varinė saulė
Visa į jas sutilpo.

— — —

Apkvaišusi iš laimės bitė
Dryžuotą prijuostę kreivai parišus
Į karštą pienę įburzgė...

Paskui lig krašto nutapeno...
Galbūt, langelį rasti vylėsi
Ir pienės karštį pravėdinti...

Ir man iš laimės susimaišė
Tas bičių-pienių, pienių-bičių šokis...
Medaus gal vakar persivalgiau...

Todėl dryžuotą prijuostę
Kreivai kaip bitė pasirišiu
Ir tą didžiulę pienę — žemę
Į kišenėlį įsikišiu!

— — —

Neįsileidau!
Nežinau, ar beldė,
Ar atsiduso kibiruos vanduo...
Bet vis žiūrėjau,
Kur nuėjo dviese
Benamis skausmas ir benamis šuo...

LIETUVA

I

Man rami užmarštis
Minkštą patalą taiso
Ir vatiniais sapnais
Stiklą pieno užmaišo...

Nužaibavo žaibais
Ir griaustiniais nurūko
Tie mamos apdainuoti
Cukriniai arkliukai...

II

Vasaros bekraujės
Liepžiedžių žarijom
Pilką, pilką alkį
Pelenų malšina.

Nė tave užmiršti,
Nei tave sudegint...
Jei išplėšiu širdį,
Ar nustosi vedus
Vasaras bekraujes
Liepžiedžių žarijom
Prieš akis užmerktas
Mažo piligrimo?

III

Ar negirdėjai?
Skausmas arimu nujojo...
Ar pastebėjai?
Gervės saules išvyniojo...

O nusikaltę
Už didžiausią melagystę,
Sukniubo alksniai,
Išplakti už išdavystę...

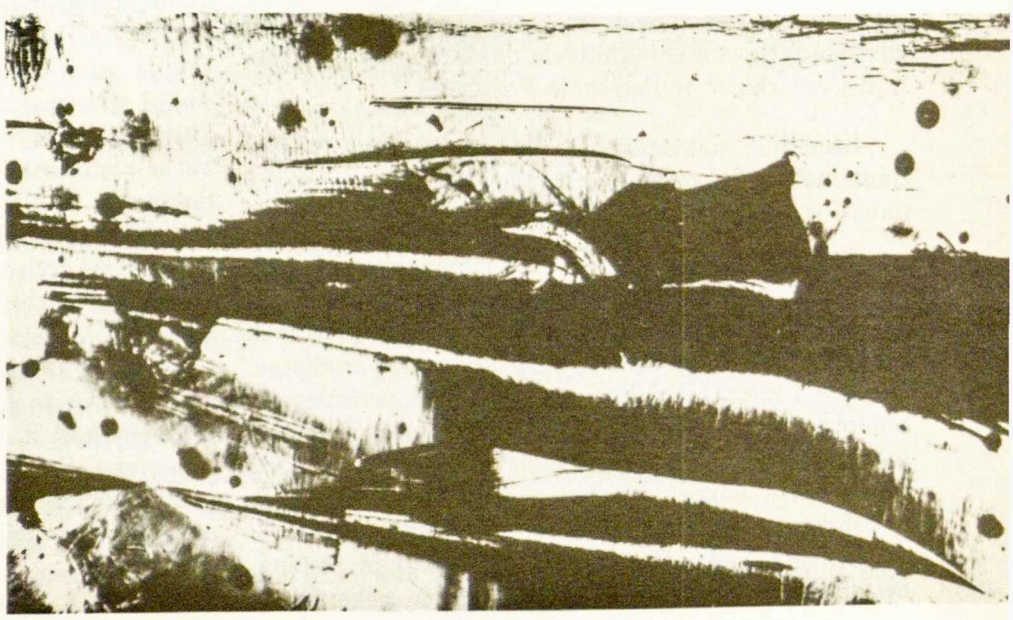

Paskutinieji
dr. Eliziejaus Draugelio metai ir dienos

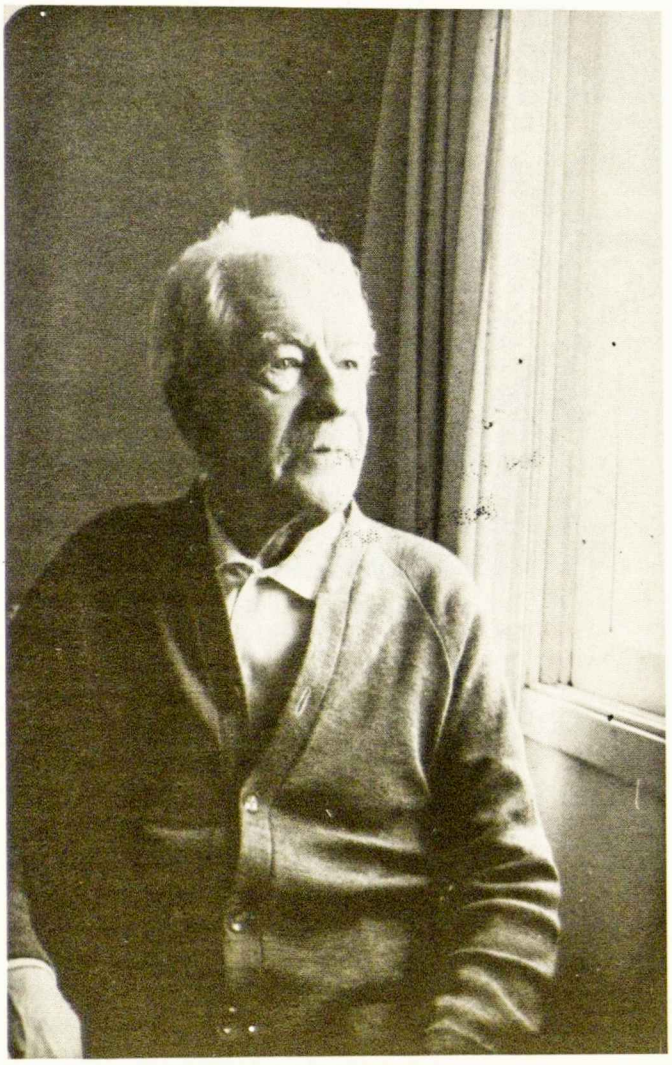

Brazilijon dr. Draugelis su šeima atvyko 1947. Pasirinkimą greičiausiai nusprendė, kad čia nuo seno gyveno vyriausia ir jauniausia daktaro seserys Apolonija Čemarkienė ir Petronėlė Vosylienė.

Brazilijon daktaras atvyko jau eidamas 59 amžiaus metus. Tai privalomų egzaminų nelaikė ir praktikuoti mediciną teisės neįsigijo.

Klaidingai rašo Lietuvių Enciklopedija, kad jis dirbęs S. Paulo universiteto medicinos fakulteto asistentu. Brazilijoje jis visą laiką dirbo privačiose laboratorijose ir ligoninėse, kaip laborantas-analistas. Po keleto metų labai tolimam S. Paulio priemiestyje nusipirko žemės sklypą ir pasistatė namuką, kur ir gyveno. Tik sveikatai pradėjus šlubuoti, kad būtų arčiau prie vaikų, persikėlė į miestą. Paskutinius gyvenimo metus gyveno pas sūnų Kęstutį jo ir marčios globojamas. Buvo išsitarnavęs labai kuklią pensiją, bet sūnaus globoje materialinių trūkumų nekentė.

Aktyviai dalyvavo lietuviškam gyvenime ir spaudoje. Buvo Pirmosios Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininku. Visą laiką rūpinosi ateitininkais, atvažiuodavo kviečiamas į susirinkimus ir šventes. Paskutinį kartą, kai dalyvavo „Žvakidės" premjeroje (1972), prašomas ir provokuojamas sunkiai užlipo ant scenos ir labai nestipriu balsu pasakė žodį. Tai buvo paskutinis daktaro viešas pasirodymas. Vėliau jau nepajėgė niekur atvykti ir iš kiemo niekur neišeidavo. Gaudavo labai daug lietuviškos spaudos, skaitė, visa kuo domėjosi ir pagal reikalą reaguodavo. Bet paskutinius dvejus metus jau nebematė skaityti ir dėlto buvo nemažai nusiminęs. Kartu pasunkėjo sveikata jo ištikimos gyvenimo palydovės p. Julijos, kuri jau anksčiau nepajėgė skaityti ir daktaras skaitydavo abiem.

Sao Paulo ateitininkai kartas nuo karto daktarą aplankydavo, taip pat ir iš kitur vienokia ar kitokia proga į S. Paulį atvykę. Šiais aplankymais daktaras buvo labai patenkintas, visus atsimindavo ir nuolatos apie juos kalbėdavo. Šias eilutes rašančiam teko daug kartų Draugelius lankyti, nuvežti Komuniją ir keletą kartų sveikatai pablogėjus suteikti ligonių patepimą. Aplankydavo ir kiti kunigai. Visą laiką turėjo šviesų protą ir palyginus labai gerą atmintį. Tik paskutiniais metais jau buvo labai nusilpęs, sunkiai atsikeldavo, kartais net savųjų nepajėgė pažinti. Gi paskutinėmis dienomis pusiau sąmoningai, pusiau ne vis kartojo „Mane šaukia, jau man reikia eiti. Padėkit man apsirengti, jau mane šaukia". Spalio 8 pradėjo blogėti, žmona pašaukė sūnų Kęstutį, sakydama: „Tėvelis miršta". Atėjęs sūnus pasilenkė prie jo ir sako motinai: „Mamyte, jis nemiršta, jis meldžiasi". Jo lūpos kalbėjo „Sveika Marija". Ir taip 1981 m. spalio 8 dieną 8 val. ryto, kalbėdamas „Sveika Marija", degant grabnyčiai, įpusėjus į 94 metus, užgeso. Ateitininkija neteko vieno, galbūt paskutinio savo steigėjų, Lietuva didelio patrioto veikėjo ir jos laisvės kovotojo ir laukėjo, Sao Paulio ateitininkai savo garbingiausio nario, o p. Julija liko vieniša, netekusi savo bendrakeleivio, su kuriuo keliavo tiek daug metų kartu ne tik gyvenime, bet ir ateitininkiškuose darbuose. Dr. Draugelis palaidotas S. Paulyje, Murumbi kapuose, dalyvaujant nedideliam būreliui S. Paulio lietuvių. Ateitininkų atstovai laidotuvėse dalyvavo su vėliava. Ant daktaro karsto buvo užbertas žiupsnis Lietuvos žemės, kurią jis taip mylėjo.

Grįžau iš kapų, galvodamas Maironio žodžiais: „Man gaila to balto senelio"... Man gaila p. Draugelienės, kad ji, nešdama 84 metų gyvenimo kryželį, liko viena. Gaila ir savęs paties, kad neturėsiu su kuo pasikalbėti apie anuos laikus, kai kėlėsi Lietuva, kai organizavosi ateitininkai, kai pasirodė pirmoji *Ateitis* ir t.t.

Kun. J. Šeškevičius

Ateitis **stengiasi atkreipti ypatingą dėmesį į mūsų jaunimo globėjus. Šį kartą užklausėme Clevelando Maironio moksleivių ateitininkų kuopos globėją Nijolę Balčiūnienę.**

Ką man reiškia jaunimo globojimas

Nijolė Balčiūnienė

Padirbėjusi Dainavoje su jaunimu, parsivežiau paveiksliuką su mergyte, besidžiaugiančia puokšte gėlių, kuriame įrašyta: „Viešpatie, ačiū, kad esu mergaitė!“ Bežiūrint į jį, kilo mintis: „Viešpatie, ačiū, kad mes turime jaunimo!“

Tą paveiksliuką parsivežiau prieš daug metų, kai mano vaikučiai buvo visai mažyčiai. Tuomet, atostogaujant Dainavoje seselių vedamose mergaičių stovyklose, po truputį mane įtraukdavo prie darbo. Prisimenu, kai ankstyvą popietę kitoje pusėje Spyglio, po medžiu bemiegant Ramūnui, man besišildant saulutėje, per Spyglį atplaukdavo mergaičių dainuojamos lietuviškos dainos. Paplūdimys tuščias, saulutės spinduliai nardydavo Spyglio paviršiuje, šlamant medžių lapams, o mergaičių dainos aidėdavo Dainavos laukais. Vaikams augant, vis važiuodavau į Dainvą atostogauti šalia mergaičių stovyklos ir vis seselės duodavo darbo. Taip po truputį, nejučiomis įsijungiau į darbą. Arčiau pažindama jaunimą ir daugiau jį suprasdama, pradėjau dirbti su jaunučiais.

Jaunučius globojau su pertraukomis kokius 7 ar 8 metus. Darbo buvo daug, dirbau ir mokiausi. Važiuodavau į jaunučių stovyklas su pareigomis, stebėdavau vaikučius įvairiose pamokose, dainuojant, šokant tautinius šokius ir garbinant Dievą lietuviškai. Pamačiau, su kokia meile ir atsidėjimu kiti tėvai dirbo stovyklose, net praleisdami savo vasaros atostogas, skirtas poilsiui.

Vaikai paaugo, pradėjo lankyti gimnaziją, su jaunučiais į darbą stojo kiti tėvai, man atėjo laikas pasilsėti ir atsipalaiduoti.

Nespėjau atsidusti, gaunu kvietimą į moksleivių stovyklą. Truputį bijau, visi vadovybėje studentai. Pasiryžtu ir nuvažiuoju. Randu tą pačią meilę ir pasiaukojimą jaunų studentų stovyklaujantiems. Kiek tik įmanydami stengiasi įskiepyti lietuvišką dvasią per tas kelias savaites. Taip pat pamatau, kaip jiems reikia suaugusių paramos, pritarimo ir aktyvaus įsijungimo.

Įsijungiau į darbą su moksleiviais, nes jų veiklumas priklauso nuo žmogaus, kuris juos apjungia. Esu Clevelando moksleivių ateitininkų globėja ketvirti metai. Šie jaunuoliai, pilni energijos ir nerimo, yra atviri visiems, kurie su jais dirba ir įvertina kiekvieną valandą, skirtą jiems. Jų dėmesys savam kraštui ir daromos pastangos padėti Lietuvai pagal jų sugebėjimą ir praturtina mano gyvenimą. Dingsta mano nuovargis, kai po gero susirinkimo, gerai praėjusių rekolekcijų ar gerai atlikto darbo matau jų džiaugsmą ir pasididžiavimą, nes mūsų kuopa yra veikli. Ar ne jie yra mūsų ateities vadai? Juk per juos mūsų tauta liks gyva, kur kitur, jeigu ne per organizacijas, pasiruoš bendruomenės darbui.

Taip pat matau juose trapią sielą, jaunuolį, kuris nori būti įvertintas, pagirtas, atleistas, suprastas ir mylimas, šitame jo jautriame laikotarpyje, kurio malda dažnai yra:

Viešpatie,
mano jaunystės Dieve,
noriu būti toksai —
kad kiti nusišypsotų, kai ateinu;
kad kiti norėtų su manim pabūti,
kai jie liūdni,
ir kad norėtų su manim pasidžiaugt,
kai jie linksmi;
kad manim visi galėtų pasitikėti,
kad kiti galėtų man duoti, ką svarbaus
jiems padaryti
ir kad Tu galėtum man duoti
ką svarbaus
Tau padaryti,
kad mano tėveliai ir mano tauta džiaugtųsi,
kad esu lietuvis.

Ar dabartinis ateitininkiškas jaunimas yra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę? Jeigu ne, ar mums iš viso reikia stengtis, o jei stengtis, tai kokiais būdais?

Toronto studentų ateitininkų nuomonės

Iš Toronto ateitininkiško jaunimo 1981 m. laikraštėlio „Pirmyn, jaunime".

Iš visų organizacijų, kuriose lietuviškas jaunimas priklauso, ateitininkai turi didžiausią vaidmenį. Tai yra pirmas pareikalavimas išlaikyti lietuvybę; sutraukimas jaunimo į vieną organizaciją. Bet šito neužtenka, reikia ir jiems duot progos susitikti, susipažinti ir susidraugauti. Koks yra kiekvienos lietuviškos jaunimo organizacijos tikslas? Žinoma, ateitininkų šūkis yra „Visa atnaujinti Kristuje". Bet koks yra šios kaip ir visų kitų jaunimo organizacijų aukštesnis tikslas? Tas tikslas yra sutraukti lietuvišką jaunimą į grupes, kad susipažintų, susidraugautų ir vėliau sukurtų lietuviškas šeimas. Taip išlaikome savo generacijoje ir išlaikysime ateinančioje generacijoje lietuvybę.

Ateitininkai šio tikslo siekia susirinkimais, šventėmis, kursais ir taip toliau. Svarbiausia yra turėti praktiškus, patyrusius vadovus, kurie gali sutraukti ir lydėti jaunesniuosius.

Tai matote, jaunimas yra svarbus organizacijai, bet vyresnieji irgi svarbūs, nes jie turi patyrimo, parodyti kelią jaunesniems.

Aidas Vaidila

Kai man buvo pasiūlyta tema, ar jaunimas yra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę, man reikėjo ilgai pagalvoti apie atsakymą į šį klausimą. Mano nuomone, ir yra gaila, jaunimas nėra pakankamai stiprus tuos pinigus ir laiką praleidę geresniame darbe arba net geriau veikloje.

Tai atrodo, kad dabartinis jaunimas nėra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę.

Algis Rašymas

Žiūrėdama į ateitininkišką jaunimą, galiu matyti, kad tie, kurie veikia, tai veikia stipriai, ir nėra abejonės, kad jie pajėgs išlaikyti lietuvybę savo kartoj. Kiti, kurie neaktyvūs, neišlaikys.

Mano nuomone, ateitininkiškas jaunimas yra pakankamai stiprus išlaikyti savo generacijoje lietuvybę, nes turi norą

tai daryti ir rūpinasi lietuviškais reikalais. Aktyvus jaunimas išlaikys lietuvybę automatiškai, nes lietuviškumas yra integralinė jų gyvenimo dalis. Jie bendrauja su lietuviais visokiausiais būdais, būdami įvairiose organizacijose.

Kadangi kalba yra svarbiausias elementas bet kokios kultūros išlaikymui, kalbant apie lietuvybės išlaikymą, reikia atsižvelgti į lietuvių kalbos stovį ir jos vartojimą organizacijose. Nors daugumai jaunimo yra daug lengviau susikalbėti savo gimtojo krašto kalba, yra ypatingai svarbu stengtis kuo daugiau naudoti lietuvių kalbą. Tai reiškia, kad susirinkimuose turėtų būti lietuvių kalba ir t.t. Šitokios pastangos neatstums nei narių, kurie skaitomi, kad silpnai valdo lietuvių kalbą. Iš tikrųjų jie bus paskatinti aktyviai dalyvauti, jei matys, kad yra skaitomi lygiais organizacijoje. Organizacija remiasi penkiais principais, o ne vienu. Todėl nereikia fanatiškai nukrypti į tautiškumo pusę, nors reikia rūpintis juo.

Rita Vingelytė

Metai po metų lietuviai daugiau ir daugiau jungiasi į Šiaurės Amerikos gyvenimo srovę. Tai geras reiškinys, tačiau tuo pačiu jie nepastebimai tolsta nuo lietuvių tautos kultūros.

Ateitininkų-sendraugių padėtis dar nėra bloga; gimę ir užaugę Lietuvoje, jie niekad neužmirš lietuvių kalbos nei lietuviškos veiklos. Problema yra su jaunimu, kuriame tautiškoji sąmonė yra daug silpnesnė. Ateis laikas, kai lietuvybės išlaikymas atsidurs grynai mūsų rankose. Ar mes, ateitininkai, būsime pajėgūs ateityje išlaikyti lietuvybę? Ar esame tam darbui pasiruošę? Mano nuomone — dar ne. Ar yra kokios priemonės šitą trūkumą pataisyti?

Mūsų generacijos tautinis susipratimas yra silpnas ne dėl mūsų pačių kaltės. Mes norim siekti mokslo, įsigyti profesijas ir tapti stipriais kanadietiškais visuomenės nariais. Tai užima daug laiko, energijos ir reikalauja darbo. Tuo labiau, jei norim būti naudingi savo tautai — lietuviams, turime įdėti dar daugiau darbo ir pastangų.

Pasiruošimas dirbti lietuvybei reiškia pilnai įsijungti į lietuvių bendruomenės gyvenimą: bažnyčią, parapijas ir organizacijas. Kai mes pamėgsim tą veiklą, tada ir visi lietuviški reikalai pasidarys mums artimi. Mes jausim, kad lietuvis yra savas žmogus.

Dabartinis jaunimas per mažai domisi lietuviška spauda. Juk netrukus mes patys turėsime rašyti. Spaudoje atsispindi visas išeivijos gyvenimas. Kad ir bus žmonių, kurie skaito lietuviškus laikraščius, bet kas iš to, jei nebus kas rašo? Dalyvavimas kongresuose, suvažiavimuose ir stovyklose yra būtinas, nes sutikę kitų kraštų lietuvius, pajuntame su jais brolišką ryšį. Tautinių šokių grupės, chorai, lituanistikos ir istorijos studijos pradeda susipažinti su mūsų kultūros turtais ir praeitimi. Simpoziumai ir diskusijos padeda mums teoretiškai nagrinėti lietuviškas problemas, bet vien teorija nieko nepasieksim, reikia konkretaus darbo.

Viena sritis ypatingai mūsų studentų tarpe yra labai apleista. Tai politinė orientacija. Labai svarbu yra sekti tarptautinę politiką ir žinias, ateinančias iš Lietuvos. Mes turim pilnai suprasti dabartinę politinę padėtį ne tik Amerikoje, bet ir Europoje ir visame pasaulyje. Mes turime pilnai suprasti, už ką lietuviai kovoja ir ko siekia. Propaganda prieš Lietuvos okupantą yra ypatingai svarbus dalykas. Mes matom, kad universitetai yra pilni marksistų, kurie su dideliu pasisekimu skelbia savo pažiūras. Jeigu ateitininkai daugiau studijuotų politinius mokslus, tai turėtumėm daugiau politikos specialistų su krikščioniška ideologija. Tada daug sėkmingiau galėtumėm atsverti ir išbalansuoti marksistų pavojingą darbą.

Kaip matom, programa yra labai sunki. Jeigu galvojam, kad mums per sunku ir neturim pakankamai patyrimo, turėtumėm kreiptis į vyresniuosius lietuvius ir prašyti jų pagalbos. Mes neturime vengti su jais bendrauti, nes jie tikrai nori mums padėti.

Bus nelengva, tačiau jei turėsim noro, tvirtą pasiryžimą ir nebijosim darbo, galim išauginti save gerais ir sąmoningais lietuviais ir padaryti daug gero savo tautai, ateitininkams ir sau patiems.

Morkus Sungaila

Eilėraščiai

Vainis Aleksa

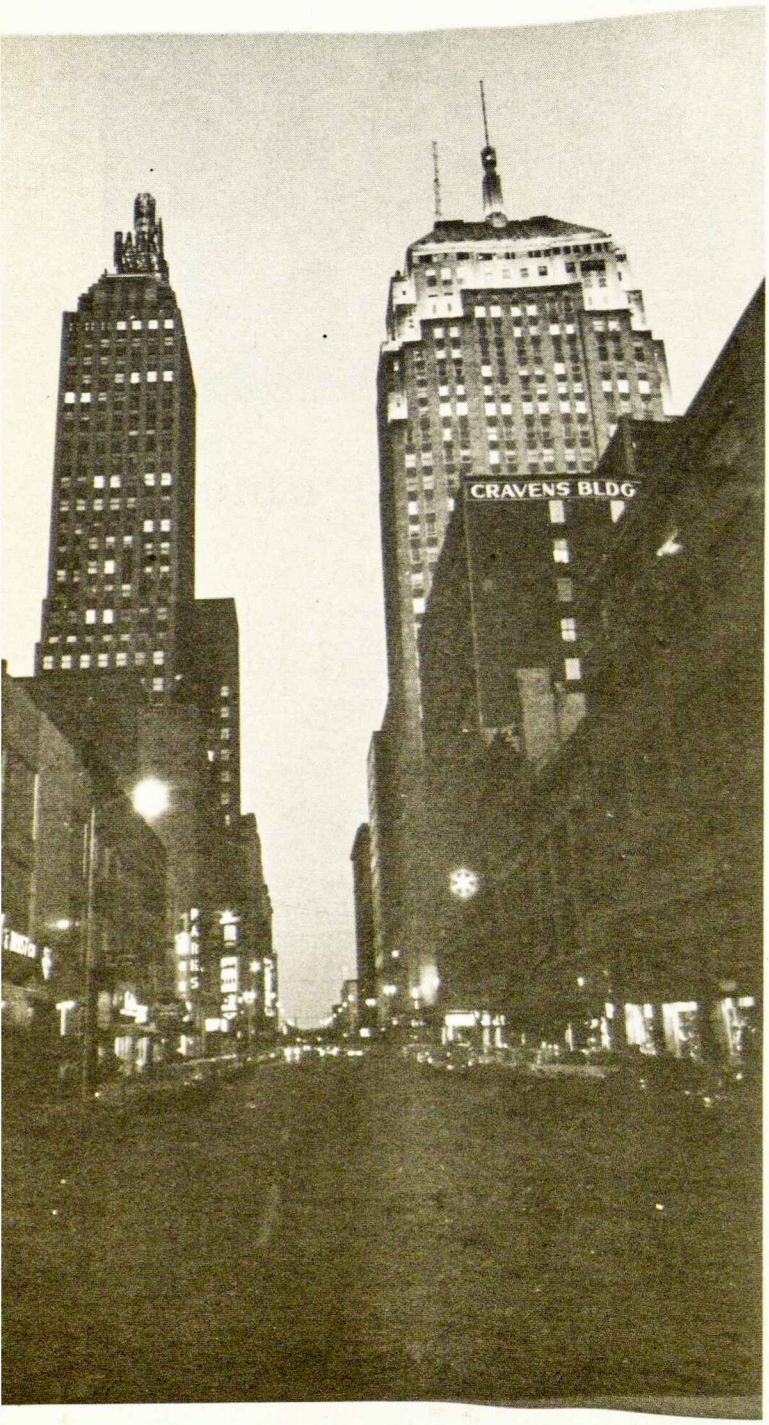

Prano galas

Tu galbūt niekados nesuprasi,
Kokią skriaudą man padarei...
A. Baltakis

Vis tiek gerai užsirakinti
išvietėje. Čia aš toks milžinas,
kad nelieka daug vietos galvoti,
lengviau karaliauti likusiom mintim.
Einu pasivaikščioti, Algimantai,
peržengsiu pasaulį trimis žingsniais,
nuo skylėto radiatoriaus dangčio
iki kabančios ant vinies suknelės.

Bet aš ne teisėjas.
Nebuvo nei labirinto,
nei vilties grįžti —
viskas bombų sunaikinta. Tik tu
viens sėdi prie verpstės, ir aš
vynioju tavo skriaudą į kamuolį, vaikščiodamas
nuo skylėto radiatoriaus dangčio
iki kabančios ant vinies suknelės.

Aš pasiruošęs viskam.
Pririšk žemuoges, ranką, ar tik paleisk —
nejaugi siūlas begalinis.
O ko aš čia bevyniodamas neįpainiojau,
vaikus, mašinas, poterius, barus...
žmonės! kas atriš šį gordijos mazgą,
laimės karalystę
nuo skylėto radiatoriaus dangčio
iki kabančios ant vinies suknelės.

Rudens sapnas

ledo laikrodžiui

Spraksi pakepti lapai,
šoka viens ant kito,
murdo apačion
silpnuosius.

O jei pasimaišys
balandžio pilka plunksna,
Jėzau, koks jomarkas
dar bus.

Spraksi sekundės,
mėto minutes
į purvą,
į kampus.

Jei ledas
sugirgždės nors
vieną kartą
per metus,

tai sustingsim,
sutrupėsim
džiūgūs.

Dulkė buvai

K. Bradūnui

Ir net ne mylią į pietus
nuo downtown
pastebėjau, kad mano
dviratis vienintelis judesys.
Nei mašinos, nei vėjo.

Juokiausi, kaip reikia
pasijuokti iš nepilno proto
vagies juoko, kai jis
stovi miegamajame
su šautuvu.

Šiandien, šeštadienį,
šitie dangoraižiai pasidarys
Čikagos paminklas nebūčiai.
Nebūtis — štai pagonis, kuris laukia
palaiminimo. Bet nei vėjo.

I come unarmed,
sakykim, kaip reporteris
arba tarpininkas,
bet nieko.
Nieko.

Tai čia klausykla, čia nami,
ir Dievas liepė man būti čia
be pieštuko, kad reikėtų
įbrėžti žodžius į gatvę
sudaužytų butelių stiklais.

Lietus nuplaus.
Nuplaus ir dulkes.
Bet ar nuplaus iki jūros,
jei buvau nuotrupa
cementinė?

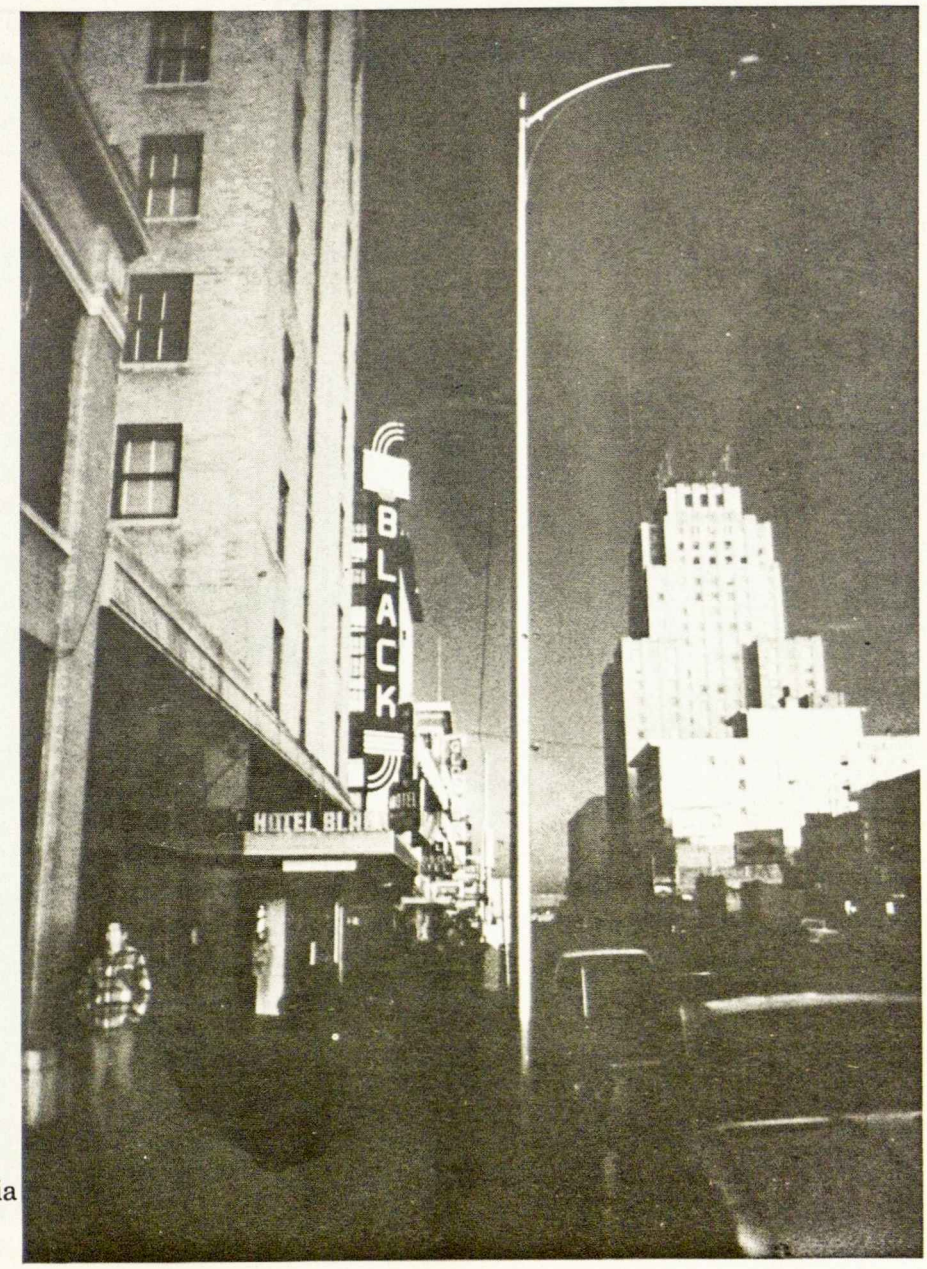

Rudens malonumai

A. Mackui

Medžiai šnabžda.
Tinsta paslaptis.

Augintinė apvertė jį ant pilvo,
žėrė užtrauktuką nuo pakaušio
iki dugno.
Iš juodos skūros išlipo
augintinis su būgnu.

Temsta anksti. Lapai parudavę.
Nėra, kur paslėpti baltų rankų.

Surinko sudžiūvusių
žolių puokštę,
net ir dabar meilę laiko
vazoj ant spintos. Apsvaigęs
jis sukniumba, belipdamas į el.

Medžiai sėja lapus.
Augins sniegą. Taigi,
bus augintinis.

Traukinukas nudunda,
protėvių barabanimas tolsta,
augintinė kitus augina,
meilė kitą myli,
ranka tinsta,
muša, muša
būgną.

Mėlynos rankos
nepaslėpsi
nei baltam
sniege, nei juodoj
naktyj.

Lietuvos likimas yra mūsų likimas

Lietuvos likimas yra mūsų likimas. Besirūpindami Lietuva, rūpinamės savimi ir savo vaikais. Lietuva yra lyg medžio kamienas, o mes — šakos. Šakos ir lapai negali gyvuoti be kamieno, o be šaknų — visas augalas žūsta.

Kaip mes galime padėti Lietuvai, kuri dabar kenčia belaisvės laikus? Kai mes kalbame apie ateitininkų šūkį. Visa atnaujinti Kristuje, — mes tikimės atkreipti visą pasaulį į Kristaus mokslą, į meilę vienas kitam per meilę Dievui. Tai yra labai platus darbas. Jis yra neįmanomas, jei mes pirmiausia neatnaujinsime savęs, tai yra, patys pasidarysim tikri Kristaus mokslo sekėjai — Kristaus ir Kristaus sutvertų daiktų gerbėjai.

Taip pat ir su Lietuva. Mes negalime gelbėti visos Lietuvos ir visų lietuvių, pirmiausia nebūdami patys gerais lietuviais. Būti gerais lietuviais reiškia mokėti lietuvių kalbą, pažinti Lietuvos istorinę praeitį, sekti dabartinius įvykius Lietuvoje ir kelti viešumon Lietuvos padėtį ir norą atgauti laisvę. Tuos tikslus atsiekti padeda šeima, lituanistinės mokyklos, lietuviškos organizacijos, tautinių šokių grupės ir lietuviškai nusiteikę draugai.

Aš buvau Lietuvoje. Tai yra brangi, ilga ir sunki kelionė. Man atrodo, kelionės į Lietuvą yra reikalingos ne tik mums, bet ir esantiems Lietuvoje. Daugumas lietuvių negali laisvai keliauti nekomunistiniuose kraštuose. Jų spauda yra suvaržyta — ja perduodamos žinios apie negatyvius įvykius Vakaruose, o kitos (mokslinės ar socialinės, ypač apie išeiviją) yra nutylimos. Taigi, mes nuvažiuodami pasikalbam ir nuvežam jiems žinių apie platųjį pasaulį, kuris jiems nepasiekiamas. Taip pat mūsų nuvažiavimas ir mokėjimas lietuvių kalbos patvirtina jiems, kad mes jų nepamiršę ir tai juos nustebina ir moraliniai paremia. Lietuvoje lietuviai kovoja prieš komunizmą ir rusinimą ir žinojimas, kad mes juos remiame, paskatina jų kovą. Jie kovoja savais būdais, iš vidaus, o mes galime jiems padėti garsiai reikšdami jų norus laisvame pasaulyje.

Sesė Geltonkasė *yra ateitininkė moksleivė, neseniai aplankiusi sovietų okupuotą Lietuvą.*

Jau grįžusi skaičiau, kad Sovietų Sąjungoje vyko olimpiniai žaidimai — spartakiada. Krepšinio turnyras vyko Vilniaus Sporto rūmuose. Lietuvių komanda buvo pasitikta ypatingai šiltu plojimu. Komandos žaidėjai buvo apsivilkę įdomią uniformą (jei neklystu) — žalios kelnės, geltoni marškiniai su žodžiu „Lietuva" raudonomis raidėmis. Visi gi žinome, kad nepriklausomos Lietuvos vėliava draudžiama. Tos vėliavos spalvos nesimatė vėliavoje, bet apsirengime.

Būnant Lietuvoje, man teko susipažinti su jaunimu nuo 5 metų iki 20 metų. Gal klystu, bet pastebėjau, kad žmonių pažiūros skiriasi beveik pagal jų amžių. Jaunieji vaikai (5, 6 metų) dar nepastebi nei sunkumų, nei trūkumų komunistinėje sistemoje. (Tas, tikriausiai, galioja kiekvienoje sistemoje, nes dar tada vaikas negalvoja taip abstrakčiai ir pasitenkina esama materialine padėtimi. Panašiai ir mūsų tėvai, kurie buvo vaikai Antro pasaulinio karo laiku, ne pilnai suprato, kas aplink juos dėjosi. Tik paaugę padėtį tiksliau įvertino). Paaugę jaunuoliai, apie 10 metų, didžiuojasi savo aplinka, nes gal tiki propaganda ir jei tėvai moko kitaip, tai laiko juos senoviškais. Manyčiau, kad, sulaukęs 16 metų, jaunuolis pajunta trūkumus. Gal pirmiausia pastebi materialinius trūkumus, kai po laukimo ilgoje eilėje įeina į krautuvę (ypač maisto, tai yra mėsos), o joje jau tuščia. Po to, jie pastebi ir komunistinės sistemos trūkumus — kai pajunta, kad negali visomis temomis reikšti savo mintis laisvai ir viešai.

Tada kyla neapykanta rusams ir tai sistemai, kuri juos žiauriai apvylė. Jie didžiuojasi būdami lietuviais, kalbasi tarpusavy tik lietuviškai ir jei į juos kreipiasi rusiškai (nors ir moka) — atsako, kad nesupranta rusiškai. Jie nori priversti svetimtaučius, gyvenančius Lietuvoje, išmokti lietuviškai. Lietuviai gyvena Vilniuje, kad neužleistų savo vietos svetimtaučiams. Dabar Vilniuje yra 47% lietuvių — tai didžiausias procentas istorijoje.

Vyresni jaunuoliai taip pat yra pesimistiški, ir alkoholizmas vėl yra didelė problema Lietuvoje. Vėl yra steigiamos, kaip Valančiaus laikais, Blaivininkų draugijos. Jaunimas mano, kad Amerika yra pamiršusi Lietuvą ir nebesirūpina jos reikalais. Su pasididžiavimu kalba apie Kalantos auką ir buvo labai nustebę, kai sužinojo, kad jau seniai apie tai esu girdėjusi. Lietuviai, įskaitant jaunimą, didžiuojasi senovės liekanomis, Lietuvos didžiųjų laikų prisiminimais. Gedimino bokštas, Trakų pilis, Vilniaus universitetas, Aušros vartai ir bendrai Vilniaus senamiestis yra atidžiai remontuojami, stengiantis atkurti pilnai autentišką vaizdą, nors medžiagos remontui ir leidimus remontuoti yra sunku gauti iš Maskvos. Dėl kiekvienos smulkmenos lietuviai turi kovoti.

Nors oficialiai yra mokomas ateizmas, jaunimas ieško Dievo. Tai įrodo eisenos į Šiluvą ir statymas kryžių ant kalno, nors ir valdžia juos vis nugriauna. Nan atrodo, kad krikščionybė dabar surišta su lietuvybe ir veikia kaip pasipriešinimas rusiškam komunizmui.

Manęs jaunuoliai paklausė: „Jei Amerikos lietuvių jaunimas domisi lietuvybe, kodėl jie neatvyksta į Lietuvą?" Aš bandžiau paaiškinti, kad kelionė labai brangi. Tačiau iš tikrųjų mūsų lietuviai dabar su šeimomis keliauja po visą pasaulį, bet į Lietuvą nevažiuoja. Skaito, kad neverta tiek pinigų mokėti už 5 dienas, bet ar galima uždėti finansinį įvertinimą ant pareigos ar meilės? Kai kurie nevažiuoja dėl politinių įsitikinimų. Mūsų 40 žmonių ekskursijoje buvo labai mažai jaunimo — mūsų šeima ir dar viena mergaitė. Buvo keli asmenys mano tėvų amžiaus, o kiti — pensininkai, kuriems kelionė buvo ypatingai sunki fiziškai ir emociniai.

Kaip moksleiviai gali padėti lietuviams? Jie stengiasi laisvinti Lietuvą iš vidaus. Mes juos turime paremti moraliniai skaitydami *LKB Kroniką* ir sužinodami kiek galime daugiau apie padėtį Lietuvoje. Mes turime jiems rašyti laiškus ir sustiprinti įsitikinimus tų, kurie nepasiduoda propagandai ir pesimizmui ir ieško teisybės. Dažnai esame prašomi rašyti kaliniams už savo įsitikinimus. Taip pat, jei jiems kartais ir nusiųstumėm materialinį daiktą, tas būtų priminimas, kad mes jų nepamiršome ir remiame. Dabar, pvz. yra rankšluosčių ir paklodžių trūkumas — jų visai nebegalima Lietuvoje gauti, nes yra išsiunčiami į užsienį. Jie didžiuojasi amerikietiška instant kava, kurią mes čia galime lengvai nupirkti ir, perpylus į zip-lock plastinį maišelį, įdėjus į voką, persiųsti. Taip pat galima padaryti su „Kool-aid" pudrom. Tai tik mažas simbolinis priminimas, kad jų neužmiršom. Kai gaunam kalėdinį pasveikinimą iš draugo, tai sukelia mums malonius jausmus, taip laiškai ir maži siuntinėliai sukelia pasitenkinimą jiems; yra lengviau būti atspariam komunizmui, kai pilvas netuščias .

Moksleiviai gali ruošti demonstracijas (kaip ir buvo daroma) už lietuvius disidentus. Jie gali, kai būna namuose, skambinti į radijo stotis ir Lietuvos klausimą kelti per „radio talk-shows". Kodėl nepanaudoti Vytą Gerulaitį, Ann Jillian, Johny Unitas, Dick Butkus, Rūta Lee ir kitus ir nepadaryti „telethon" Lietuvai, kaip Bobby Vinton padarė Lenkijai? Mes galime kreiptis ir į Lietuvos žydus, kompanijų prezidentus, filmų industrijos viršininkus, kad remtų lietuviškus darbus. Mes turime prisidėti prie kitų tautų demonstracijų už laisvę — kai lenkai, afganistanai ar žydai demonstruoja prieš priespaudą, turime sakyti, kad lietuviai remia jų pastangas atgauti laisvę. Tada, kai mums reikės, jie prisidės ir prie mūsų.

Svarbiausia — palaikyti ryšius ir tarpusavy. Vienas žmogus nieko neatsieks. Taip pat reikia naudotis ir moderniomis priemonėmis. Dabar Hannaford Public Relations kompanija pasamdyta kelti lietuvių reikalus. Dirbkim ir savo darbą, bet prisidėkim ir prie tos kompanijos pastangų — kaip demonstracijas už Skuodį, Chicagoje.

Bendrai, mes galime padėti Lietuvai, išlaikydami savo lietuvybę, remdami lietuvius Lietuvoje ir keldami Lietuvos padėtį Amerikos valdžiai, kad neužmirštų apie Lietuvą.

Sesė Geltonkasė

Advento susikaupimo proga Los Angeles ateitininkai ir svečiai gieda giesmes.

AUSTRALIJOS ATEITININKŲ DIENA
Melbourne

Ateities žurnalo ir Ateitininkų sąjūdžio 70 m. jubiliejus pradėtas Melbourno Lietuvių namų koplyčioje iškilmingomis pamaldomis 1981 m. gruodžio 28 d. rytą. Koncelebracines šv. Mišias aukojo kun. P. Butkus, kun. St. Gaidelis, kun. Pr. Vaseris ir kun. Pr. Dauknys. Dalyvių buvo pilnutėlė koplyčia. Pora giesmių solo pagiedojo A. Kramilius, o kun. P. Butkus pasakė turiningą pamokslą, pradėjęs Ateitininkų Credo: „Išpažįstame Tave, Didysis mūsų Atnaujintojau, Kristau, Žmogau — Dieve! Visa tebūna perkeista Tavyje ir per Tave! Nes ką padės mums ir mūsų draugams, jei kiti gyvens be Tavo Šviesos, be Tavo Teisingumo ir Meilės". Gražiai išryškino ateitininkų šūkį. „Visa atnaujinti Kristuje", pradedant nuo savęs, savo gyvenimu parodyti, kad Kristus yra mums realiausia iš visų realybių. Šv. Mišių skaitymai, aukų atnešimas, tikinčiųjų maldos iš įvairių vietų atspindėjo visą Dievo Tautą, įjungtą į šv. Mišų auką, o prie šv. Komunijos ėjo visi.

Jubiliejinė akademija

Ateities žurnalo 70 metų jubiliejinė Akademija vyko Bendruomenės menėje. Siena buvo papuošta plačia Lietuvos trispalve juosta nuo lubų iki žemės, aukštai kabojo ateitininkų ženklas, meniškai išrašytas šūkis Kristui ir Lietuvai, šalia stovėjo Lietuvos vėliava. Įnešus ateitininkų vėliavą, akademiją pradėjo ateitininkų įgaliotinis Australijoje J. Stepanas, išryškindamas, kad akademija skirta atšvęsti *Ateities* 70 m. jubiliejų, pažvelgti į pavergtos tautos kančias, teikti jiems pagalbos, ryžtis dirbti ir aukotis Kristui ir Lietuvai. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Į Garbės prezidiumą pakviesti: kun. P. Butkus — Kunigų Sekretoriato vadovas, ALK Federacijos pirm. V. Čižauskas, ALB Krašto valdybos pirm. Alb. Pocius, Katalikių Moterų D-jos pirm. H. Statkuvienė ir *Tėviškės Aidų* redaktorius kun. Pr. Dauknys. Darbo prezidiumą sudarė: A. Kramilius, Elė Varnienė, K. Mieldažys, A. Bakaitis. Garbės prezidiumo nariai kiekvienas tarė po sveikinimo žodį, o iš svečių — kun. St. Gaidelis, Gyvojo Rožančiaus pirm. P. Vaičaitis, Sydnėjaus ateitininkų pirm. A. Kramilius, raštu — Ateitininkų Federacijos vadas J. Laučka, Hobarto Lietuvių bendruomenės

pirmininkas J. Paškevičius, Adelaidės ateitininkų pirm. A. Kubilius.

Paskaitą apie jubiliejinius metus *Ateities* ir ateitininkijos įnašą į Lietuvos kultūrinį gyvenimą skaitė Pr. Pusdešris. Jo paskaita buvo labai įdomi, gerai paruošta, nušvietė tas sąlygas ir tas aplinkybes, kuriose kilo ateitininkijos sąjūdis ir *Ateitis*. Tikimės, kad gausime jo paskaitą paskelbti, nes buvo turininga, labai naudinga ne tik ateitininkams, bet visiems katalikams. Akademija baigta ateitininkų himnu.

Simpoziumas „Gyvoji ateitininkijos tekmė į ateitį"

Po pietų pertraukos vyko simpoziumas, kurio moderatorė buvo darbo prezidiume Elė Varnienė, pristatydama prelegentus, o jų buvo trys.

Antanas Bakaitis skaitė pirmąją paskaitą apie „Dvasinio atsinaujinimo reikalą" ir Vatikano II Susirinkimo dekretus, buvo teologiškai stipri. Ateitininkija gimė budinčių lietuvių širdyje, matant kylančią komunizmo grėsmę, tai ir dabar tas pats: kur eina pasaulis, kur eina modernioji Europa, kur eini ir tu, modernusis žmogau? Jei žmonės taptų giliomis asmenybėmis, viskas pasikeistų, virsdami mažyte šviesa tamsoje. Kaip aš pats prisidedu prie Kristaus augimo manyje, — tuo prisidėčiau prie Kristaus augimo pasaulyje. Mes dalyvaujame išganymo darbe. Pasauliečiai turi aktyviai dalyvauti šv. Mišių vyksme. Mums reikia būti tuo raugu, kuris pašventintų ir kitus. Dauguma žmonių žiūri krikščionybėn į ją atstovaujančius. Kristus žmones mylėjo. Visame ieškoti tiesos trupinėlio. Sunkiausios žaizdos yra tos, kurias padaro panieka, nesiskaitymas su kitais. Mūsų širdis yra pirmasis misijų kraštas. Paskaitą pateiksime plačiau.

Juozas Petraitis skaitė paskaitą „Lietuva ir mes". Visiems reikia vadovautis mūsų vyriausių organų direktyvomis. Atgauti Lietuvai laisvę, tai bendras visų tikslas, o komunizmas yra Dievo rykštė. Tik komunizmo žlugimas atneš ir mūsų Lietuvai laisvę. Ar nepriklausom tai Evangelijos nužymėtai karalystei, kuri suskilusi savyje. Neprisidėkime prie tų, kurie niekina Lietuvos praeitį. Joks Saliamonas nebūtų sulaikęs Sovietų į Lietuvą. Niekas nei dabar Sovietų ekspansijos nesulaiko pasaulyje. Kelionės šiuo metu į Lietuvą tik jaunimui, ten ji pamato kokia baisi sovietų priespauda, o mums — ne kelionės į Lietuvą, kai ant savęs tą priespaudą jau esame patyrę. Svečiai pas mus laukiami — jie čia pamato laisvę, o su gastrolieriais kas kita — juos planuoja ir siunčia Maskva. Kas sako, kad meną negalima maišyti su politika, tas jau raudonos propagandos suvystytas. Savo pinigais ir veiksmais nestiprinkim Sovietų imperijos, o stiprinkim Lietuvoje Katalių Bažnyčią per Religinę Šalpą, kuriai vadovauja Vincentas Brizgys.

Dr. Aleksandras Mauragis skaitė paskaitą „Gairių ateities veiklai beieškant". Tos gairės yra aiškios, bet imam prarasti prasmingumo. Kol turim prasmės, tol turim vilties. Blėsta viltis, kai nebeįžiūrim prasmės. Rytai pateko sovietams. Kosmopolitinės valstybės sąvoką komunistai įdiegė ir Vakarams mokyklose, o tautiškumas lyg nusikaltimas. Mūsų moralė įpareigoja išlikti savo tautai ištikimiems, kurie tikime į Dievą ir į savo tautos paskirtį. Kai šalinamės nuo Bendruomenės, tai šalinamės ir nuo savo tautos. Gamtoje prie stipriųjų yra ir silpnųjų, taip ir pas žmones — tarp didelių yra ir mažų tautų, čia svarbu dvasia! Dvylika apaštalų nugalėjo savo dvasia visą Romos imperiją. Tikėjimas į savo tautos ateitį turėtų būti neginčijama. Ar yra prasmės mums grumtis dėl lietuvybės, kai laikas sunaikina mūsų pėdsakus? Ir nutautėjęs lietuvis yra lietuvis, galima ir išsigimti, ir nutautėjęs gali daug naudos atnešti. Amerikoje 1918 m. daug padėjo Lietuvai, kaip Amerikos Vyčiai — jaunimo organizacija. Skurdi lietuvybė be lietuvių kalbos, bet dar skurdesnė ir lietuvių kalbą mokančių, jei nėra meilės savo tautai. Jei tėvai būtų parodę daugiau meilės vaikus išmokyti lietuviškai, vaikai būtų geriau kalbėję. Reikia savo tautą mylėti, savo žmones, bet tai gali tik kultūringas žmogus. Savo tėvų meile išlaikome lietuviškumą. Jaunimui teikti padrąsinančios pagalbos, įtraukti į lietuvišką darbą, kad jis padėtų Lietuvai atgauti laisvę, atgauti nepriklausomybę. Privalome kovoti už lietuvybės išlaikymą ir neleisti užmiršti Lietuvos reikalų tarptautinėse sferose. Baltų tautų federacija būtų teigiamas reiškinys, tam yra laiko paruošti planus ir žmones. Tai būtų mūsų veiksnių naudingas darbas. Ir lietuviškai nebekalbančius galima įtraukti į lietuvišką veiklą. Jei įtikinsim jaunimą, kad ir kalbos nemokant, gali būti Lietuvai naudingas, jei jiems darbo sritį nurodysim.

Po šių trijų paskaitų simpoziumo moderatorė pravedė gyvas diskusijas, į iškeltas mintis daugelis reagavo papildydami, paryškindami, pasiklausdami. Tų visų paskaitų ištisai neįmanoma laikraštyje atspausdinti, bet būtų nepaprastai naudinga, jei Ateitininkų Dienos organizatoriai jas išleistų atskiru leidiniu, kartu su Pr. Pusdešrio gerai paruošta akademijoj skaityta paskaita. Tai būtų gilių minčių, idėjų, nurodymų naudingas dinamiškos krikščionybės aruodas savęs pagilinimui, dvasiniam sustiprinimui, lietuviškos-krikščioniškos veiklos paskatinimui. Simpoziumas buvo baigtas visiems giedant Lietuva brangi.

Vakaras „Mūsų žodis ir daina — Tau, Tėvyne Lietuva!"

Ateitininkų diena buvo baigta vakaru, vykusiu Melbourno Lietuvių namų salėje. Programos pranešėjas buvo Pr. Pusdešris, kaip jis išsireiškė — pabuvo spausdinta programa.

Jaunimo lietuviškajam žodžiui atstovavo Adelaidė. Sietynas Kubilius atmintinai deklamavo Bernardo Brazdžionio pamokslą apie ilgai Sibire kalėjusį, vėliau Hel-

sinkio grupės narį kun. Karolį Garucką. Sietynas jau išaugęs jaunuolis, plaukai kaskadomis krinta ant pečių, natūrali vaidyba, stipraus balso moduliacija, o tarimas lyg būtų augęs ir studijavęs Lietuvoje. Tai gabus jaunuolis, iškiliausias jaunimo deklamatorius. Adelaidės jaunimas, mokytojos Elės Varnienės paruoštas, pastatė porą įdomių vaizdelių „Gaila, kad mes nežinomi" — trys manikenai ir pora praeivių, roles atliko S. Kubilius, Robertas Vitkūnas, dr. V. Bardauskaitė ir sesutės Rupinskaitės. Kitas vaizdelis iš E. Slavėnienės naujausios knygos „Nežinomi keleiviai". Jei šis vaizdelis neturėjo daug veiksmo, bet labai džiugino jaunimo tiesiog tobula lietuvių kalba! Porą dainų sau pritardami — S. Kubilius pianinu, R. Vitkūnas gitara, padainavo Putino ir Aisčio eilėraščius, kuriems jie patys sukūrė muziką ir melodiją. Taip Adelaidės jaunimas — vaidintojai, abu dainininkai, deklamatorius užsitarnavo ilgų, gausių plojimų.

Lietuviška daina Melbourno jaunimui atstovavo Virginija Bruožytė ir jos brolis Arūnas Bruožis. Jie padainavo Gintarėlius, Grįžulio ratai, Pūkelį, Kalnai ten dainavo, o publikai be perstojo vis plojant, dar padainavo Mano tėvelis, senelis būdamas. Bruožiai scenoje pasirodydavo dar maži būdami, o dabar jau į jaunuolius išaugę ir jų dainos vis meniškiau atliekamos. Arūnas dainuoja ir gitara pritardamas. Tai iškilūs lietuviškos dainos atstovai!

Iš vyresniųjų lietuviškam žodžiui atstovavo kun. P. Butkus, paskaitęs savo kūrybos „Štai, aš veikiai ateinu" — dailų, literatūriškai paruoštą religinį kūrinį. Poetas Juozas Mikštas paskaitė savo kūrybos ritmingų eilėraščių iš ciklo „Išeivių Kalėdos", scenoje visuomet patraukdamas klausytojų susidomėjimą. Poetas Pranas Pusdešris paskaitė šiai Ateitininkų dienos dvasiai skirtos savo kūrybos, kuri išreikšta, kaip ir viso jo kūryba, Dievo ir persekiojamos-kovojančios lietuvių tautos motyvais. Kun. Pr. Vaseris pateikė savo ilgoką novelę apie Onutę ir jos intriguojančią pirmąją meilę. Sol. Jurgis Rubas padainavo, akompanuojant Zitai Prašmutaitei, Žilas Vilniau, Beauštanti aušrelė, Šią naktelę per naktelę, o antroje dalyje — Baltos gėlės žydi, Senbernio dainą, Ar žinai, o publikai vis plojant ir plojant, dar padainavo Lauksiu tavęs ateinant. Sol. Jurgis Rubas į sceną visuomet išeina ne tik dailia apranga, bet kiekvieną kartą vis gražiau dainuodamas, tai nuolatinė dainos pažanga ir jos atlikimo technika.

Koncertui pasibaigus, Melbourno ateitininkų pirm. A. Bakaitis tarė padėkos žodį ir programos 14 atlikėjų buvo apdovanoti po gėlę, o Adelaidės jaunimo paruošėja Elė Varnienė — gyvųjų gėlių puokšte.

Taip šiuo įspūdingu vakaru ir buvo baigta Ateitininkų diena.

PD

Tėviškės Aidai, 1982.I.9.

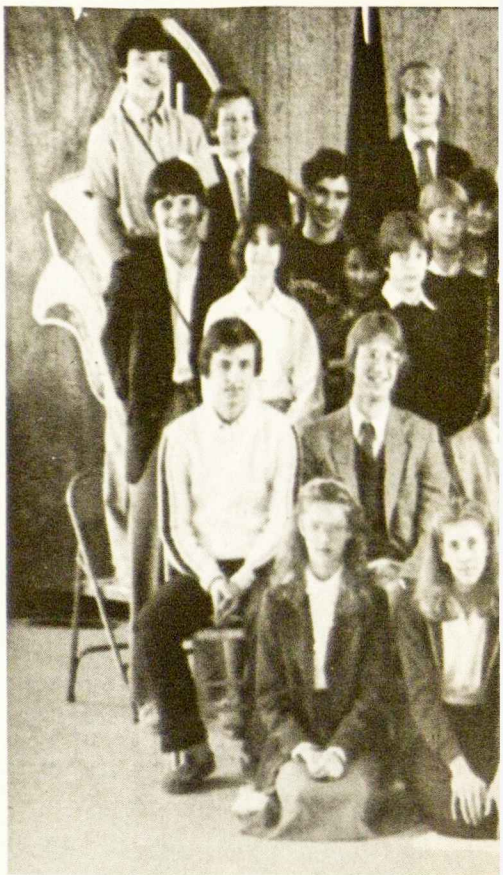

KALAKUTKURSAI DAINAVOJE

1981 metų kalakutkursai nepaprastai gerai pavyko. Nuotaika buvo šilta, linksma, ir visi gerai susigyveno. Susirinko iš įvairiausių vietovių (Californijos, Oklahomos, Kanados, Clevelando ir, aišku, iš Chicagos), maždaug 39 ateitininkai. Iš jų 22 mergaitės ir 17 berniukų. Tai gražus būrys.

Trečiadienį, 1981 m. lapkričio 25 d. visi rinkomės į numylėtą Dainavą. Anksčiau atvažiavusieji, susimetę savo lagaminus, padėjo tvarkyti Baltuosius Rūmus. Ne vienas šiaip sau slampinėjo, norėdamas pasidžiaugti Dainavos rudenio gražumu. Vėliau atvykusiems, kai jau naktis gaubė Dainavą, nebuvo daug laiko stovinėti, nes reikėjo skubėti susitvarkyti, — skubėti į salę ir išklausyti vadovų pranešimus.

Stovykla prasidėjo iškilmingu vėliavų įnešimu. MAS CV pirm. Daiva Barškėtytė pasveikino visus laimingai atvykusius kursantus ir supažindino su vadovybe. Kun. St. Yla — pradininkas ir nuolatinis kalakutkursų programos koordinatorius, Vidas Neverauskas — komendantas, Edis Šulaitis, Paulius Staniškis ir Linas Palubinskas — berniukų vadovai. Rasa Šoliūnaitė, Daiva Barškėtytė ir Gaja Pemkutė — mergaičių vadovės. Laima Šulaitytė — vakarinių programų vadovė, Linas Mikulionis — ūkvedys, Raminta Pemkutė — sekretorė, Zita Šoliūnaitė ir Alma Lelytė — šeimininkės.

Nurodymus padarė vyr. berniukų vadovas Edis Šulaitis ir vyr. mergaičių vadovė Rasa Šoliūnaitė. Vidas Neverauskas priminė kursantams stovyklos taisykles.

Kun. St. Yla paaiškino, kokios temos bus išvystytos ir ko reikalaujama iš kursantų. O po to: „Vaikai, visi į kambarius. Tyla už pusvalandžio"... „Bet aš noriu valgyti. Aš nenoriu miegoti" — girdėjosi kursantų balsai. Į šiuos klausimus vadovai turėjo tik vieną atsakymą: „Man nesvarbu, ko tu nori, bet laikas miegot!".

Kai stovykla aprimo, kun. Yla su vadovais susirinko aptarti stovyklos eigą. O posėdžiams laikas skirtas tik vėlai vakare. Žinoma, vadovai buvo patenkinti, nes pradžia labai gera.

Kun. S. Yla su kursantais ir vadovais 1981 MAS Kalakursuose, Dainavoje.

Sekantį rytą vadovai ragino visus greičiau keltis, praustis, valgyti ir pradėti kursus. Ką sunkiau buvo galima prikelti, tą (nujautė) reikės vakarais geriau prižiūrėti, kad nenaktinėtų...

Po pusryčių ir maldos, nuvalę stalus, dar keletą minučių atsikvėpę, rinkomės į sales paskaitų klausyti.

Pirmiausiai reiktų paaiškinti programos sistemą. Kursantai buvo suskirstyti į dvi grupes. Grupė A ėjo į salę klausytis paskaitų, o grupė B į viršutinę salę — skaityklą. Paskaitos ar pašnekesiai trukdavo 45 min., o pertrauka 15 minučių. Trys pašnekesiai iš ryto, ir trys po pietų. Visi turėjo progos išklausyti tas pačias paskaitas ir pašnekesius. Paskaitininko Andriaus Kazlausko tema — „Organizacija ir sąjūdis". Atidžiai išklausę Andrių, visi su juo sutiko, kad be sąjūdžio nėra organizacijos, o organizaciją keičia tik veikėjai, sąjūdis nesikeičia.

15 min. laiko duota merginoms pasidabinti ir pasiruošti pietums, nes mūsų jaunosios šeimininkės gardžiai maistą gamino.

Tenka dar paminėti, kad po pusryčių, pietų ir vakarienės buvo iškalbos konkursas. Kursantai turėjo progos pasiruošti ir prieš visus kursantus paskaityti ar pakalbėti. Žinoma, vadovybė davė įvertinimus.

Ketvirtadienį, lapkričio 26 d., prasidėjo iškalbos konkursas. Pirmieji buvo Audrius Polikaitis, Bernadeta Abromaitytė ir Zita Prakapaitė.

Pertraukos metu vieni eidavo į lauką sviedinį pamėtyti, kiti nusnūsti. O vadovybei darbų iki ausų: jiems tai tvarkyti, rašyti, prižiūrėti jaunesniuosius, apie poilsį jie daug nė nesvajojo. O grįžtantieji iš lauko bėga išsipurvinę ar tai drabužius pasikeisti ar į dušą, kol dar yra šilto vandens. O tada į pašnekesį. Sekantis paskaitininkas Petras Kisielius, jr., kalbėjo apie veiklos sritis. Jis apžvelgė ateitininkijos pasaulėžiūrą. Pasiūlyta kad visi pagalvotų „Kas mes?"

Po pašnekesių pasipuošę šventiškai turėjome pirmąsias šv. mišias. Gražų įspūdį palieka, kada visi panašaus amžiaus draugai bendrai meldžiasi: sutartinai gieda. Tik kažkaip neramu, nes per durų plyšius skverbėsi iš virtuvės kepsnių kvapai ir kuteno nosis. Ten, virtuvėje, Zita su Alma, rankoves atsiraičiusios, skubėjo, ragavo ir maišė. Jos kepė kalakutus.

Po mišių rinkomės į salę pietums. Vadovai, vadovaudamies ceremonialo reikalavimais, įnešė iškilmingai iškėlę kalakutus... Kursantai seiles tik rijo ir nekantriai laukė skanaus kepsnio. Vidas Neverauskas ir Raminta Pemkutė dalino porcijas, piaustė kalakutus. Jiems turbūt neteko nei paragauti, nes neturėjo laiko. Kiti vadovai dalijo ryžius, pylė skanų padažą.

Pasistiprinę turėjome išklausyti kitų oratorių: Nidos Pemkutės, Vinco Staniškio ir Arūno Pabedinsko.

Vėliau vadovai suskirstė kursantus į būrelius po penkis, davė kiekvienam būreliui klausimus, kuriuos reikėjo išdiskutuoti ir vienam viešai pranešti diskusijų rezultatus. Būreliai turėjo suruošti ir vaidinimėlius. Pasibaigus dienos darbams, visi sustoję į ratą, susikabinę rankomis, sugiedojo „Kaip grįžtančius namo paukščius..." Ir į nakties poilsį...

Penktadienis, lapkričio 27 d. Taip dar norėtųsi ant kito šono apsiversti ir nukeliauti į sapnų šalį. Bet Zita ir Alma trankosi virtuvėje, kaip tyčia, neleisdamos miegoti. Reiškia, neleis ilgai miegoti, arba liksite be pusryčių. Šoka visi, kas maudytis, kas plaukų šukuoti. O po pusryčių iškalba: tai Darius Barzdukas ir Dalytė Trotmanaitė, o skaitytojai: Audra Venclovaitė ir Andrius Gražulis.

Šiandien paskaitininkė Rasa Šoliūnaitė. Ji aiškino veiklos formas. Ji pabrėžė, kad reikia bendrauti, melstis, mokytis, džiaugtis. Visi šie punktai labai gerai tiko šiam suvažiavimui. Po tų pašnekesių sekė dvi iškalbos: Loros Vasiliauskaitės ir Vyto Šulaičio. O po pašnekesių išklausėme Tauro Bublio ir Audrės Budrytės iškalbų.

Laisvalaikyje kai kurie kursantai ruošėsi pašnekesiui: Audra Budrytė, Bernadeta Abromaitytė — sveikinimasis, Nata Zarankaitė, Zita Prakapaitė — šūkis, Rasa

Šulaitytė, Darius Barzdukas — credo, Vincas Staniškis, Algis Sodonis — vėliava, Nida Pemkutė, Arūnas Pabedinskas — ženkliukas, Dalytė Trotmanaitė — himnas, Vytas Šulaitis, Rūta Kuraitė — uniforma, Linas Mikulionis — įžodis, Paulius Staniškis — šventės.

Kursantai šiuos uždavinius atliko gerai. Reikia juos pasveikinti už įdėtą darbą ir drąsą kalbėti prieš visus kursantus (kritikus).

Toliau sekė plakatų piešimas. Reikėjo nupiešti plakatus ir paaiškinti, ką jie reiškė. Po to sekė iškalbos: Dana Čepaitytė, Laura Vyšnionytė, Dutis Venclova ir Vija Bublytė.

Po visų diskusijų ir pašnekesių ruošėmės susikaupimo vakarui. Susitelkimo vakare visi, gražiau pasipuošę, klausėmės kun. Ylos kalbos. Visi kartu meldėmės ir giedojome Vido Neverausko piano palydoje. Vėliau Lino, Zitos ir Almos pamaitinti slinkome į savo kambarius miegui...

Šeštadienio rytą pabudę žiūrėjome pro langus, ar saulutė smagiai šypsosi-šviečia, ar visų nuotaika linksma. Šiandien kursantam paskutinioji diena. Iškalbas turėjo Algis Sodonis, Vytas Čuplinskas, Vilija Smalinskaitė, Linas Udrys, Nata Zarankaitė ir Auksė Bankaitytė. Šiandieninis paskaitininkas dr. Vytautas Vygantas aiškino apie veiklą kuopoje ir aplinkoje ir kaip visą veiklą galima pagerinti. Sekantieji pašnekesių kalbėtojai buvo Gailė Geniauskaitė, Marius Gražulis, Rūta Kuraitė, Vitas Rugienius, Imsrė Sabaliūnaitė ir Dana Dirmantaitė.

Po pietų paskutinis paskaitininkas — Saulius Čyvas. Jis kalbėjo apie saviauklą. Paaiškinęs, ką reiškia kilti ir kelti, pabrėžė, kad veikimo vadovas pirmiausiai privalo stebėti, tada spręsti ir tik tada veikti.

Vakarinę programą gražiai pravedė Laima Šulaitytė. Ji susidėjo iš poezijos ir rašinėlių skaitymo, dainavimo ir skambinimo. Po to kėdės į šonus ir geriausia programa — linksmavakaris. Visas namas lingavo nuo šokių ir juoko. Visa likusioji energija liejosi čia salėje iki nuvargimo. Naktipiečius užkandę, visi nuslinko poilsiui. Ryt teks važiuot namo! Kaip liūdna Dainavą palikti tyloje...

Vadovai neturėjo laiko ilgai snausti. Naktis tai posėdžių laikas. Nemiegojo su mumis nei kun. Yla. Jis taip pat posėdžiavo kartu. Rinkome iš užrašų, kas kuo pasižymėjo per kursus. Lietuviškiausi: Rūta Kuraitė, Gytis Liulevičius; pavyzdingiausi: Audrė Budrytė, Algis Sodonis ir Nata Zarankaitė, Gytis Liulevičius — iškalbingiausias. Vadovai džiaugėsi pavykusia stovykla ir kursantų drausmingumu. Džiaugėsi ir kun. Yla, nes jis daugiausiai rūpesčių įdeda kursus organizuojant.

Sekmadienį mūs geriausių šeimininkių Zitos Šoliūnaitės ir Almos Lelytės pasotinti, rinkomės į salę stovyklos uždarymui. Atsisveikino vadovai, linkėdami vėl susitikti sekančiais metais, kalbėjo ir kun. Yla. Po himno visi turėjo susitvarkyti ir palikti vietovę švarią. Atsibučiavę, pasikeitę (kaip paprastai) adresais ir pilnomis akyse ašaromis skirstėsi kursantai namo. Taigi liūdna. Dainavos vartai vėl užrakinti iki žiemos kursų (bet į juos rinksis vyresnieji moksleiviai). Sudiev, Dainava, mes sugrįšime vėl...

Gaja Pemkutė

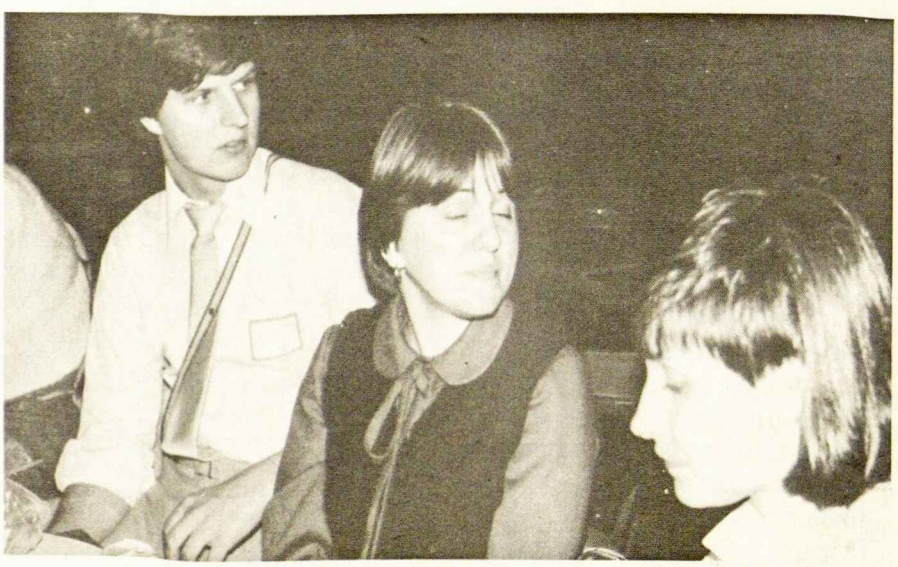

Studentai suvažiavimo metu Toronte (viršuje): R. Staniškytė, A. Kazlauskas ir L. Bradūnaitė, (apačioje): A. Rašymas, G. Čepaitytė ir R. Vyšnionytė.

JAUNIMO KONCERTAS Adelaidėje

Los Angeles ateitininkų sendraugių ir svečių dalis 1981 m. Advento susirinkime. Iš kairės: Bern. Brazdžionis, J. Kuprionis, A. Audronienė, svečiai p.p. Masioniai, J. Valukonis — ASS CV pirmininkas, A. Valukonienė ir Ant. Audronis.

Tautos šventės išvakarėse (Adelaidėje, Australijoje, Tautos šventę minėjom rugsėjo 13 d., sekmadienį) Vyr. moksleiviai ateitininkai kasmet surengia Jaunimo koncertą. Tai prasminga tradicija, nes, prisimindami tautos nueitą kelią amžių bėgyje, kartu prisimename ir ateitį.

Koncertą atidarė moksleivių ateitininkų pirm. Sietynas Kubilius atitinkamu žodžiu.

Mergaičių chorelis „Eglutės“, vadovaujamos jaunos chorvedės Nemiros Masiulytės-Stapleton padainavo tris daineles: Kaip gi gražus, gražus, Ar aš tau, sese, nesakiau ir Prie šaltinio.

Jonas Kazla su įsijautimu paskaitė S. Stanevičiaus pasakėčią Arklys ir meška, o Danielė Pociūtė pašoko porą šokių.

J. Aisčio eilėraštį Lietuvoje skaitė Audra Miller.

O štai ir mūsų sena pažįstama, mažoji pažiba, Nijolė Lloyd. Ji deklamuoja Vytės Nemunėlio eilėraštuką Tėvų nameliai brangūs ir dainuoja Milžinų kapai. Pianinu ją palydi Nemira Stapleton.

Nijolė scenoje pradėjo rodytis vos išmokusi kalbėti. Dabar jai turbūt šeši ar septyni metukai. Nijolės dainavimas nuostabus: gražus balso tembras ir nepaprastas muzikalumas. Vokiečiai pavadintų ją „Wunderkind“.

Danielė Pociūtė pianinu paskambina Drill march, muz. George Martel ir kartu su broliu Linu, keturiom rankom — J. Strauss Čit-Čat.

Anita Baltutytė gražiai paskaito savo tėvo Viktoro Baltučio parašytą feljetoną Telefonas.

Akordeonistas Romualdas Willembrecht pagroja porą dalykėlių akordeonu. Romualdo technika nuolat gerėja!

Ilgą ir visų mėgiamą Maironio baladę Čičinską deklamuoja Linas Pocius, kurią, esu tikra, daugelis su juo kartu deklamavo mintyse. Tai nepaprasto grožio kūrinys, kuris Linui pasisekė vaizdžiai perduoti.

Čia norisi pastebėti, kad Danielė ir Linas Pociai davė nemažą įnašą į šio vakaro programą. Jie ir pianinu skambina, ir šoka, ir deklamuoja. Matosi, kad tėveliai (Lidija ir Romas Pociai) tinginystės namie nepripažįsta.

Jaunas Darius Kalibatas gražiai pianinu paskambina Stephen Heller „Study Op. 45“ ir Martin Peerson „Fall of Leaves“.

Pirmą programos dalį užbaigia Andrius Binkevičius, padeklamuodamas Rambyną. Tai senas ir gražus eilėraštis, kurį ir mes vaikystėj mėgom deklamuoti. Andrius, buvęs Vasario 16 gimnazijos mokinys, artistiškai perdavė senove dvelkiantį vaidilos sapną.

Po pertraukos antrąją koncerto dalį pradėjo tautinių šokių grupė Žilvinas, pašokdami Gyvatarą ir Olenderį. Vadovas V. Vencius, šokių paruošėjas Bronius Sabeckis.

Dailininko Dagio scenos vaizdelį Dialogą apie meną atliko Robertas Sabeckis ir Andrius Vitkūnas. Tėvas diskutuoja su sūnum modernųjį meną. Režisūra Vytauto Opulskio.

Robertas Vitkūnas jau ne naujokas scenoje su gitara. Tik nauja buvo tai, kad šį kartą jis pasirodė su savo kompozicija. Tai neilgas „pop“ dalykėlis, kuriam žodžius parašė Saulius Kubilius. Sveikiname bandymą!

Sekantis pasirodymas apvainikavo visą Jaunimo koncertą: talentingasis mūsų grožinės kūrybos interpretuotojas Sietynas Kubilius deklamavo Adomo Mickevičiaus „Odę jaunystei“. Paduok, jaunyste, man sparnus! Sek tai, ko vyzdis nepasiekia! — Mickevičiaus žodžiai ir Sietyno balsas kėlė aukštyn nuo kasdienybės, nuo rūpestėlių, dulkių širdyje darėsi lengva ir šviesu.

Vėl trumpas pianino muzikos gabalėlis — Linas Pocius skambina W. A. Mozarto Rondo alla Purca.

Bet štai tikra staigmena! Naujas poetas! Saulius Kubilius, kuris jau trejus metus studijavo Romoje, o dabar atostogauja pas tėvelius, išėjo į sceną su savo kūryba. Nors Saulius puikiai kalba angliškai ir itališkai, bet kūrybai pasirinko lietuvių kalbą. Jis paskaitė apie pusę tuzino trumpų eilėraščių, kurie kaip ir visų pradedančių kurti, buvo egocentriniai. Jo žodis drąsus Saulius, atrodo, daug nesirūpina apie tai, kaip jis sako, bet jam svarbu, ką jis sako!

Pietų Kryžius ištieses rankas. Scenos vaizdelis, pynė ir M. Slavė-

nienės poezijos rinkinio Nežinomi keleiviai. Paruošė Elena Varnienė. Atliko Ramunė Varnaitė, Sietynas Kubilius, Bronius Sabeckis, Irena Rupinskaitė ir Vita Bardauskaitė.

Puošnūs rūbai, laužyto lygio scena, švelnių gėlių girliandos mėnesienos efekte, lakūs, poetiški žodžiai, kėlė pasigėrėjimą.

Tuo ir baigėsi jaunyste pulsuojanti, įdomi, gerai išbalansuota, stipraus tautinio akcento rėmuose atlikta programa.

Į sceną buvo pakviestas žodį tarti ALB Adelaidės apyl. valdybos pirm. Česlovas Zamoiskis. Jis buvo paprašytas atsakyti į jaunimo klausimą: „Ar to jūs iš mūsų šį vakarą tikėjotės, ką mes parodėm?"

Č. Zamoiskis, kuris niekam negaili gero žodžio, jei yra užtarnauta, šį Jaunimo koncertą įvertino labai teigiamai. Jis kalbėjo apie Tautos šventę ir jaunimą, kaip tautos ateitį. Prašė visą lietuvišką jaunimą jungtis į organizuoto jaunimo gretas ir reiškė viltį, pageidavimą, kad kitais metais į šią sceną susirinktų dvigubai daugiau jaunimo. Šį vakarą programą atliko 24 jaunuoliai.

Prie šių pirmininko linkėjimų jungėsi pilnutėlė Katalikų centro salė lūkestingais plojimais. Programos pranešėjai-sujungėjai: pirmoje dalyje — Irena Petkūnaitė ir Andrius Dunda; antroje dalyje — Dana Baltutytė. Dekoracijos Pauliaus Dundos — labai įspūdingos. Apšvietimas — Pauliaus Rupinsko.

Padėka priklauso visiems koncerto rengėjams ir programos dalyviams. Nuoširdus ačiū už tokį nuotaikingą ir gražų vakarą, už lietuviškų tradicijų puoselėjimą. Tautos šventės paminėjimą.

Bronė Mockūnienė

Tėviškės Aidai, 1981.IX.26.

SENDRAUGIŲ SUSIRINKIMAS Philadelphijoje

Philadelphijos ateitininkų sendraugių visuotinis narių susirinkimas vyko 1981 m. gruodžio 6 d. Šv. Andriejaus parapijos salėje. Platų pranešimą iš jubiliejinio *Ateities* kongreso padarė O. Kreivėnienė. Ją papildė Teresė Gečienė. Buvo suminėta gerosios ir blogosios kongreso pusės. Po pranešimų susilaukta paklausimų bei komentarų.

Praeitų metų protokolą perskaitė Kazimiera Juraitienė. Platokai buvo diskutuotas naujų narių priėmimo reikalas.

Vytautas Volertas, sk. pirmininkas, padarė metinės veiklos apžvalgą. Suruošta Šv. Kazimiero šventė, kurioje paskaitą skaitė iš Baltimorės Cezaris Surdokas. Ta pačia proga su jaunimu pokalbius turėjo dr. Graudušytė. Paminėta žurnalo *Ateitis* 70 metų sukaktis. Joje platoką pranešimą padarė buvęs žurnalo redaktorius Paulius Jurkus. Neseniai gražiai atšvęsta Kristaus Valdovo šventė, kurioje paskaitą skaitė pats skyr. pirmininkas.

Kasą apibūdino ižd. Kazys Razgaitis. Ateitininkėms vaišių metu aukojant produktus ir pačioms paruošiant valgius, valdybai pačiai apmokant pašto ir telefono išlaidas, kasoje susidarė graži suma pinigų. Susirinkimas nutarė 70 dol. paskirti *Ateičiai,* 25 dol. lituanistinei V. Krėvės mokyklai, 20 dol. — *Draugui,* 10 dol. *Darbininkui,* 10 dol. Balfui ir 20 dol. LB balso radijo reikalams.

Jaunučių ir moksleivių rūpesčiais pasidalino jų globėja Jūra Viesulienė. Kiek ilgiau sustota prie ateitininkų studentų, kurių šiuo metu yra 18, veiklos. Buvo konstatuota, jog nežiūrint apsikrovimo įvairiais darbais, studentai yra pasiryžę savo veiklą pagyvinti. Revizijos komisijos aktą perskaitė Ed. Binkis.

Senajai valdybai po dviejų kadencijų atsistatydinus, į naująją buvo išrinktas Juozas Kananavičius, Kazimiera Juraitienė ir Antanas Gailiušis. Į Revizijos kom. įeina senosios valdybos nariai: Vytautas Volertas, Antanas Juraitis ir Ona Kreivėnienė. Susirinkimui pirmininkavo J. Kananavičius, o sekretoriavo B. Gasparienė.

MOKSLEIVIŲ SUSIKAUPIMAS Clevelande

1981 m. gruodžio 12 d. įvyko Clevelando moksleivių rekolekcijos, vadovaujamos kun. Gedimino Kijausko. Susirinko netoli dvidešimt jaunuolių diskutuoti šiuos klausimus bei temas: Kas yra Dievas? Meilė? Krikščionis ir Dievas? Krikščionis ir nuodėmė? ir Susitaikymo sakramentas?

Per diskusijas buvo iškeltos kelios mintys apie temas. Apie Dievą ir meilę buvo du bendri apmąstymai: Dievas yra mūsų Tėvas, mūsų draugas, brolis ar sesuo. Jis mus saugo, mums pataria ir išklauso prašymus. Dievas taip pat išreiškiamas ne kaip asmuo, bet kaip stiprus ir nekasdieninis jausmas. Meilė yra susigyvenimas su Dievu — Dievas mus myli, ir mes Jam tą meilę grąžiname, susigyvendami su kitais žmonėmis. Meilė dar rišasi su malda. Malda yra pasikalbėjimas su Dievu. Dievo garbinimas per maldą parodo meilę. Šitie trys pagrindai — Dievas, meilė ir malda — vedė diskusijas prie likusių temų. Mes matėm, kaip šie pagrindai sujungia Dievą ir krikščionį, nuodėmę ir susitaikymą. Per šias temas kun. G. Kijauskas parodė, koks Dievas yra atlaidus ir geras. Jis atleidžia nuodėmes, duodamas mums galimybę susitaikyti.

Po pasikalbėjimų įvyko išpažintis, ir paskui visi susirinko kavinėj Kūčioms. Man buvo labai smagu — man patiko valgyti šią paslaptingąją vakarienę su draugais. To niekados nesu darius! Man daugiau patiko išgirsti įspūdžius iš tų, kurie niekados tokių tradicinių lietuviškų Kūčių nevalgė.

Siga Bankaitytė

KALĖDINIS SUSIRINKIMAS Los Angeles

L.A. Vytauto Mačernio moksleivių ateitininkų kuopa smarkiai

Los Angeles jaunučiai, jauniai ir moksleiviai Advento susirinkime.

darbavosi, kad L.A. ateitininkų 1981 m. Kalėdinis susirinkimas pasisektų. Šįmet buvo suplanuota, kad sendraugiai, studentai, moksleiviai, jauniai ir jaunučiai visi susirinks kartu švęsti ketvirtą advento sekmadienį ir greit ateinančias Kalėdas. Moksleiviams buvo paskirta daug darbų. Turėjom suplanuot žaidimus užimti jaunučius, jiems suruošti dovanėles, supinti advento vainiką, suruošti programą ir parūpinti skanumynų susirinkimui.

Suruošti visa tai reikėjo turėti daug laiko. Tai paskyrėme tris susirinkimus šiam reikalui. Gruodžio 12 d. mūsų kuopa išvažiavo į Shakey's valgyti pizza ir sugalvoti jaunučiams įdomius žaidimus. Buvo gera proga pasilinksminti, atlikus paskirtą darbą. Gruodžio 19 d. truputį rimčiau susirinkome darbo susirinkimui Polikaičių namuose. Sendraugiams nupirkus saldainių, kirpom, klijavom, ir rišom jaunučių dovanėles. Tą baigę, bėgom pinti advento vainiką ir jį puikiai papuošti. Pasidžiaugėm sukūrę tokį gražų vainiką.

Pagaliau susilaukėm susirinkimo dienos. Visi (sendraugiai, studentai, moksleiviai, jauniai ir jaunučiai) susirinko gruodžio 20 d. pas dr. Brinkį. Programą pravedė Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, moksleivių globėja. Programa buvo simboliškas žvakių uždegimas. Kiekvieną žvakę uždegus, buvo pateikta tinkama advento mintis ir sugiedojome giesmę. Pirmą žvakę uždegė dr. Brinkis, namo šeimininkas ir sendraugis, antrą žvakę uždegė Gintaras Grušas, studentų draugovės pirmininkas, trečią žvakę uždegė Ginta Palubinskaitė, moksleivių kuopos pirmininkė, ketvirtą žvakę uždegė Aidas Palubinskas, jaunių kuopos pirmininkas. Živilė Tomkutė, Tauras Radvenis, Vita Polikaitytė ir Angelė Mičiulytė atliko advento mintis, ir Rimas Polikaitis grojo akordeonu mums giedant giesmes. Labai dėkoju Angelei, Vitai ir Rimui, studentams kurie labai padėjo su programa. Po programos bėgome valgyti skanių valgių. Tada sendraugiai kalbėjo, kol moksleiviai ir studentai žaidė žaidimus su jauniais ir jaunučiais. Pažaidus priartėjo laikas dalintis dovanomis. Moksleiviai ir studentai dalinosi dovanom tarpusavyje, kol jauniai ir jaunučiai džiaugėsi jų skaniomis dovanomis. Linksmai praleidę laiką, gražiai padraugavę, pasikalbėję, patenkinti išvažiavome prisiminimais turtingesni.

Milda Palubinskaitė

JAUNŲJŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBA

Nuo 1981 m. rudens JAS Centro valdybą sudaro: pirmininkė — Birutė Bublienė (255 Greenwood, Birmingham, MI 48009), dvasios vadas — kun. Antanas Saulaitis, S.J., vicepirmininkė — Janina Udrienė, sekretorė-iždininkė — Gražina Kriaučiūnienė, referentė Federacijos valdybai — Ramunė Mikulionytė, valdybos nariai — dr.

Romualdas Kriaučiūnas, Linas Mikulionis ir Kristina Veselkaitė.

Šios vasaros JAS stovykla įvyks Dainavoje, liepos 4-18 dienomis. Prieš tai įvyks vadovų kursai Čikagoje. Michigano valstijos įstatymai reikalauja, kad stovyklos vadovai tokiuose priešstovykliniuose kursuose dalyvautų.

Be vasaros stovyklos organizavimo, ši valdyba pasiskyrė sau dar du darbus pagyvinti jaunučių-jaunių veiklą:

1. Metų bėgyje paruošti ir išleisti patiems jauniausiems kandidatams, t.y. 5-6 m. amžiaus akivaizdinį „Vadoviuką", kuris vaikams padės susipažinti su ateitininkų organizacija.

2. Užmegzti ryšius su visais jaunųjų ateitininkų būreliais bei skatinti tokių būrelių organizavimą vietovėse, kur yra kandidatų. Tad kreipiamės į visus būrelių globėjus, kurie dar nėra susisiekę su JAS Centro valdyba, mums parašyti. Aplinkraščio būdu bandome visus informuoti, kas vyksta Jaunųjų ateitininkų sąjungoje, tačiau tai sunku atsiekti, neturint atitinkamų adresų. Taip pat vasaros gale turėtų būti atspausdintas Sąjungos programos „Vadovas", kuris žymiai palengvins globėjų/vadovų darbą.

Jei kas turi kokių klausimų, pasiūlymų ar pageidavimų, prašome kreiptis į Birutę Bublienę arba G. Kriaučiūnienę (1816 Tecumseh River Dr., Lansing, MI 48906).

JAS Centro valdyba

MOKSLEIVIŲ ŽIEMOS KURSAI DAINAVOJE

Šią žiemą, kaip ir kasmet, susirinko didelis būrys jaunimo stropiai mokytis, lavintis. Kur? Tai nebuvo anei Montrealy, anei Niujorke, kur jaunimas dažnai žiemą renkasi, bet Dainavoje 1981 m. gruodžio 26—31 d. Ir praėjusių metų paskutinę savaitę moksleivių centro valdyba suruošė tradicinius žiemos kursus, kuriuos kun. Yla

Moksleivių žiemos kursų uždarymas. Kalba D. Barškėtytė. Prie stalo, R. Pemkutė, L. Palubinskas, kun. A. Saulaitis, V. Kuraitė, K. Veselkaitė, V. Dundzila, kun. S. Yla, V. Neverauskas, D. Mališka.

įkūrė ir praveda. Šių kursų tema buvo akciologija — veiksmas. Kun. Saulaitis pristatė šio straipsnio antraštę, kad ją vartotume, kaip kursų temą. Štai kaip kursantai aprašo suvažiavimą:

Šeštadienis

Pamažu kursantai pradėjo rinktis į Dainavos stovyklavietę. Programa prasidėjo apie 7:00 valandą vakaro. Kursų atidarymą pravedė mūsų mylima komendantė Daiva Barškėtytė. Ji supažindino su kursų tema, vadovais ir eiga.

Netikėtinai vadovai paprašė visus apsirengti ir eiti į lauką, kur visi įsivėlė į sniego muštynes. Kai visi jau išvargome, susiskirstėme susipažinti su stovyklos tvarka. Tada užpildėme anketas. Ir salėje prasidėjo smagi dalis — susipažinimo šokiai.

Po vakarinės programos visi išsiskirstėme į savo kambarius ir plepėjome niekus, iki kol užmigome.

Dana Čepaitė

Visi kursantai, suvažiavę iš tolimiausių vietų, susirinko salėje žiemos kursų atidarymui. Kuopų atstovai įnešė kuopų vėliavas. Komendantė Daiva Barškėtytė supažindino su vadovybe. Kursantams kalbėjo vyriausia mergaičių vadovė Raminta Pemkutė ir berniukų vadovų atstovas Vitas Laniauskas. Mūsų dvasios vadas kun. Yla, seselė Onutė Mikailaitė, Vilius Dundzila ir Saulius Jankauskas irgi kursantams kalbėjo.

Pirmoji vakarinės programos dalis įvyko lauke. Visi kursantai šiltai apsirengė ir išbėgo laukan voliotis ir mėtytis sniege. Po kokios valandos visi grįžo į baltuosius rūmus. Persirengę ir išsidžiovinę vėl salėje susirinkome linksmiems šokiams. Vakarą baigėme malda.

Rita Ostrauskaitė

Susipažinimo vakaras buvo skirtingas nuo kitų. Vadovai perėjo pro kursantus ir prilipino popieriaus lapą ant jų nugarų. Tikslas buvo prieiti prie kitų ir ant nugaros jiems užrašyti, ką apie jį galvoji, ką nori pasakyti. Taip ir buvo: visi keliavo tarpe savęs ir rašė visokius pasisakymus ant jų nugarų. Po to kursantai nusiėmė lapus ir perskaitė, kas buvo jiems užrašyta.

Tada — šokiai.

Henrikas Šatinskas

Taip bandėme, kad visi rašytų. Tačiau kursantai nesidavė: nenorėjo kronikos rašyti. Todėl turime tik nuotrupas, lyg tik kai kurias dalis, nes kitų nėra. Per tokią miglą nelengva susidaryti vaizdą, bet labai įdomu.

Kursų vadovybė buvo: Antanas Saulaitis, S.J. — dvasios vadas, t. Stasys Yla — programos koordinatorius, Daiva Barškėtytė — tvarkos koordinatorė, Raminta Pemkutė ir Virginija Kuraitė — mergaičių vadovės, Vidas Neve-

rauskas, Vitas Laniauskas ir Vilius Dundzila — berniukų vadovai, Danielius Mališka ir Linas Palubinskas — vakarinių programų vadovai, Kristina Veselkaitė — kursų sekretorė, Edis Šulaitis — ūkvedys, ponia „Mama“ Norkienė — kursų pilvo lavinimosi vadovė ir Zita „Z“ Šoliūnaitė — pilvo lavinimosi vadovės talkininkė.

Kursų tvarka buvo gan paprasta. Pagrindinė taisyklė buvo neperžengti įprasto elgesio ribų. Visi turėjo laikytis, kaip subrendę žmonės. Taip ir buvo. Kitų taisyklių nebuvo, nes vadovai pasitikėjo kursantų sąžine.

Sekmadienis

Anksti atsikėlėm, tai buvo apie 7:00 valanda iš ryto. Ir jau netrukus buvo laikas keliauti į pusryčius.

Pirma paskaita buvo Sauliaus Jankausko. Jis kalbėjo apie brendimą veikloje ir asmenų brendimą nuo individo į pilną asmenį. Ši paskaita buvo ištesta į tris pokalbius.

Laisvalaikis sekė pietus. Atrodė, kad visi laukė pertraukos. Dauguma žmonių ėjo žaisti sniege. Jie pastatė labai gražią sniego statulą prie baltųjų rūmų. Greitai laikas prabėgo, ir jau reikėjo grįžti atgal prie darbo.

Po pertraukos buvo Sauliaus Čyvo paskaita. Jis kalbėjo apie veiklos principus. Jis mums sakė, kad veikla prasideda su protinga mintimi ir tikslu. Šita paskaita irgi buvo į tris dalis suskirstyta.

Po Sauliaus paskaitos buvo vakarienė. Gavom viščiuko. Po vakarienės buvo kursantų iškalbos. Algis Kazlauskas tarp kitų kalbėjo apie vadovybę. O Edas Čepulis kalbėjo apie individualizmą.

Po iškalbų ruošėmės vakarinei programai. Vakarinė programa buvo anketų atsakymas ir paskui tematiniai vaidinimai.

Įtampa buvo atleista, kai po vaidinimų akordeonas užgrojo ir visi užbaigė vakarą su šokiais.

Algis Penkiūnas

Štai mūsų pirma žiemos kursų diena. Po pusryčių grupės išsiskirstė paskaitom. Dr. Saulius Jankauskas dėstė apie individą: jo įtakas, potencialą, tapimą asmeniu ir kaip tas gali pradėti ar paveikti veiklą.

Moksleivių žiemos kursuose D. Mališka pasirodo su naujom slidėm. Jį stebi V. Palūnaitė, S. Šoliūnas, Ž. Tomkaitė, D. Grigaitytė, R. Stukaitė, V. Venclovaitė ir D. Polikaitis.

Saulius Čyvas kalbėjo apie veiklos principus ir struktūrą, kuri veda į tikslą, veiksmą, idealą.

Po pietų per laisvalaikį vyko statybos sniege. Popietinėms paskaitoms grupės apsimainė paskaitininkais.

Šv. Mišios įvyko prieš vakarienę. Per vakarienę prasidėjo iškalbos konkursas.

Po vakarienės diskusijos grupės svarstė įvairius klausimus ir paskelbė nutarimus, kurie vedė į įdomius ginčius. Paskelbtos idėjos buvo grupių suvaidintos vakarinėje programoje. Truputį pašokom, pažaidėm muzikalines kėdes ir pagaliau ėjom gulti.

Tikrai įdomūs pasisakymai, girdi, apie kursus, ar ne? Kursų dienotvarkė buvo gana sudėtinga: kėlėmės 7:30, pusryčiavome 8:00, pokalbiai prasidėjo 9:00 ir užtruko su dviem 15 minučių pertraukomis iki 11:45. Pietavome 12, o tada — laisvalaikis. Nuo 2:30 iki 5:15 — vėl pokalbiai su dviem 15 minučių pertraukomis. 5:30 šventėme Kristaus meilės paslaptis, vakarieniavome 6:30. Tada pasiruošėme diskusijoms ir smarkiai diskutavome. Susipažinę su išvadomis, pasiruošėme vakarinei programai, jei buvo reikalas pasiruošti, joje dalyvavome ir tada padūkome vienu ar kitu būdu. Kas vakarą pavargę ėjome atsigulti ir miegoti.

Va, ir dar vienas kursantės pasisakymas:

Sauliaus Čyvo paskaita buvo apie veiklos principus. Šių metų žiemos kursų bendra tema yra akciologija. Klausant šitą paskaitą, kursantas tikrai išmoksta veiksmo priežastis ir veiksmo galutinį tikslą. Saulius visiems aiškino, kad veiklos principas yra pradžia. Iš protingos minties kyla tikslas, o reikia turėti tikslą, kad veiktum. Jis išaiškino, kad žmonės visi gyvena ateičiai ir siekia Dieviško tobulumo. Prie galo paskaitos Saulius Čyvas davė visiems perskaityti straipsnį apie „tikras“ Kalėdas. Straipsnyje rašė, kad Kalėdos yra ramybės laikas, bet pasaulis nėra ramus. Saulius įrodė, kad žmonės vis bando siekti kelėdinį tikslą, bet blogai nukrypsta.

Rūta Sidrytė

Pirmadienis

Loretos Bradūnienės pokalbis

man buvo labai geras. Mano nuomone, ji su jaunimu labai gerai sutinka ir ji moka kaip su mumis kalbėti. Jos pokalbis buvo informatyvus ir svarbiausia ji buvo nenuobodi. Loreta savo temą išsamiai ir įdomiai perdavė savo pašnekesiu. Loreta man labai patiko, ir aš norėčiau ją vėl kada nors išgirsti.

Ramūnas Balčiūnas

Loreta, atrodo, aiškino veiklos plotmes. Ji supažindino su įvairiais žmonių profesiniais tipais, pabrėždama mokytojo darbą. Ji aiškino kiekvienos profesijos pagrindinius požymius. Ji ir palietė ateitininkų veiklos plotmes, pristatydama jų veiklą schematiškai. Ji nepamiršo kūrybinių jėgų, kultūrinių tipų, civilizacijos pasekmių, etikos, religijos ir politikos. Pokalbis apšvietė šių sričių dėsningumą.

Seselė Ona Mikailaitė aiškino veiklos kryptis. Ji rodo, kaip pasaulyj esančios įvairios jėgos poliarizuojasi. Tačiau yra ir tokių, kurios, nors skirtingos, gali santykiauti. Ji pritaiko šias žinias prie žmogaus, jo gyvenimo, jo dvasios. Šitaip buvo surasti kraštutinumai ir jų deriniai. Buvo proga suprasti, kodėl balansas yra svarbus. Taip pat religinė ir kultūrinė veiklos sritis buvo paliesta. Susipažinome su rytų—vakarų skirtumais, su mūsų derinio siekimu.

Mišias kasdieną kitaip šventėme. Būreliais susiskirstėme ruošos darbus. Buvo pramatyta, kad visi būreliai nors kartą gaus paruošti Mišias. Bet dėl laiko stokos taip neįvyko. Komuniją kiekvieną kartą priėmėme abejais pavidalais: kūną duona ir kraują vynu. Kraujo taurę laikė kursantai. Šį vakarą po pirmo skaitymo kursantai suvaidino penkis vaidinimėlius, parodančius Dievo gailestingumą žmonėse. Kursantai maldas patys sukūrė. Kas vakarą giedojome kitas giesmes.

Vakare, po diskusijų, buvo plakatų piešimo pratybos. Stovyklautojai porelėmis arba po tris sugalvojo ir piešė įvairius plakatus, išaiškinančius arba pabrėžiančius pokalbių ar diskusijų mintis. Po to buvo draugystės vakaras, kur berniukai ir mergaitės atsiskyrė, kad galėtų savo tarpe giliau, geriau susipažinti.

Antradienis

Antradienį kursantai pravedė vieną pokalbį. Jie dėstė veiklos prasmės principus. Sužinojome, kad prasmė bet kokiam darbui kyla iš žmogaus prigimties. Tai reiškia, kad visa mūsų veikla yra vienu ar kitu būdu motyvuota. Todėl įvairios motyvų grupės buvo panagrinėtos. Palietėme mintį, kad su veikla siejasi ir nelaimėjimo rizika. Tada išsivystė krikščioniškos meilės motyvas. Tai, žinoma, buvo giliau aiškinama.

Apie popietinį pokalbį rašo kursantė:

Kunigo Saulaičio paskaita antradienį skyrėsi nuo kasdieninės paskaitos. Kursantai buvo susodinti grupėmis. Tada kunigas Saulaitis visiem uždavė uždavinių. Reikėjo atsakyti klausimus apie gyvenimą ir religiją. Daugiausiai klausimai rišosi su dvasiniu gyvenimu ir dvasinėmis dovanomis. Visi, atsakę klausimus, gavo progą padiskutuoti ir pareikšti savo nuomonę ir idėjas. Man atrodo, kad pokalbis buvo vienas iš įdomesnių, nes kursantai galėjo tarp savęs pasikalbėti ir sužinoti, ką kiti galvoja.

Daiva Grigaitytė

Vakare buvo rašymo pratybos: visi gavo progą kūrybiškai pasireikšti. Po geros valandos vadovai surengė visa apimantį ieškinį, kuriame visi džiugiai ir darbščiai dalyvavo. Tada dar buvo trumpi šokiai.

Trečiadienis

Trečiadienį vadovai pravedė ateitininkams panašių grupių apibūdinimą. Buvo aiškinama apie Quickborn, Neuland, Opus Dei, Pro Civitate Christiana, Kristoforus, Pro Mondo Megliore, Gralis, Žosistus, Eucharistinius bičiulius, Lietuvos jaunimą ir Lietuvos rožančių. Tada buvo išaiškintas šių sąjūdžių ryšys su ateitininkais.

Andrius Kazlauskas aiškino apie naujovės dinamiką. Jis pravedė pokalbį-diskusijas, iškeldamas naujovės reikšmę ir svarbą, religines naujoves, dorines naujoves, norą pakeisti pasaulį. Tada dar pakalbėjo apie Kristaus galią atnaujinti ir mūsų uždavinius. Žinoma, nepamiršo ir revoliucijos būdo pakeisti pasaulį.

Vadovai tą vakarą pravedė dviejų dalių rekolekcijas. Viena dalis buvo stotys, paruoštos lauke. Ten maži būreliai nuėjo ir pasimeldė, kai ką apmąstė ir pan. Viduje buvo rimta dalis — grynas mąstymas ir išpažintis. Po to buvo šv. Mišios, per kurias visi prisiglaudė prie Viešpaties stalo švęsti Kristaus meilės ir mūsų draugystės — vienybės paslaptis. Mintis buvo Dievo šviesa — mūsų viltis.

Ketvirtadienis

Ketvirtadienį dr. Vytautas Vidugiris pravedė puikų pokalbį apie mūsų ateitininkų misiją pasaulyje. Sužinojome, jei dar nebuvome susipratę, kad mūsų ir ateitininkų misijos turi po truputį būti sutapatintos. Iš naujo apžvelgėme mūsų pamatinius klausimus — mūsų pagrindinius uždavinius. Tada giliau palietėme mūsų ryšį su šia misija, bei mūsų nuomones apie ją. Pasitaikė, kad vyrai, atsakydami slaptus anketinius klausimus, dažniau pavartojo meilės mintį ryšium su mūsų dvasiniais gyvenimais. O merginos ieškojo džiaugsmo. Buvo tikėta, kad merginos kalbės apie meilę, bet pasirodė atvirkščiai. Tada buvo duota misijos santrauka.

Popiet įvyko MAS suvažiavimas, kuriame buvo duotos veiklos apybraižos. Tačiau nebuvo nutarimų, nes iškilo veiklos problemos. Bet buvo pabrėžta mintis turėti darbo susirinkimus, kuriuose kuopų veiklos problemos ir veiklos stoka būtų sprendžiama. Po suvažiavimo buvo atšvęstos Mišios Mergelės Marijos Motinystės šventės proga. Mišioms tarnavo vadovai.

Po Mišių buvo iškilminga vakarienė, kuriai irgi tarnavo vadovybė. Tada visi tvarkėsi, kol vadovai paruošė salę talentų vakarui. Dauguma stovyklautojų pasirodė savo gabumais. Tada

sulaukėme naujuosius metus.

Tuo ir baigėsi dar vieni meilės pilni žiemos kursai, kuriuose jauni ateitininkai ir dvasiškiai, ir protiškai, ir ideologiškai pasistiprina, su Dievo pagalba atsinaujina. Visi išvažiavo su šypsena ir ašara, kurios kyla iš žmogaus gelmių, iš mūsų dvasios, iš mūsų draugystės su Kristumi, kuris mus šitaip apdovanoja. Nors ir liūdnai atsiskyrėme, turėjome viltį Kristuje, kad netrukus vėl susitiksime ir toliau vystysime mūsų santykiavimą. Ir visi mašinomis išvyko apledijusiu Dainavos keliuku, palikdami tą pašvęstą, stebuklingą lietuviškos katalikybės šventovę, lietuvių jaunimo išeivijoje sostą.

Vilius Dundzila

Po Clevelando Moksleivių rekolekcijų prie Kūčių stalo, J. Palūnas, G. Barzdukas, R. Puškorius, S. Bankaitis, T. Bublys, globėjos N. Balčiūnienė, Z. Kripavičiūtė ir kiti.

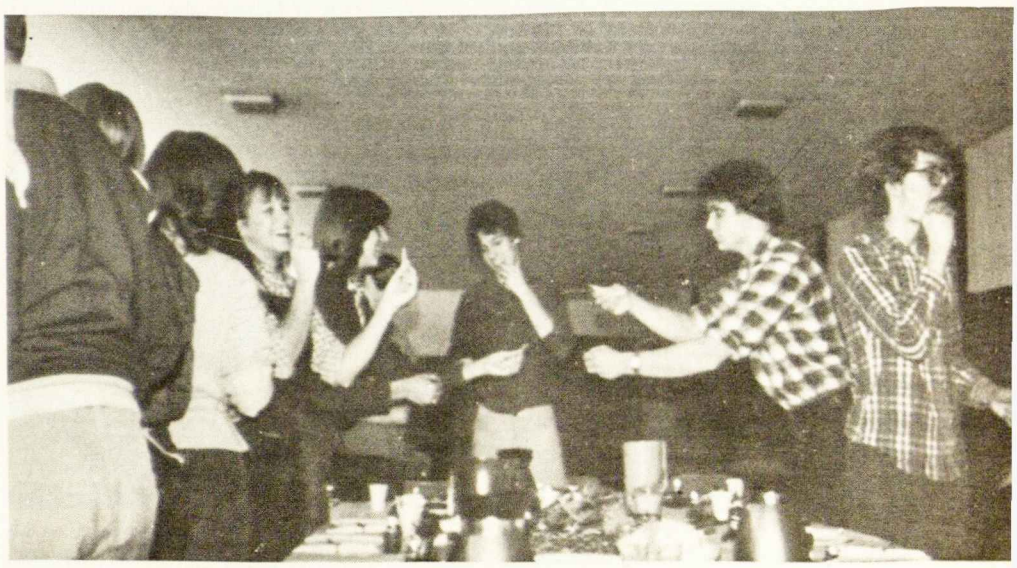

Plotkelių laužymas prie Kūčių stalo po Clevelando Moksleivių rekolekcijų. S. Bankaitytė, A. Puškoriūtė, V. Staniškis, pirm. E. Čepulis ir J. Palūnas.

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ Hamiltone

Ateitininkų rengta Kristaus Karaliaus šventė Jaunimo centre 1981 m. lapkričio 22 d. susilaukė didelio hamiltoniečių susidomėjimo. Pats minėjimas prasidėjo šventovėje per šv. Mišias, kur ateitininkai skaitė maldas, įspūdingai sunešė prie altoriaus žvakę, gėles, kryžių, duoną ir vyną, suminėdami simbolinę jų reikšmę. Kun. St. Šileika pasakė pamokslą, o smuikininkai R. A. Bankai, pasikeisdami su choru, pripildė šventovę religine nuotaika. Minėjime dalyvavo neįprastai daug žmonių. Reikia manyti, kad šio minėjimo didžioji patrauka buvo jaunas lietuvis paskaitininkas ir neseniai iš Lietuvos čia atvykę smuikininkai.

Minėjimą salėje pradėjo D. Trumpickienė, pakviesdama kun. St. Šileiką sukalbėti invokaciją. Jaunučių ateitininkų globėja D. Trumpickienė taip pat supažindino su šventės paskaitininku Arūnu Kalinausku, kuris yra baigęs Toronto universitete fizinę geografiją, Toronto Maironio mokyklą, Kanados Liet. Skautų Sąjungoj yra skautininkas, liet. tautinių instrumentų muzikantas ir jų puoselėtojas. Jaunasis paskaitininkas, atsiprašęs dėl savo lietuviškos tarsenos, 20 minučių užtrukusioj paskaitoj prisiminė ir kalbėjo daug iš savo vaikystės dienų. Citavo jis Šv. Rašto ištraukas, įrodydamas Kristaus karaliavimą žmogaus gyvenime.

Meninę programą pradėjo „Aukuro“ atstovai — rež. E. Dauguvietytė-Kudabienė ir K. Bungarda, padeklamuodami B. Brazdžionio, F. Kiršos ir K. Bradūno eilėraščių. Po jų pasirodė smuikininkai Regina ir Atis Bankai, dueto pagrodami tris mocartiškai skambančias melodijas. Po to smuikininkai atliko solo dalykėlių. Tada vėl girdėjome deklamatorius E. Kudabienę ir K. Bungardą deklamuojant tris B. Brazdžionio eilėraščius, kurių paskutinis „Garbės himnas“, abiem kartu deklamuojant ir pasikeičiant punktais, nuskambėjo labai didingai ir jaudinančiai. Su mažu pavėlavimu atvykus akompaniatoriui muz. J. Govėdui, muzikai

Detroito ateitininkų žiemos išvykos programos dalyviai Dainavos stovyklavietėje (iš kairės): D. Merkytė, L. Janušytė, N. Černiauskaitė, R. Idzelytė, M. Bublytė, G. Udrys ir K. Petrulis.

V. Veselkos drožinėjimo pamokoje (iš kairės): K. Petrulis, V. Rugienius ir L. Udrys.

E. Baltrušaitienė moko Detroito jaunučius ir jaunius megzti (iš kairės): N. Landys, E. Baltrušaitienė, M. Landytė, L. Janušytė, globėja B. Bublienė ir D. Merkytė.

G. A. Bankai pagrojo dvi sonatas ir įspūdingai koncertą užbaigė su Gounod „Ave Maria". Po šio gražaus minėjimo E. Gudinskienė pakvietė programos atlikėjus, garbės svečius ir visus ateitininkus į parapijos salę vaišėms.

K.M.

VANDENS KARAS
Los Angeles

Los Angeles ateitininkų gegužinė įvyko 1981 m. spalio 4 d. Fremont Park. Sendraugiai, studentai, moksleiviai, jauniai ir jaunučiai susibūrė su šeimomis padraugauti ir pasidžiaugti gyvenimu.

Valgėme skanius valgius, kalbėjomės tarpusavy ir žaidėme. Jaunimas susiorganizavo ir pažaidė futbolą, kol vyresnieji lošė tinklinį. Tada priartėjo laikas mūsų neoficialiam metiniam vandens karui. Jauniai, jaunučiai, moksleiviai ir studentai susidarė draugų komandas ir bandė vieni ant kitų lieti vandenį. Atrodė, kad moksleiviams nelabai sekėsi (Bet atrodė, kad jie susimaišė ir liejo vandenį vienas ant kito!). Po to sėdėjom saulėje išdžiūt, nutardami, kad iš tikrųjų jaunučiai laimėjo, kaip kiekvienais metais. Bet sekančiais metais moksleiviai laimės! Pamatysit!

Milda Palubinskaitė

ATEITININKŲ KŪČIOS
Toronte

Toronto ateitininkų Kūčios 1981 m. gruodžio 13, sekmadienį, Prisikėlimo salėje susilaukė gausių dalyvių — per 200. Susėdus prie gražiai papuoštų stalų, atėjo jaunučių procesija su žvakėmis, kurias sustatė ant vieno stalo. Šis spindėjo plačia simboline Kristaus šviesa. Procesijos metu buvo giedama giesmė „Sveikas, Jėzau gimusis". Išklausius Šv. Rašto ištrauką apie Kristaus gimimą, Kūčių nuotaikos įvadinį žodį tarė Rima Gustainytė, sociologijos studentė, o studentų

grupė atliko kalėdinį montažą. Moksleiviai suvaidino prieš 10 metų tremtinių moksleivių A. Juzukonio, A. Stankaus ir J. Vaškevičiaus parašytą scenos vaizdelį. Jauniai pasirodė su deklamacijomis, o jaunučiai pavaizdavo Kūčių vakarą šeimoje. Kun. L. Januškai sukalbėjus maldą, pobūvio dalyviai dalinosi plotkelėmis ir linkėjimais. Kūčių valgius, kaip ir visą pobūvį, suruošė ateitininkų tėvų komitetas. Programą koordinavo L. Underienė, pranešinėjo R. Gustainytė. Visiems padėkos žodį tarė ateitininkų veiklos koordinatorė dr. O. Gustainienė. Studentai ateitininkai ta proga pardavinėjo savo paruoštus kalėdinius atvirukus.

Los Angeles ateitininkai Advento susikaupime. Kairėje programos vedėja, Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, MAS kuopos globėja; su akordeonu — Rimas Polikaitis.

TRUMPAI

Los Angeles ateitininkų kalėdinis susirinkimas įvyko gruodžio 20 d. dr. Zigmo Brinkio namuose. Susirinko jaunučiai, jauniai, moksleiviai, studentai, sendraugiai ir jaunimo tėveliai. Programoje: adventinio vainiko žvakių uždegimas, vaišės, dovanų dalinimas ir žaidimai.

STUDENTAI

Los Angeles studentų draugovė lapkričio 27-29 d. suruošė „Kalakursus" St. Andrew's Priory, Valyermo, CA. Kursų tema — „Dovydaičio trys pamatiniai klausimai". Paskaitininkais buvo Gediminas Mažeika ir Julius Raulinaitis.

Toronto studentų draugovės valdyba posėdžiavo sausio mėn. ir aptarė tolimesnės veiklos eigą.

Studentų ateitininkų Pavasario kursai įvyko kovo 19-21 d. Dainavoje. Tema — tautosaka. Kursus suruošė Toronto studentų draugovės nariai.

Toronto studentų draugovės susirinkimas įvyko sausio 24 d. Susirinkusieji aptarė Pavasario kursų ruošą.

MOKSLEIVIAI

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 4 d. pas Ritą Kulytę. Susirinkimo tema — paskaita ir diskusijos apie dabartinių laikų jaunimą Lietuvoje.

Clevelando Maironio kuopos nariai gruodžio 12 d. suruošė rekolekcijas. Temos buvo — „Kas yra Dievas? Meilė? Krikščionis ir Dievas? Krikščionis ir nuodėmė? ir Susitaikymo sakramentas". Rekolekcijas pravedė kun. Gediminas Kijauskas, S.J.

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos narių susirinkimas įvyko gruodžio 12 d. Susirinkusieji planavo žaidimus jaunučiams ateinančiam kalėdiniam susirinkimui.

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos susirinkimas įvyko gruodžio 15 d. Sigos Kazakevičiūtės namuose. Susirinkusieji rašė kalėdinius sveikinimus lietuviams kaliniams.

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos narių susirinkimas įvyko gruodžio 19 d. Polikaičių namuose. Kalėdų proga susirinkusieji ruošė jaunučiams dovanėles.

Toronto St. Šalkauskio kuopos nariai sausio 10 d. surengė pyragų išpardavimą Prisikėlimo parapijos salėje.

Chicagos priemiesčių A. Stulginskio kuopos susirinkimas įvyko sausio 22 d. Dainos, Rasos ir Aro Tijūnėlių namuose.

New Yorko M. Pečkauskaitės kuopos narių susirinkimas įvyko sausio 23 d. Kultūros Židinyje.

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos slidinėjimo iškyla į Alpine Valley įvyko sausio 24 d.

JAUNUČIAI-JAUNIAI

Chicagos priemiesčių Partizano

Daumanto kuopa gruodžio 6 d. suruošė kuopos Kūčias Ateitininkų namuose, Lemont, IL. Kuopos kapelionas kun. Antanas Saulaitis, S.J., pravedė Kūčių maldas. Meninę programos dalį atliko jaunučiai, padeklamuodami eilėraštį „Gimė Dievulis", ir jauniai, suvaidindami vaidinimėlį „Nuostabioji valanda".

Chicagos priemiesčių Partizano Daumanto kuopos susirinkimas įvyko sausio 10 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

Toronto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko sausio 20 d. Lietuvių Vaikų namuose.

New Yorko jaunučių ir jaunių susirinkimai įvyko sausio 23 d. Kultūros Židinyje.

Toronto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko vasario 3 d. Lietuvių Vaikų namuose.

Toronto jaunių kuopos susirinkimas įvyko vasario 13 d. Lietuvių Vaikų namuose.

Chicagos priemiesčių Partizano Daumanto kuopos vyriausios vadovės yra Roma Norkienė ir Jūra Vasiliauskienė. Vadovai iš jaunimo tarpo yra Ramona ir Renata Bielskytės, Vilius Dundzila, Daina Kamantaitė, Andrius Pabedinskas, Erikas Vasiliauskas, Lora Vasiliauskaitė ir Lelė Žukauskaitė. Kuopai priklauso 39 nariai.

SENDRAUGIAI

Los Angeles sendraugių lapkričio susirinkimas įvyko I. ir B. Medziukų namuose. I. Medziukas pakalbėjo apie savo prisiminimus iš trečiojo Ateitininkų kongreso Kaune 1930 m. ir sendraugių suvažiavimo Augsburge 1948 m. Po to sendraugių CV pirm. J. Valukonis pakalbėjo apie praktiškąjį sendraugių veikimą.

Chicagos sendraugiai kartu su Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Chicagos židiniu sausio 29 d. suruošė paskaitą tema „Šiuolaikinė lietuvių kalbos reikšmė kalbotyroje", kurią skaitė dr. Janina Rėklaitienė.

Toronto sendraugių skyriaus valdybą sudaro šie asmenys: Silvija Freimanienė ir Gabija bei dr. Rimas Petrauskai.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija nuoširdžiai sveikina Rūtą (Javaitę) ir Ramūną Venclovus ir Viliją (Žemaitytę) ir Raimondą Viktus, sukūrusius naujas ateitininkiškas šeimas.

Detroito ateitininkų Užgavėnių baliuje (iš kairės): Navasaitis, Kizlauskai, J. Rugienienė, E. Skiotys, B. ir A. Bubliai ir N. Udrys.

1982-ieji metai lietuviškų parapijų metai

Norėdami pagelbėti lietuviškom parapijom išlikti ir geriau atlikti savo uždavinius, mes, žemiau pasirašę, vadovaudamiesi savo organizacijų nutarimais, skelbiame 1982 metus *Lietuviškų parapijų metais*.. Jų laikotarpyje ir vėliau sieksime šių pagrindinių tikslų: 1. Sugrąžinti visus lietuvius į savas lietuviškas parapijas. Mūsų visų pareiga sunkiu darbu ir prakaitu pastatytas lietuviškas šventoves išlaikyti, lankyti ir neapleisti, nors ir būtų tekę toli nuo jų savanoriškai išsikelti. Tai yra visų lietuvių pareiga Dievui ir tautai, nežiūrint, prie kokios religinės bendruomenės priklausytume. 2. Lietuviškoji parapija, ypač išeivijoje, turėtų būti kiekvieno lietuvio antrieji namai. Įžengdami į savo bažnyčią, turėtume giliau pajusti savo gyvenimo prasmę bei savo tėvynės dalį. Todėl šiandien, išauginti lietuviškų krikščioniškų tradicijų dvasioje, visi lietuviai turėtų jausti gyvą pareigą visomis jėgomis prisidėti prie tautinės sąmonės stiprinimo ir lietuviškų parapijų išlaikymo. O mūsų parapijos turi atsinaujinti dvasioje. Savoje lietuviškoje parapijoje lietuvis turi gauti tai, ko neranda jam artimiausioje parapijoje. Lietuviška parapija privalo spindėti lietuvių bažnytinėmis ir tautinėmis tradicijomis. Joje lietuvis tepajunta kampelį Lietuvos. 3. Visais įmanomais būdais išlaikykime dabartines lietuvių parapijas, o kur tai neįmanoma, perkelkime jas į lietuviams patogesnę vietą. Kada parapiečiai nori savo parapiją perkelti kiton vieton, tada jie turi teisę prašyti, kad diecezija, už jos kitiems atiduotas parapijas, pagelbėtų lietuviams pastatyti bažnyčią kitoje vietoje.

Tų uždavinių siekiant:

1. Lietuviškų parapijų kunigai ir tikintieji raginami palaikyti gyvą tarpusavio kontaktą, pavyzdžiui lankant savo parapiečius.

2. Lietuviška parapija tepasilieka centrine mūsų veiklos vieta. Tik tada ji turės gyvybinės reikšmės išlaikant gyvą mūsų vieningumo ryšį, stiprią moralę ir atsparumą mus ardančioms įtakoms.

JAV Lietuvių Bendruomenė ir visos šį atsišaukimą pasirašiusios organizacijos per savo apylinkes, apskritis ar skyrius ragins visus lietuvius grįžti į lietuviškas parapijas, nepaisant, kaip toli kuris gyventų nuo jų centrų, organizuos vajus ir minėjimus lietuviškoms parapijoms stiprinti, joms pagyvinti ir išlaikyti.

3. Visiems tiems darbams planuoti, derinti ir skatinti sudaromas centrinis iniciatyvos židinys, paskirose vietovėse — jo skyriai, kurie talkins parapijų komitetams ir taryboms jų pastangose stiprinti ir išlaikyti lietuviškas parapijas.

Vysk. V. Brizgys, *Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybės pirm.* kun. A. J. Kontautas, *Lietuvos Vyčių pirm.* L. Stukienė, *Ateitininkų Federacijos vadas* J. Laučka, *JAV LB krašto valdybos pirm.* Vyt. Kutkus, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos pirm. S. V. Kuprys, *Amerikos Lietuvių Katalikių Moterų Sąjungos pirm.* J. Mack, *Lietuvių Katalikų Tarnybos direktorius* kun. K. Pugevičius.

Ateities konkursas jaunimui

Ateities žurnalo konkursas yra tapęs kasmetine tradicija. Žurnalo redakcija vėl skelbia konkursą 1981-1982 metams. Šis konkursas, kaip ir ankstyvieji, apima daug sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. veiklos aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją. Bus vertinami visi 1981 m. rugpiūčio 2 d. — 1982 m. rugpiūčio 1 d. laikotarpiu *Ateičiai* atsiųsti kūriniai, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniam jaunimui (19-30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai. Premijoms dr. Adolfas Damušis jau paskyrė 500 dol. iš jam skirtos St. Šalkauskio kūrybinės premijos sumos, kurią jis laimėjo 1981 m. Premijų įteikimo iškilmės įvyks *Ateities* vakare, 1982 m. spalio 16 d. Jaunimo centre Chicagoje.

ALp(LKA)1786
1982, Nr.4

90.725.238